ScioŠkola Žižkov - střední škola, s.r.o.

Školní vzdělávací program

pro čtyřletý obor - gymnázium, kombinovaná forma vzdělávání

Dobrý život*

*život žitý v souladu se sebou samým,
s ostatními lidmi a přírodou,
podle svého nejlepšího vědomí a svědomí

Školní vzdělávací program je zpracovaný podle Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia.

Obsah

Preambule **2**
Identifikační údaje **5**
Charakteristika školy **7**
2.1 Velikost školy, vybavení školy 7
2.2 Charakteristika pedagogického sboru 9
2.3 Metody práce pedagogického sboru jako celku 14
2.4 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce 15
2.5 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty 16
Charakteristika Školního vzdělávacího programu **17**
3.1 Zaměření školy – hodnotový rámec 17
3.2 Zaměření školy – pedagogické principy 19
3.3 Profil absolventa 21
3.4 Organizace přijímacího řízení 26
3.5 Organizace maturitní zkoušky 27
3.6 Výchovné a vzdělávací strategie 30
3.7 Výuka žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných 39
3.8 Průřezová témata 43
Učební plán **47**
4.1 Poznámky k učebnímu plánu - přehled vyučovacích forem 47
4.2 Poznámky k učebnímu plánu - vyučovací formy podrobně 50
4.3 Poznámky k učebnímu plánu – Předmět Univerzum 70
4.4 Tabulace učebního plánu 73
Učební osnovy **75**
5.1 Červený modul 81
5.2 Oranžový modul 89
5.3 Modrý modul 99
5.4 Žlutý modul 108
5.5 Zelený modul 130
5.6 Fialový modul 148
5.7 Černý modul 153
Hodnocení žáků **162**
Autoevaluace školy **162**

Preambule

„Dnešní lidstvo velmi dobře ví o pestrém spektru hrozeb, které se nad ním vznášejí. Víme přece o tom, jak závratnou rychlostí roste počet obyvatel naší planety a že v relativně brzké době nás tu může být několik desítek miliard. Víme, že bude téměř nemožné, aby se takové množství lidí uživilo, víme, jak nebezpečně může takto rychlý růst populace prohloubit propasti mezi chudými a bohatými, propasti už dnes velmi hluboké, víme, jak těžko budou lidé různých národů a kultur, takto dramaticky stlačeni k sobě, spolu soužít a kolik konfliktů taková situace může vyvolávat. Obecně známo je také, jak dnešní lidstvo ničí životní prostředí, na němž je existenčně závislé, jak stále rychleji vyčerpává neobnovitelné zdroje energie a další poklady této planety, jak přispívá svou činností k oteplování Země, k tvorbě skleníkového efektu i ozónových děr, jak rozrušuje celkovou rovnováhu všech ekosystémů. Je vskutku fascinující, s jakým zaujetím dnešní lidé sledují všechny katastrofické prognózy - vždyť knihy přesvědčivě prokazující, do jakých neštěstí se řítíme, jsou vesměs bestsellery! A jak pramálo k nim ve svém konání přihlížejí. Kolik let se přitom o většině varovných faktů přednáší na školách a jak nepatrný vliv má toto vědění na lidské chování! Vždyť dnes už snad každý školák ví, že zdroje této planety jsou omezené a že vyčerpáváme-li je rychleji, než jak rychle jsou schopny se obnovit, nemůže to s námi dopadnout dobře. A přesto to děláme a vůbec, zdá se, nejsme neklidní. Naopak: neustálý růst výroby a tím i spotřeby je pociťován jako hlavní znak úspěšnosti států, a to nejen těch chudých, u nichž by takový pocit byl na místě, ale i těch bohatých, které si svou ideologií tupě nekonečného a rozumný smysl postrádajícího růstu samy pod sebou podřezávají větev. Zdá se mi, že v tuto chvíli už není nejdůležitější znovu a znovu upozorňovat na všechny hrůzy, které nás mohou v nadcházejícím tisíciletí potkat, nezmění-li celá naše globální civilizace zásadně svůj směr. Důležitější dnes je podle mne zkoumat, proč lidstvo nedělá nic pro to, aby tyto hrozby, o nichž už toho tolik ví, odvrátilo, a proč se nechá unášet jakýmsi svým samopohybem, který je jeho vědomím o sobě samém a svých budoucích možnostech v podstatě neovlivněn, ba možná dokonce neovlivnitelný. V čem je však podstata věci? Co vlastně může změnit samo směřování dnešní civilizace? Co vůbec může zastavit onen samopohyb, který zatím zastavit neumíme? Podle mého hlubokého přesvědčení jedinou možností je, že se něco změní ve sféře

ducha, v oblasti lidského vědomí, v samotném postoji člověka ke světu a v samotném jeho porozumění sobě samému a svému místu v celkovém řádu bytí. Nestačí vymýšlet nové stroje, nové předpisy, nové instituce. Je třeba jinak a lépe chápat sám smysl našeho pozemského bytí a počínání. A teprve toto nové pochopení může vytvořit nové modely chování, nové stupnice hodnot a životních cílů, a skrze to posléze dát i nového ducha a nový smysl všem příslušným předpisům, smlouvám a institucím.“

Václav Havel, 1997

(z projevu ze zahájení konference Fórum 2000)

Od chvíle, kdy jsme mohli slyšet výše uvedený projev uteklo čtvrtstoletí. A ponecháváme na každém, ať posoudí sám jeho nadčasovost či odraz v době současné. Hovoří se v něm mj. o tom, jak velký může být rozdíl mezi tím, co je obsahem školního kurikula a co je ve skutečnosti výsledkem v jevech celospolečenských, globálních, ale i v situacích běžných a každodenních, v životě každého z nás. V Expediční střední ScioŠkole jsme v názoru, že popsaná situace se nelepší. A navíc, že zpřesňování, revidování, inovování prováděcích předpisů či větší institualizace školství nám lidem v překonávání výzev současných i budoucích neprospěje, pokud si nebudeme dostatečně vědomi míry našeho skutečného vlivu na generaci těch, které učíme a provázíme. Že každá jednotlivá situace, kterých jsou v životě školy stovky a tisíce, ovlivňuje celkový výsledek toho, jak se projeví kurikulum školy v konání a chování jejich absolventů.

Tým školy vnímá, že za naplněním obecných cílů vzdělávání, tak jak jsou ustanoveny v Zákoně č. 561/2004 Sb. (tzv. Školský zákon), tj. rozvoj osobnosti člověka, získání všeobecného vzdělání, pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti, utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k odlišnostem, poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic a konečně získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje a o bezpečnosti a ochraně zdraví, stojí důsledná akcentace

kompetenčního vzdělávání. Každá situace tak může sloužit k rozvoji nejen vědomostí, ale také dovedností, schopností a především postojů.

Následující stránky obsahují Školní vzdělávací program Expediční střední ScioŠkoly. Při jeho tvorbě bylo vycházeno z Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia (ve znění aktualizace účinné k 1. 9. 2022). Naši snahu o implementaci soudobých vzdělávacích trendů naplnili reflexí a inspirací ze Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ (2020). Jsme v názoru, že školní koncepce, kterou v tomto dokumentu předkládáme, je plně v souladu se snahou o vytvoření a rozvoj otevřeného vzdělávacího systému, ve kterém je cílem základními a nepostradatelnými kompetencemi vybavený a motivovaný jedinec, který dokáže v co nejvyšší míře využít svůj potenciál v dynamicky se měnícím světě ve prospěch jak svého vlastního rozvoje, tak s ohledem na druhé a ve prospěch rozvoje celé společnosti. Jedinec, který žije *Dobrý život**. Tedy život žitý v souladu se sebou samým, s ostatními lidmi a přírodou, podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.

Tým autorů ŠVP

Hana Šafářová

Petr Lukeš

Marek Romášek

Martin Pietraszek

Identifikační údaje

NÁZEV ŠVP:	Školní vzdělávací program pro gymnázium
MOTIVAČNÍ NÁZEV ŠVP:	Dobrý život*
OBOR:	Gymnázium
KÓD OBORU:	79-41-K/41
VZDĚLÁVACÍ PROGRAM:	Gymnázium, délka vzdělávání: 4 roky
FORMA VZDĚLÁVÁNÍ:	denní (s využitím prvků distančního vzdělávání dle § 25 školského zákona a § 184a ve znění od 1. 1. 2026).

Údaje o škole

NÁZEV ŠKOLY:	ScioŠkola Žižkov - střední škola, s.r.o.
ADRESA ŠKOLY:	Prokopova 100/16, Žižkov, 130 00 Praha 3
JMÉNO ŘEDITELE ŠKOLY:	Mgr. Alexandra Kohoutová
ZÁSTUPCE ŘEDITELE:	Mgr. Martin Pietraszek
KONTAKT:	725 449 107
EMAIL:	expedicni-stredni@scioskola.cz
IČO:	07116349
IZO:	181096803
RED-IZO:	691012342

Zřizovatel	scio s.r.o.
SÍDLO:	Pobřežní 658/34, Karlín, 186 00 Praha 8
IČO:	10779442
KONTAKT:	RNDr. Jan Krtička, 608 476 263
	Jon Šotola, 603 529 370

Platnost

PLATNOST OD:	**1. 9. 2025**
DATUM PROJEDNÁNÍ V PEDAGOGICKÉ RADĚ:	**1. 9. 2025**
DATUM PROJEDNÁNÍ VE ŠKOLSKÉ RADĚ:	**13. 10. 2025**

Ředitelka školy

Mgr. Alexandra Kohoutová

Charakteristika školy

Vzdělávání v Expediční střední ScioŠkole je realizováno formou kombinované výuky, která propojuje prezenční a distanční prvky. Škola je od roku 2021 zapojena do pokusného ověřování obsahu, metod a organizace kombinované výuky v základních a středních školách vyhlášeného MŠMT pod č. j. MSMT-34023/2020-1, ve znění všech dodatků, naposledy Dodatku č. 5 (č. j. MSMT-14772/2025-2), s platností do 30. 9. 2028.

Současně je organizace výuky v plném souladu s novelou školského zákona účinnou od 1. 1. 2026 (§ 25 a § 184a), která již kombinovanou výuku přímo umožňuje. V tomto rámci tvoří prezenční výuka nejméně 60 % vzdělávacího procesu v každém ročníku a školním roce. Distanční výuka může tvořit nejvýše 40 %, z toho asynchronní výuka nepřesahuje 20 % z celkové časové dotace (bez započtení samostudia).

Tento model umožňuje spojit intenzivní prezenční zážitkové učení (zejména formou pobytových vzdělávacích akcí – „expedic“) s flexibilní distanční výukou a rozvíjí znalosti, dovednosti i postoje studentů v souladu s RVP G, aktuální legislativou i cíli pokusného ověřování.

2.1 Velikost školy, vybavení školy

Celková kapacita školy činí **300 žáků**, přičemž ve vzdělávacím oboru gymnázium je nejvyšší povolený počet **130 žáků**. Třídy vzdělávající se v oboru gymnázium jsou zařazeny do **pokusného ověřování kombinované výuky** a označují se jako „Expediční střední ScioŠkola“. V rámci **ScioŠkoly Žižkov – střední školy, s.r.o.** tvoří samostatný organizační útvar, v jehož čele stojí pověřený zástupce ředitele a který má vlastní vyučující („průvodce“) i vlastní vzdělávací program.

Jednotkou školy je **ročník**, ve kterém studenti v průběhu studia absolvují soubor klíčových vzdělávacích akcí, zejména **8 tzv. pilířových expedic**, jež jsou základním stavebním kamenem vzdělávací koncepce školy.

Klíčovým vybavením školy jsou vzhledem k charakteru výuky **počítače a digitální technologie**. Studenti i průvodci je využívají ke studiu, práci, vzájemné komunikaci a informovanosti. IT řešení ScioŠkol se zaměřuje především na:

- funkčnost a dostupnost pro všechny uživatele (studenty, průvodce i návštěvy),
- obslužnost,
- legálnost a aktuálnost používaného softwaru,
- bezpečnost (ochrana dat, GDPR, ochrana proti závadnému obsahu).

Hlavní platformou pro komunikaci a sdílení výukových materiálů v rámci kombinovaného vzdělávání jsou **nástroje z kolekce Google Workspace for Education**. V jejich rámci funguje i systém evidence dosažených výstupů školního vzdělávacího programu. Doplňující komunikační platformou je **Basecamp**, využívaný pro organizaci a řízení projektů a pracovních skupin.

ScioŠkoly jako celek preferují **cloudová řešení** pro správu sítě, ukládání dat a práci s kancelářským softwarem. Úložiště Google Drive (Disk Google) slouží k ukládání a zabezpečení dat a souborů prostřednictvím pravidel a nastavení spravovaných centrálně zřizovatelem (společnost Scio). Všichni uživatelé musí striktně dodržovat pravidla pro práci v Gmailu a na Disku Google.

Odpovědnost za poskytnutí materiálních a prostorových podmínek studentům pro účast na distanční výuce, tedy zejména počítač s webkamerou, mikrofonem a připojením k internetu, mají zákonní zástupci žáků; tato povinnost je výslovně uvedena ve smlouvě o vzdělávání.

Škola disponuje rovněž **základním vybavením pro pořádání expedic**. Každý průvodce má možnost čerpat roční příspěvek na svou individuální výbavu a výstroj.

Mimoškolní prostředí, ve kterém jsou realizovány expedice, tvoří významný prostor pro učební, socializační a komunitní aktivity. Expedice využívají příležitosti reálného světa k rozvoji a upevnění životních kompetencí. Expediční pojetí je pevně zakotveno i v tzv. expedičním závazku, který je součástí přijímacího řízení. Každý uchazeč se v jeho rámci setkává s otázkou: *„Jste připraven/a zapojit se do expedic, vozit s sebou pláštěnku, kterou v případě potřeby půjčíte spolužákovi, a chovat se k místům i lidem tak, aby bylo možné se tam vrátit?“*

2.2 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor **Expediční střední ScioŠkoly** tvoří samostatný tým v rámci **ScioŠkoly Žižkov – střední školy, s.r.o.**, oddělený od pedagogického sboru vzdělávajícího žáky v jiných oborech školy.

Řádnou výuku zajišťuje tým pedagogických pracovníků v odpovídajícím počtu a aprobaci tak, aby byl naplněn vzdělávací obsah oboru gymnázium v souladu s RVP G. Výuka odborných předmětů s nízkou hodinovou dotací je v případě potřeby doplňována spoluprací s externími odborníky a specialisty.

Významnou předností školy je propojení se sítí **ScioŠkol** a spolupráce se zřizovatelem – společností **Scio**, která disponuje širokým materiálním, odborným a personálním zázemím zaměřeným na pedagogiku a vzdělávání.

Celkový počet úvazků pedagogických pracovníků se odvíjí od počtu studentů v jednotlivých ročnících a od odborné kvalifikace konkrétních vyučujících.

Pedagogové se ve ScioŠkole tradičně označují jako **„průvodci“**, čímž je vyjádřen jejich hlavní úkol – doprovázet studenty na cestě vzděláváním, podporovat jejich autonomii a spoluzodpovědnost za učení.

Výběr pedagogických pracovníků školy

Máme propracovaný koncept výběrového řízení na pracovníky školy a velmi přesně popsaný profil týmu školy i jednotlivých pracovníků školy, kdy nesledujeme pouze odborné a pedagogické vzdělání uchazečů, jež je samozřejmostí, ale řadu dalších charakteristik, jež jsou klíčové nejen pro samotnou práci se studenty, ale také pro vybudování a udržování stabilního a vyváženého týmu průvodců. V rámci personálního zabezpečení školy směřujeme ke stavu popsanému dále.

Profil týmu průvodců

Snažíme se dlouhodobě budovat stabilní tým průvodců. Kandidáti na průvodce procházejí výběrovým řízením, ve kterém musí prokázat schopnosti a dovednosti nutné pro úspěšnou tvorbu a vývoj vzdělávací koncepce školy.

Při sestavování a doplňování týmu považujeme za důležité podívat se na jeho případné členy nejen jako na individuální průvodce, ale také jako na celou skupinu. Cílem je, aby se průvodci dobře doplňovali osobnostně, temperamentem, dovednostně, znalostně, ale také z hlediska potřebného formálního vzdělání a dalších kritérií.

Snažíme se mít tým vyvážen také:

- Pohlavím – snažíme se o co nejvyrovnanější poměr mužů a žen.
- Věkem – za ideální považujeme, pokud se v týmu objevují jak mladí nadšenci, tak lidé vyzrálejší s větší životní zkušeností a ideálně i se zkušeností rodičovskou. Jsou již většinou autonomními osobnostmi, pracují efektivně, dokážou odlišovat podstatné od nepodstatného a rozumně určovat hranice. Pokud by byla většina týmu složena z mladých osobností, dáváme pozor alespoň na to, aby se jednalo o lidi mentálně zcela vyspělé.
- Vzděláním – pestrost týmu je zaručena též tím, že vybíráme lidi i s rozličnými zkušenostmi a vzděláním, než jen pedagogickými. Plně podporujeme členy týmu k průběžnému získávání či rozšiřování pedagogického vzdělávání.
- Zkušeností s různými vzdělávacími systémy – ukazuje se, že je přínosné, když je v týmu někdo, kdo se pohyboval v alternativním školství. Ale není to podmínkou.
- Zkušeností při práci s mládeží – za ideální považujeme, když má většina týmu dlouhodobější zkušenost při práci s dětmi (pouze letní tábory nebo nárazová práce pro neziskovky se ukazuje jako nedostačující a je to problematické, pokud je takových lidí v týmu většina).
- Zkušenosti s cestováním, pobyty v přírodě
- Vysoká odbornost v IT nástrojích a aplikacích pro vedení distanční výuky online
- Znalostí anglického jazyka – u většiny týmu vyžadujeme znalost angličtiny.

Hlavní role v týmu

Níže není uvedeno pedagogické ani odborné vzdělání s ohledem na to, že je považováno za samozřejmý předpoklad práce ve škole.

Zde je tedy možný výčet hlavních rolí. Některé role se mohou kombinovat u jednoho člověka. Některé může částečně zastávat i někdo z vedení školy, případně externista. Některé role mohou být zastoupeny více lidmi – někdy je to i žádoucí.

Znalostní a dovednostní požadavky:

- Středoškolský učitel (člověk, který učil děti na SŠ, ideálně alespoň tři roky)
- Umělecky či řemeslně zaměřený člověk (houževnatý, s chutí se prosadit, může být klidně alternativního zaměření, kreativní člověk, apod.)
- Člověk se zaměřením na sport, pohyb, nadšený sportovec
- Někdo, kdo umí skutečně učit AJ, tak aby to bavilo – pokud toto nesplňuje již rodilý mluvčí
- Člověk, který ovládá dovednosti práce se skupinou (vedení shromáždění, práce v kolejích – znalost skupinové dynamiky, týmových procesů, schopnost facilitovat apod.)
- Rodilý mluvčí angličtiny
- Speciální pedagog nebo člověk s přesahem do psychologie

Profil průvodce

Jedná se o optimální předpoklady, které samozřejmě nemusí být naplněny všechny. Je však žádoucí k nim směřovat.

Je vzdělaný (formálně i prakticky)

- Formálně vzdělaný znamená, že má požadovanou kvalifikaci.
- Prakticky vzdělaný znamená, že má dlouhodobější zkušenosti práce s dětmi.
- Má vhled do pedagogiky a psychologie nebo chuť si tyto informace doplňovat a s kritickým nadhledem své znalosti používá.
- Sleduje, přijímá a pracuje s novými trendy v oblasti vzdělávání a výchovy (edukace).

- Uvědomuje si limity teoretického a metodického poznání s ohledem na různost studentů a pestrost světa.

Je vyrovnaná osobnost

- Pracuje sám na sobě a rád se učí.
- Umí přijímat i dávat zpětnou vazbu a pracovat se svojí chybou.
- Zná své silné stránky a staví na nich svůj rozvoj.
- Ví, co ho motivuje a baví, a ví, že ostatní to mohou mít jinak.
- Má vysokou sebeúctu a psychickou odolnost (resilienci) a umí kontrolovat svoje emoce.
- Umí se rozhodnout a přijmout odpovědnost.
- Zastává optimistický životní postoj.
- Je otevřený v komunikaci.
- Je čestný, spolehlivý a drží slovo.

Je laskavý a uvědomělý

- Rozvíjí dobré vztahy se studenty i mezi studenty. Zná principy respektující a provázející výchovy a bere je za své.
- Podporuje u dětí přirozenou touhu po poznání a odvahu zkoušet nové věci.
- Ví, že každý student je jiný, a poskytuje mu čas, prostor a podporu, kterou potřebuje.
- Nabízí studentům přiměřené výzvy, dává jim možnost svobodné volby, kdykoli je to možné.
- Podporuje vnitřní motivaci studentů a dbá na to, aby chápali smysl toho, co dělají.
- Vede studenty pevně (dbá na pravidla a drží hranice) a laskavě a poskytuje jim bezpečí.
- Uvědomuje si důležitost otevřenosti, spolehnutí a spolupráce v týmu průvodců a jedná podle toho.

Ví, že svět vzdělává, a otevírá ho svým žákům

- Neomezuje činnost svou a svých studentů na prostory školy. Propojuje činnost ve škole a mimo školu a dbá na to, aby studenti měli před očima konkrétní výsledek své práce a jeho užitečnost.
- Umí naučit studenty pracovat s časem a energií.
- Podporuje kritické myšlení a tvořivost svých studentů a zná a učí se adekvátní metody, jak to dělat.
- Zajímá se o dění kolem sebe a využívá příležitosti, které mu nabízí k rozvoji studentů.
- Staví na konkrétním předporozumění (prekonceptu – tím, co si do školy přináší) každého mladého člověka.
- Umí se “upozadit”, nechat prostor na objevování studentům.

Je loajální ke škole a ScioPolis (síť ScioŠkol)

- Zná hlavní hodnoty ScioŠkol a ztotožňuje se s nimi.
- Pokud je třeba, angažuje se v činnostech kolem ScioPolis (síť ScioŠkol).
- Aktivně participuje na tvorbě vize a chodu školy.
- Ví, že práce nekončí odchodem ze třídy, odpojením se z Meetu.
- Uvědomuje si, že škola není neosobní instituce, vytvářejí ji lidé a cítí se být jedním z nich.
- Je flexibilní, nevadí mu změny, které mají smysl.

Zřizovatel, společnost Scio, poskytuje našim průvodcům podporu na mnoha úrovních:

- pravidelnou zpětnou vazbu odborníků ze společnosti Scio
- společný prostor pro sdílení zkušeností a inspirací mezi školami
- výměny průvodců a pedagogů mezi našimi jednotlivými školami – přenos zkušeností, získávání praktických dovedností z odlišného prostředí, prohlubování zkušeností praxí na základních školách
- máme mezi ScioŠkolami oborové skupiny
- průvodci prochází pravidelným systematickým vzděláváním
- výjezdy průvodců na inovativní zahraniční školy

2.3 Metody práce pedagogického sboru jako celku

Porada průvodců

Pro zdárnou koordinaci činností souvisejících s fungováním školy a průběhem vzdělávání se zpravidla 1× týdně koná porada průvodců. Náplní je především harmonogram týdne, personální změny ve výukových časech, zajištění expedic a jejich obsahová náplň, řešení nestandardních situací a krátkodobé plánování.

Součástí porad je i projednávání konkrétních opatření týkajících se jednotlivých žáků a hledání postupů vedoucích k řešení problémů. Za tímto účelem mohou být projednávány i situace, které vyvstaly ze sdílení průvodců (viz dále). Z každé porady je pořízen zápis a je dbáno na provázanost jednotlivých setkání, především na kontrolu plnění úkolů. Je žádoucí, aby se porad účastnili všichni průvodci a vedení školy, aby se střídali v rolích vedení a zápisu porad a aktivně se účastnili projednávání bodů.

Oborová rada

Expediční střední ScioŠkola ustanovila tzv. oborové rady, jejichž členy jsou vyučující daného vzdělávacího modulu. Oborová rada je funkčně obdobná „předmětové komisi“ dle terminologie RVP.

Cílem činnosti rady je:

- stanovení harmonogramu vzdělávání v daném modulu,
- koordinace kurzů a jejich plánování v průběhu roku,
- návrh vzdělávacích témat pro expedice,
- koordinace přístupu ke vzdělávání mezi jednotlivými vyučujícími,
- vyhodnocení výsledků vzdělávání v daném modulu,
- podpora soustavného vzdělávání vyučujících.

Rada se schází minimálně 2× ročně, na začátku školního roku a v jeho průběhu. Podle vyhodnocení vzdělávání v daném modulu a podle potřeb studentů má rada

právo podat návrh na zařazení ateliéru, který by pokryl téma vyhodnocené jako nedostatečné.

Sdílení průvodců k pedagogickým otázkám

Dle potřeby, ale zpravidla 1× týdně, mají průvodci společný čas vyhrazený na sdílení svých zážitků a poznatků ze vzdělávací oblasti. Účast na sdílení je doporučena pro všechny průvodce, průběh času je více neformální a ze sdílení se nepořizuje zápis.

Cílem a náplní setkání je především:

- sdílení příkladů dobré a špatné praxe výukového procesu,
- sdílení informací o jednotlivých studentech (např. problémové chování, neplnění úkolů, excelentní přístup, individuální potřeby) – vždy v souladu s pravidly ochrany osobních údajů (GDPR),
- psychohygiena průvodců, prostor pro vyjádření silných zážitků, úspěchů, nejistot a pochybností.

Forma sdílení může být volná a nekoordinovaná, nebo naopak strukturovaná – např. s využitím konkrétních technik, supervize či externího koučinku. Obecně se usiluje o vytvoření bezpečného prostředí, v němž jsou informace respektovány jako citlivé a bez souhlasu nesdělovány dále.

Sdílení si nedává za cíl přijímat konkrétní opatření. Pokud však ze sdílení vyvstanou požadavky na konkrétní kroky, jsou přeneseny do porady průvodců, kde je učiněno rozhodnutí a pořízen zápis.

Z organizačních důvodů, především při malém počtu účastníků, je možné porady průvodců a sdílení propojit do jednoho časového bloku. V takovém případě se však na organizační a osobní otázky nahlíží odděleně a postupuje se podle výše dohodnutých pravidel.

2.4 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Škola v současné době zaměřuje svou dlouhodobou projektovou činnost v rámci širší sítě ScioŠkol (tzv. **ScioPolis**), kde se podílí na vývoji a implementaci

ScioCílů – školního kompetenčního rámce, který je v souladu se strategickým cílem č. 1 ze Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+. Jedná se o posun vzdělávání směrem k získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní a osobní život.

Existence vzdělávacího oboru je současně podmíněna zapojením se do projektu **pokusného ověřování obsahu, metod a organizace kombinované výuky v základních a středních školách** vyhlášeného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy pod č. j. MSMT-34023/2020-1, ve znění jeho dodatků (aktuálně Dodatek č. 5, č. j. MSMT-14772/2025-2, s platností do 30. 9. 2028).

Od školního roku **2024/25 je škola zapojena do programu Erasmus+**, který umožňuje navazování mezinárodních partnerství a mobilit. V současnosti probíhá příprava spolupráce s vybranými zahraničními školami, jejichž cílem bude sdílení inovativních vzdělávacích postupů a společný rozvoj expedičního a projektového pojetí vzdělávání.

2.5 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Rodič je pro Expediční střední ScioŠkolu nezbytným partnerem ve výchově a vzdělávání. Od rodičů našich studentů očekáváme, že se budou aktivně účastnit života školy.

Pro rodiče vytváříme maximálně vstřícné podmínky, které umožňují mj.:

- účastnit se podle potřeby vyučování,
- mít kontinuální přehled o obsahu a plánech výuky na aktuální i následující období,
- účastnit se akcí školy či přímo výuky,
- přiblížit studentům svou profesi a životní zkušenosti.

K pravidelným formám spolupráce patří také:

- **expedice pro rodiče**, pořádaná každoročně jako příležitost k zážitkovému sdílení a vzájemnému porozumění,
- **expediční potlach** – slavnost na ukončení školního roku spojená s předáváním vysvědčení,
- snaha o **inovativní podobu třídních schůzek**, které doplňujeme o prezentace úspěšných školních projektů studentů.

V rámci širší sítě ScioŠkol (ScioPolis) je také výhledově plánováno zřízení pozice **Koordinátora školní komunity**, jehož cílem bude podporovat vzájemnou spolupráci a komunikaci mezi školou, rodiči a dalšími partnery.

Charakteristika Školního vzdělávacího programu

Koncepce Expediční střední ScioŠkoly spočívá na snaze spojit výhody **kombinovaného vzdělávání**: distančního (umožňuje studium studentům z celé republiky a rozvíjí potřebné kompetence pro život opřený o technologie) a prezenčního (intenzivní kontakt s průvodci a vrstevníky). Školní vzdělávací program vychází ze sdílené pedagogické koncepce ScioŠkol (popsané na následujících stránkách) a je zpracován v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro gymnázia (ve znění aktuálně platné verze) a s obecnými cíli vzdělávání dle školského zákona.

3.1 Zaměření školy – hodnotový rámec

Člověka chápeme jako svobodného, odpovědného a aktivního jedince, který by měl aktivně usilovat o dobro nejen své, ale i druhých a světa. Má přispívat k tomu, že svět bude o něco lepším místem. Z tohoto přesvědčení vycházejí hodnoty ScioŠkol: **svoboda, morálka, aktivita, optimismus, odvaha, otevřenost**.

Svoboda

Bez odpovědnosti není svoboda. Proto se snažíme studentům dávat svobodu v takové míře, která odpovídá tomu, jak velkou odpovědnost jsou schopni a ochotni unést.

Morálka – směřování k dobru

Morálka pro nás znamená schopnost nezávisle uvažovat o dobrém a zlém, volit dobro, respektovat práva druhého člověka, prosazovat dobro a postavit se zlu. Vycházíme z morálních zákonů: neubližovat, nekrást, nepodvádět, dodržovat dohody, pomáhat druhým.

Aktivita

Vítáme a podporujeme každou aktivitu studentů (kromě těch, které nerespektují druhé nebo škodí). Škola je místem, kde jde leccos vyzkoušet. Vytváříme podmínky pro aktivitu, nabízíme možnosti, vytváříme příležitosti, zkoušíme, nebojíme se něco zkazit. Dáváme studentům čas, aby zkoušeli, přemýšleli, vymýšleli a také čas, aby s nějakou aktivitou sami přišli.

Optimismus

Věříme, že vše se dá změnit k lepšímu. A hlavně věříme, že je možné změnit k lepšímu sám sebe, vyrůst, naučit se cokoliv bude třeba. A totéž předáváme studentům. Sklenici se snažíme vidět raději z poloviny plnou, hledáme cesty, jak ji naplnit.

Odvaha

Odvahu projevil už každý rodič, který dal dítě do ScioŠkoly. To je naše výhoda, do ScioŠkol chodí děti odvážných rodičů. Podporujeme odvážná rozhodnutí studentů. Neshazujeme je, nezpochybňujeme jejich schopnosti a nebráníme jim je plně využívat, případně i testovat. K odvaze ovšem nejde nikoho nutit, natož se posmívat, že ji třeba někdy nemá. Věříme, že studenti zpravidla sami dobře odhadnou míru nebezpečí, proto jim umožňujeme vyzkoušet i věci s jistou mírou rizika.

Otevřenost

Otevřenost chápeme ve dvou rovinách: 1) jako pravdivost a transparentnost – otevřeně a pravdivě informovat o všem, i o nepříjemných věcech, nebát se pravdu vyslovit a nebát se ji přijmout; 2) jako otevřenost k podnětům ze všech stran, otevřenost ke světu – vyhledávat podněty kdekoliv, ve všech oblastech života, kdekoliv ve světě okolo nás a přijímat je.

3.2 Zaměření školy – pedagogické principy

Každý člověk se chce a umí učit

Lidé mají přirozenou, vrozenou a evolucí rozvinutou chuť a potřebu učit se a rozvíjet. Jen tak se naučili chodit, mluvit, jednat s okolím a spoustu dalších věcí. Proto důvěřujeme studentům, že se chtějí učit a že vědí, jak se učit. Víme ovšem také, že tato potřeba a schopnost učit se je křehká a lze ji snadno pokazit. Snažíme se proto hledat cestu, jak ji podpořit, vyhýbat se postupům, které by ji mohly poškodit, a pokud už je porouchaná, snažíme se ji napravit. Studentům dopřáváme maximum příležitostí zažít radost z poznání a objevování. Ve ScioŠkolách studentům nabízíme možnost volby obsahu, cílů a úrovně, které chtějí dosáhnout, včetně volby metod a postupů; limitem je vždy to, aby volba neomezovala ostatní.

Každý člověk je jiný

Každý člověk má svou individualitu, jedinečnou strukturu osobnosti, své silné i slabší stránky, své zájmy, potřeby a cíle. Každý se vyvíjí jinak rychle, různá vývojová období a učící instinkty se objevují v různém věku. Každý si přináší jiné znalosti, jiné prekoncepty a teorie získané z dosavadních zkušeností. Odlišnosti a individualitu nepotlačujeme, ale naopak oceňujeme a rozvíjíme – na úrovni studentů, průvodců i celých ScioŠkol. Různost obsahu, náročnosti, času, metod a cest i výsledků pochopitelně omezuje možnosti přesného společného plánu „pro všechny stejně“.

Otevřenost světu mimo školu

Studenti se učí všude a pořád. Většinu toho, co umíme, se naučíme mimo školu a často jinak než záměrným učením. ScioŠkola není uzavřené prostředí (viz hodnota Otevřenost). Podporujeme využívání všech dostupných informačních a vzdělávacích zdrojů; klíčovými nástroji jsou čtení, angličtina, komunikační technologie a komunikace. Přinášíme svět do školy a zároveň s tím, co se děje ve škole, vyrážíme do světa. Hledáme možnosti, jak se studenti mohou zapojit do skutečného světa mimo školu.

Rozmanité a motivující prostředí

Usilujeme, aby prostředí bylo přehledné a bohaté na podněty, aby poskytovalo zdroje a nástroje pro bádání, učení a tvoření. Primární je pro nás podnětnost, kterou do školy přinášejí lidé – studenti a průvodci. Není nejdůležitější „mít co nejvíce věcí“,

ale probouzet skutečný zájem o svět. K mnohotvárnosti prostředí přispívá propojování studentů napříč školou a rozmanitost průvodců. Nejdůležitějším prvkem je všudypřítomná chuť učit se – ta roste, když studenti vidí, že i průvodci se stále učí.

Směřující prostředí

Podnětnost nemůže být bezbřehá. Hledáme rovnováhu mezi podnětností a přehledností tak, aby se studenti mohli učit rozmanité věci, ale zároveň měli prostor se soustředit. Prostředí má směřovat k hodnotám důležitým pro život dnes a s druhými lidmi.

Bezpečné a přívětivé prostředí

Bezpečí je pro učení nezbytné. Skutečně bezpečné prostředí znamená víc než absenci hrozeb: opírá se o naplnění potřeb (od fyziologických po potřebu seberealizace), jasná a předvídatelná pravidla a důvěru. Chceme, aby dospívání bylo prožito příjemně; respektujeme studenty takové, jací jsou, a chyby bereme jako podnět ke zlepšení.

Hlavním aktérem učení je student

Učení je aktivní proces probíhající v hlavě studenta. Podporujeme učení, v němž student zkoumá své okolí a snaží se mu porozumět. Ve ScioŠkolách platí: *Cokoliv mohou udělat studenti, ať to udělají studenti.* Dáváme jim přiměřenou autonomii a možnost volby. Průvodce nabízí příležitosti a otevírá dveře; odpovědnost za učení nesou především studenti.

Zpětná vazba, ne známky

Vyhýbáme se srovnávání a nálepkování; vedeme studenty k hledání chyb a k lepším postupům. Poskytujeme průběžnou zpětnou vazbu (pozitivní i rozvojovou), oceňujeme výsledky i pokrok, rozvíjíme dovednost dávat a přijímat zpětnou vazbu a věnujeme čas individuálním rozhovorům a reflexi cílů. Výsledné hodnocení na vysvědčení probíhá v souladu s platnou vyhláškou o hodnocení žáků středních škol a vnitřními pravidly školy.

Zóna nejbližšího rozvoje

Podporujeme učení jako výzvu, nikoli frustraci. Necháváme studenty pouštět se do obtížných úkolů, ale respektujeme i to, že ne každá výzva je v daný okamžik zvládnutelná.

My víme, že o učení toho hodně nevíme

Udržujeme pokoru vůči poznatkům o učení, sledujeme vědu a učíme se od studentů. Experimentujeme uvážlivě a podle reakcí upravujeme metody. Napodobování (modeling) považujeme za silný mechanismus učení – i proto věnujeme mimořádnou pozornost výběru a rozvoji průvodců.

3.3 Profil absolventa

„Stejně jako evoluce nikdy nevrátí vyhynulé dinosaury, tak svět už nikdy nebude vypadat jako dřív. Přichází společnost 4.0 s umělou inteligencí, roboty, autonomními auty, se sdílenou ekonomikou, virtuální realitou, změněnými vztahy mezi lidmi. Dobře se v ní bude žít lidem, kteří se naučí spolupracovat, komunikovat, budou zvídaví, vytrvalí, kreativní, lidem, kteří se umějí a chtějí učit, lidem empatickým a laskavým.“

— **Ondřej Šteffl**

Je těžké připravovat mladé lidi na život ve 21. století. Svět se mění čím dál tím rychleji a **nástup umělé inteligence (AI)** tuto dynamiku ještě znásobil. AI dnes proniká do vzdělávání, práce i každodenního života a zásadně mění způsob, jak lidé přemýšlejí, tvoří, komunikují a spolupracují. Řada dnešních povolání přestane existovat, nová povolání vzniknou, a mnozí dnešní patnáctiletí během života několikrát zásadně změní svou profesní dráhu.

Budoucnost je značně nejistá. Jednu věc ale víme téměř jistě: lidé se budou muset více než kdy dřív adaptovat na nové situace – jinými slovy: **budou se muset stále učit nové věci, a také se naučit využívat AI zodpovědným a tvůrčím způsobem**. Expediční střední ScioŠkola si klade za cíl vytvořit takové prostředí, které propojuje jasná pravidla a mantinely s možností svobodně objevovat nejrůznější cesty k učení a k sebepoznání. Ruku v ruce se získanou svobodou se naši studenti učí i zodpovědnosti za své učení.

Ať už si absolventi zvolí jakoukoliv dráhu – studium na vysoké škole, vlastní podnikání, tvůrčí nebo komunitní činnost – věříme, že jejich nejsilnějším nástrojem bude schopnost a chuť stále se učit, kterou ve ScioŠkolách označujeme jako **studijní autonomii**.

Na základě Delorsových pilířů vzdělávání pro 21. století a v souladu s klíčovými kompetencemi RVP G formulujeme profil absolventa do osmi ScioCílů:

1. Umím se učit

Svět bude čím dál složitější a změny budou přicházet rychleji. Proto je a bude nezbytné se učit celý život, zůstat zvídavý/á a mít potěšení z poznávání. Umím řídit své učení, plánovat ho i reflektovat, chápat vlastní postupy a hledat cesty, jak se zlepšit.
Dovedu využívat technologie a umělou inteligenci jako nástroje, které mi umožňují jít dál, ale nenechávám je rozhodovat za sebe. Vnímám změny jako příležitost, ne jako ohrožení.

2. Vybírám si, co si pustím do hlavy

Informace a jiné vjemy se na nás valí ze všech stran – z médií, sítí i z AI. Je jich mnohem víc, než co je náš mozek schopen zvládnout. Hodně jich je zbytečných, manipulativních či škodlivých. Ale i užitečných je tolik, že je musíme aktivně filtrovat.
Umím proto rozlišovat, kriticky hodnotit zdroje, volit, čemu věnuji pozornost, a s odpovědností nakládat i s výstupy umělé inteligence.

3. Vyznám se v sobě

Pro spokojený a svobodný život je třeba rozumět svým emocím, hodnotám a motivacím. Vnitřní stabilita je klíčová k tomu, abych se mohl/a správně rozhodovat i v nejistém světě.
Vyznám se ve svých silných i slabých stránkách a vím, jak na sobě pracovat. Díky tomu dokážu zůstat sám/sama sebou i ve světě, který se mění pod vlivem technologií a umělé inteligence.

4. Rozvíjím svou odolnost

Současnost přináší mnoho nejistoty a stresu. Pandemie, klimatické krize, ale i rychlé změny spojené s AI ukázaly, že jistoty mohou zmizet během několika dní. Je třeba se naučit zvládat tlak, neúspěchy a změny.
Budování odolnosti je celoživotní proces – učím se chybami, překonávám překážky, pracuji se stresem a postupně otužuji svou psychickou i fyzickou odolnost.

5. Buduji dobré vztahy

Budoucnost bude vyžadovat schopnost fungovat nejen v dlouhodobých osobních vztazích, ale i v komunitě a v digitálním prostředí, kde budou stále častěji přítomny i umělé entity.
Učím se spolupracovat, respektovat druhé, naslouchat a hledat společná řešení. Vztahy stavím na empatii, důvěře a otevřenosti.

6. Konám dobro a stavím se zlu

Žít smysluplný život znamená být užitečný pro své okolí i pro společnost. Znamená to mít odvahu pomáhat druhým, chránit slabší a stavět se nespravedlnosti.
Dobro není jen osobní volbou, je to základní odpovědnost každého. I v době, kdy AI bude zasahovat do veřejného života a politiky, zůstává na člověku, aby stál za hodnotami, které chrání lidskost.

7. Tvořím budoucnost

Každý z nás nese svůj díl odpovědnosti za budoucnost světa. Můžeme aktivně přispívat k řešení lokálních i globálních problémů – od komunity až po planetární výzvy.
Absolvent ScioŠkoly není jen pasivní příjemce změn, ale jejich tvůrce. Umí využít technologie, včetně AI, jako nástroje k inovacím a hledání udržitelných cest, které budou prospěšné pro lidi i svět.

8. Mám život ve svých rukou

Každý chce vést smysluplný a naplněný život. Abych mohl být svobodný/á, musím umět rozhodovat o sobě, stanovovat si cíle, zvládat překážky a naplňovat vlastní

sny. Nenechávám svůj život ve vleku náhod ani algoritmů. AI využívám vědomě a cíleně, ale zachovávám si autonomii a tvořím svou cestu sám/sama.

Klíčové kompetence

Vzdělávání na Expediční střední ScioŠkole směřuje k tomu, aby absolventi dosáhli a dále rozvíjeli tyto klíčové kompetence:

a) Kompetence k učení
Absolvent se umí efektivně učit, vyhodnocovat výsledky a pokrok, stanovovat si reálné cíle dalšího vzdělávání a volit vhodné strategie učení. Vnímá učení jako celoživotní proces, je zvídavý a má motivaci k dalšímu poznávání; umí využívat technologie včetně nástrojů AI jako podpory vlastního učení s kritickou reflexí a osobní autonomií.

b) Kompetence k řešení problémů
Absolvent samostatně i ve spolupráci identifikuje problém, shromažďuje a vyhodnocuje informace, navrhuje a porovnává varianty řešení, zvažuje rizika a dopady a činí odpovědná rozhodnutí. Pracuje s chybou jako s příležitostí k učení a využívá tvořivost, logické i systémové myšlení (včetně práce s daty a modely).

c) Komunikativní kompetence
Absolvent se srozumitelně a kultivovaně vyjadřuje v ústní i písemné podobě v různých kontextech; umí naslouchat, vést dialog a přizpůsobit sdělení adresátovi. Využívá digitální prostředí a cizí jazyky (zejména angličtinu) pro porozumění, sdílení a spolupráci v mezinárodním i online prostředí.

d) Sociální a personální kompetence
Absolvent zná své silné a rozvojové stránky, pečuje o své fyzické a duševní zdraví a uplatňuje zásady psychohygieny. Umí spolupracovat, přijímat a zastávat různé role v týmu, přispívat k bezpečnému, respektujícímu a inkluzivnímu prostředí, poskytovat i přijímat zpětnou vazbu a řešit konflikty věcně a s respektem.

e) Občanská kompetence
Absolvent respektuje pravidla a hodnoty demokratické společnosti, jedná odpovědně s ohledem na udržitelný rozvoj a lidská práva, chápe kulturní rozmanitost a aktivně

se zapojuje do života komunity. Zvažuje dopady vlastních rozhodnutí na společnost a prostředí a jedná eticky i v digitálním prostoru.

f) Kompetence k podnikavosti

Absolvent projevuje iniciativu, tvořivost a zodpovědnost při uvádění nápadů do praxe, plánuje a realizuje projekty, rozumí základům finanční gramotnosti, orientuje se ve světě práce a umí řídit svůj profesní rozvoj. Vytváří hodnotu pro sebe i pro druhé (společenskou, kulturní, ekonomickou), a to udržitelným způsobem.

g) Digitální kompetence

Absolvent bezpečně, efektivně a kriticky využívá digitální technologie k učení, tvorbě, komunikaci a spolupráci. Umí vyhledávat, hodnotit a spravovat informace a data, tvořit digitální obsah, chránit své soukromí a digitální stopu, dodržovat právní a etické normy (autorská práva, citace). Rozumí možnostem a limitům digitálních nástrojů včetně **umělé inteligence**, umí je smysluplně používat a reflektuje jejich společenské dopady.

Poznámka k souladu s RVP G:

ScioCíle jsou školní kompetenční rámec, který **konkretizuje a rozvíjí** výše uvedené klíčové kompetence dle RVP G. Profil absolventa tak zajišťuje plnou návaznost na rámcové cíle a očekávané výstupy gymnaziálního vzdělávání.

3.4 Organizace přijímacího řízení

Ke studiu jsou přijímáni uchazeči, kteří:

- splnili povinnou školní docházku nebo úspěšně ukončili základní vzdělání před jejím dovršením,
- absolvují jednotnou přijímací zkoušku zajišťovanou Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT),
- absolvují úspěšně školní část přijímací zkoušky, která probíhá ve dvou kolech.

Škola přijímá i uchazeče v průběhu studia pro doplnění kapacity a to jak přestupem, tak nástupem po přerušení studia. Vždy je však nutné, aby úspěšně absolvovali školní část přijímací zkoušky.

Školní část přijímací zkoušky

1. kolo – Sebeprezentace

Uchazeč připraví vlastní sebeprezentaci, která představuje jeho osobnost a zájmy. Sebeprezentace může mít různou formu, např.:

- video nebo zvukovou nahrávku (cca 3 minuty),
- text v rozsahu 1–2 normostran doplněný obrázky,
- koláž nebo grafiku (s doprovodným textem),
- vědecký projekt či jiný výstup s krátkým textovým doprovodem,
- prezentaci v rozsahu 10–15 slidů,
- jiný formát, který lze představit či zhlédnout do pěti minut.

2. kolo – Týmové aktivity a osobní pohovor

Uchazeči se účastní setkání s průvodci a studenty školy. Součástí jsou:

- drobné hry a týmová spolupráce na zadaném úkolu,
- beseda a prostor pro dotazy,
- osobní pohovor.

Kritéria hodnocení

V obou kolech přijímacího řízení sledujeme zejména:

- samostatnost a zodpovědnost uchazeče,
- aktivitu a ochotu podílet se na chodu školy,
- motivaci k učení,
- soulad s hodnotami ScioŠkol,
- soulad s organizací výuky (kombinace distanční a expediční formy),
- expediční potenciál (ochotu účastnit se expedičních výjezdů a podílet se na jejich náplni).

Právní rámec

Podmínky přijímacího řízení stanoví ředitel školy v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb. (školský zákon) a příslušnými prováděcími předpisy v platném znění. Přesná kritéria přijímacího řízení jsou každoročně zveřejněna do zákonného termínu na veřejně přístupném místě ve škole a způsobem umožňujícím dálkový přístup.

3.5 Organizace maturitní zkoušky

Vzdělávání je ukončeno maturitní zkouškou. Její průběh a formy se řídí školským zákonem a vyhláškou o ukončování vzdělávání ve středních školách, ve znění účinném pro daný školní rok. Dokladem o dosažení středního vzdělání s maturitní zkouškou je vysvědčení o maturitní zkoušce.

Maturitní zkoušku chápeme jako **slavnostní zkoušku dospělosti** a odborný rozhovor nad výsledky práce. Zachováváme přátelskou, respektující atmosféru a dáváme prostor k prezentaci, která inspiruje i mladší ročníky.

Maturitní zkouška se skládá ze **společné části** a **profilové části**. Společnou část organizuje CERMAT. Profilovou část stanovuje škola v souladu s právními předpisy a tímto ŠVP.

Každoroční upřesnění požadavků (termíny, povolené pomůcky, seznamy a okruhy, kritéria a způsob hodnocení apod.) stanoví ředitel školy dokumentem **„Organizace**

maturitní zkoušky“, který je v řádném termínu zveřejněn a je závazný pro příslušný školní rok.

Profilová část maturitní zkoušky

Profilová část odráží charakter Expediční střední ScioŠkoly. Důraz klademe na ověření kompetencí absolventa, na práci s delšími výstupy a na kultivovanou veřejnou obhajobu výsledků.

Povinné profilové zkoušky

1. **Český jazyk a literatura**
   Zkouška se skládá z **písemné práce** a **ústní zkoušky** před zkušební maturitní komisí.

- Písemná práce ověřuje vyjadřovací dovednosti a funkční zvládnutí slohových útvarů; konkrétní formu, organizaci a povolené pomůcky stanoví každoročně ředitel v dokumentu „Organizace maturitní zkoušky“.

- Ústní zkouška probíhá formou řízeného rozhovoru nad pracovním listem k literárnímu dílu ze seznamu pro daný rok. Škola zveřejňuje školní seznam děl a pravidla pro sestavení vlastního seznamu žáka; žák odevzdává svůj seznam ve stanoveném termínu.

2. **Cizí jazyk** (povinné pouze u žáka, který si zvolil cizí jazyk ve společné části)
   Zkouška se skládá z **písemné práce** a **ústní zkoušky**. Tematické okruhy, formu, organizaci a povolené pomůcky stanoví každoročně ředitel v dokumentu „Organizace maturitní zkoušky“.

3. **Univerzum – maturitní práce s obhajobou**
   Profilová část zahrnuje povinně **maturitní práce** s veřejnou obhajobou před maturitní komisí. Škola dlouhodobě nabízí tyto formy; žák koná vždy v rozsahu a způsobem stanoveným pro daný rok:

- **Individuální maturitní projekt (IMP)**
  Individuálně řešené téma, které je pro žáka skutečnou výzvou a vede k odbornému i osobnostnímu růstu. Součástí je písemná dokumentace a veřejná obhajoba. Žák pracuje pod vedením pověřeného vedoucího; může mít i externího konzultanta.

- **Týmový maturitní projekt (TMP)**
  Projekt skupiny žáků s užitečným výstupem a prokazatelným dopadem (společenským, kulturním, vzdělávacím apod.). Tým pracuje pod vedením garanta, má definované role a plán práce, průběžně reflektuje postup a výsledky. Obhajoba je veřejná, **hodnocení je individuální**.

- **Maturitní expedice (MExp)**
  Skupinově naplánovaná, bezpečně uskutečněná a zdokumentovaná expediční akce s edukativním přínosem pro školní komunitu. Důraz je na plánování, zajištění, bezpečnost, reflexi a předání zkušenosti ostatním. Obhajoba je veřejná, **hodnocení je individuální**.

Pravidla a formu zadání, harmonogram, milníky, náležitosti písemné části a kritéria hodnocení maturitních prací stanoví každoročně „Organizace maturitní zkoušky“. U týmových prací škola výslovně stanoví způsob rozlišení individuálního přínosu jednotlivých členů.

Komplexní profilová práce (volitelná možnost)

Škola může rozhodnout, že vyhlásí **komplexní profilovou práci (KPP)**, která v jedné práci s obhajobou **integruje více povinných profilových předmětů**. V takovém případě „Organizace maturitní zkoušky“ pro daný rok stanoví:

- začleněné předměty a jejich dílčí cíle,
- zadání a výstupy práce,
- pravidla pro přihlášení a přidělení vedoucího/oponenta,

- průběh obhajoby (prezentace, ověření postupů a znalostí, ústní přezkoušení k dílčím předmětům),
- kritéria a způsob hodnocení včetně vyjádření výsledků **za jednotlivé předměty**.

Hodnocení, podpůrná opatření a organizace

- Hodnocení zkoušek probíhá podle platných právních předpisů a pravidel školy. U maturitních prací se hodnotí **produkt i proces** (plánování, realizace, spolupráce, reflexe, prezentace/obhajoba).
- U týmových forem je výsledek **vždy individuální**; způsob stanovení individuálního přínosu je součástí každoročního pokynu.
- Škola zajišťuje **rovné podmínky** pro konání zkoušek, včetně podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, a bezpečný průběh všech zkoušek.
- Všechny organizační náležitosti (přihlášky, termíny, složení komisí, zveřejňování seznamů a okruhů, harmonogramy, povolené pomůcky atd.) stanoví pro daný rok dokument **„Organizace maturitní zkoušky“**.

3.6 Výchovné a vzdělávací strategie

Při hledání konkrétních forem, metod a strategií výuky jsme brali v úvahu východiska, která považujeme za klíčová pro možnost vytvářet efektivní vzdělávací podmínky.

1. Potřeba učit se a rozvíjet je lidem přirozená. Studenti jsou jedineční. Každý má svou individualitu, zájmy a potřeby.
2. Pro učení a rozvoj žáků jsou klíčové jejich vývojové úkoly a potřeby typické pro určité vývojové období.
3. Hlavním aktérem učení je žák (nikoli průvodce).
4. Učení a rozvoj nejsou možné bez náročných výzev, překonávání vlastních limitů a vycházení z komfortní zóny.
5. Svět vzdělává. Studenti se učí pořád, nejen ve škole.

6. Učení probíhá dobře jen v bezpečném a srozumitelném prostředí.
7. Pro učení a rozvoj je nutné prostředí s dostatečným přístupem k informacím, zdrojům a nástrojům dané kultury, plné podnětů a výzev, s dostatkem sociálních kontaktů s inspirativními zapálenými lidmi, kteří jdou příkladem.
8. Digitální gramotnost a AI. Práce s technologiemi a umělou inteligencí je integrální součástí učení i hodnocení.
9. Pro učení je nutná přirozená a soudržná komunita stojící na demokratických a morálních základech.

Co například znamenají jednotlivé kompetence definované RVP v naší škole:

	student	průvodce
Kompetence k řešení problémů	● nahlíží problémy a situace z různých úhlů pohledu ● vhodně reaguje na změny ● dokáže analyzovat a vyvozovat adekvátní závěry, plánovat ● pracuje s logikou, empatií, strategií ● má odvahu realizovat své plány ● dokáže reflektovat výsledky svých postupů	● předkládá žákům problémy z nejrůznějších oblastí (včetně reálných situací z expedic) ● zapojuje žáky do řešení různých situací a pomáhá jim s reflexí jejich počínání ● vede žáky k tomu, aby problémy nahlíželi v co největší šíři (interdisciplinaritu, data, různé perspektivy)

Kompetence komunikativní	• dovede se ptát • zvládne zjišťovat informace z různých zdrojů • efektivně komunikuje i v emočně náročných situacích • dokáže formulovat své myšlenky srozumitelně pro různé věkové a zájmové skupiny • poradí si se situací, kdy má hovořit před skupinou lidí • ovládá pravidla bezpečné komunikace na internetu	• vytváří situace vedoucí žáky k diskusi a komunikování o názorech, myšlenkách, zážitcích a problémech • poskytuje zpětnou vazbu na srozumitelnost žákova mluveného i psaného projevu • respektuje rozličnost osobnostních typů při zadávání úkolů spojených s vystoupením před lidmi
Kompetence sociální a personální	• dovede pracovat ve skupině a je si vědom specifik této situace • orientuje se ve vztazích ve skupině/společnosti • přemýšlí o své roli ve skupině/společnosti • dokáže reflektovat své chování ve vztahu k ostatním lidem • přemýšlí o sobě, o svých silných a slabých stránkách • dovede dělat rozhodnutí na základě vědomostí o sobě a své osobnosti	• poskytuje žákům dostatek prostoru pro interakci mezi sebou • garantuje proces sdílení a reflexe prožitků spojených s interakcí mezi žáky či vlastním prožíváním • nabízí různé příležitosti k sebepoznávání žáků a k sebezkušenostním zážitkům • vede žáky k přemýšlení o sobě

Kompetence k učení	• přijímá odpovědnost za své učení • zná a efektivně volí různé strategie učení vzhledem k okolnostem • reflektuje proces svého učení • dokáže si stanovovat cíle a naplňovat je • dokáže identifikovat a ověřovat informace, které týkají aktuálního tématu • zvládá předávat své poznatky a prožitky ostatním pochopitelnou formou	• vede žáky k přijetí odpovědnosti za své učení • vede žáky k reflektování zvolených učebních strategií • podporuje žáky v přemýšlení o smyslu jejich učení • zprostředkovává žákům nejnovější poznatky vědy týkající se lidského učení a provádí je v možnostech využití těchto poznatků
Kompetence občanská	• rozumí významu role každého občana v demokraticky řízené zemi • orientuje se v základních hodnotách západní civilizace • zná základní milníky vývoje naší země na cestě k demokracii • respektuje názorové odlišnosti ve společnosti a umí na ně reagovat	• umožňuje žákům reagovat na aktuální dění v naší zemi • přináší do školy témata občanského života • otevírá prostor pro participaci, službu a komunitní projekty • reflektuje se žáky jejich zkušenosti týkající se života v našem státě
Kompetence k podnikavosti	• dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky • rozvíjí svou kreativitu a podnikavost • přistupuje k výsledkům pracovní činnosti i s ohledem na ochranu životního prostředí,	• umožňuje žákům rozvoj podnikavosti a zodpovědnosti za sdílený prostor • vědomě předává zodpovědnost dětem aplikací východiska „co mohou udělat studenti, udělají studenti“

	ochrany kulturních a společenských hodnot	● podporuje projektové řízení, finanční a právní gramotnost
Digitální kompetence	● bezpečně, efektivně a kriticky používá digitální technologie k učení, tvorbě, komunikaci a spolupráci ● vyhledává, vyhodnocuje a spravuje informace a data; vytváří digitální obsah s ohledem na autorská práva a etiku, ● chrání soukromí, digitální stopu a zdravé digitální návyky rozumí možnostem a limitům digitálních nástrojů včetně **AI**, umí je smysluplně využívat a reflektovat jejich dopady	● integruje digitální nástroje a AI do učení s jasným účelem, ● učí studentskou „digitální bezpečnost“ (GDPR, etika, citace), ● vede studenty k informované volbě nástrojů a k dokumentaci práce (portfolia)

Realizace klíčových kompetencí ve výukových formách

Těžiště rozvoje klíčových kompetencí (k učení; k řešení problémů; komunikativní; sociální a personální; občanská; k pracovnímu uplatnění a podnikavosti; digitální) probíhá skrze níže popsané vyučovací formy Expediční střední ScioŠkoly. Každá forma záměrně rozvíjí více kompetencí zároveň a směřuje k naplnění profilových cílů školy.

Kurzy

Smysl a organizace. Systematické osvojování znalostí a dovedností s pravidelnou zpětnou vazbou a asynchronní prací.

Rozvoj kompetencí (minimální standard):

- **K učení:** stanovení osobních cílů, volba strategií, průběžná reflexe pokroku.

- **Řešení problémů:** aplikované úlohy a případové studie; práce s daty.
- **Komunikativní:** mluvené i psané žánry, prezentace, argumentace.
- **Sociální a personální:** týmové úkoly, role, peer-feedback.
- **Občanská:** alespoň 1 úloha s veřejným přesahem v období (společenské/etické téma).
- **Podnikavost:** krátké projektové zadání s plánem, termíny a mini-rozpočtem.
- **Digitální:** práce v online prostředí, bezpečné sdílení a citace zdrojů; uvážené využití AI.

Ateliéry

Smysl. Tvůrčí/badatelské dílny s vyšší mírou volby tématu a metody.

Rozvoj kompetencí:

- **K učení:** samostatné plánování, experimentování, reflexe výsledku.
- **Řešení problémů:** design-thinking, iterace, prototypování.
- **Komunikativní:** průběžné veřejné sdílení postupu a výstupu.
- **Sociální a personální:** spolupráce v malých týmech, řízení konfliktu.
- **Občanská:** u minimálně části výstupů povinný **„společenský dopad“** (prezentace komunitě/škole).
- **Podnikavost:** tvorba hodnoty pro uživatele/komunitu, základní plán realizace.
- **Digitální:** tvorba digitálních artefaktů; etika, licence, práce s AI nástroji pro tvoření.

Expedice (příprava – realizace – reflexe)

Smysl. Klíčová forma s vysokou autonomií, odpovědností a kontaktem s reálným světem.

Rozvoj kompetencí (minimální standard):

- **K učení:** transfer poznatků do praxe, strukturovaná závěrečná reflexe.

- **Řešení problémů:** plánování tras/rozpočtu/rizik; adaptace na změny v terénu.
- **Komunikativní:** dohody v týmu, jednání s partnery, veřejná prezentace výstupů.
- **Sociální a personální:** role v týmu, podpora, psychohygiena, bezpečnost.
- **Občanská:** odpovědnost k místním komunitám a přírodě, udržitelný přístup.
- **Podnikavost:** komplexní organizace akce, logistika, rozpočtová kázeň.
- **Digitální (doplněný standard): digitální plán expedice** – offline/online mapy, sdílení polohy, bezpečné pořizování a správa záznamů, souhlasy, základní práce s AI při plánování a reflexi.

Hub / mezipředmětové sdílení

Smysl. Průsečíky oborů – prezentace, workshopy, společné rozpravy; syntéza poznatků.

Rozvoj kompetencí:

- **Komunikativní:** strukturované prezentace, moderovaný dialog.
- **Občanská:** pluralita názorů, respekt a argumentace věcí.
- **K učení:** metareflexe a propojení mezioborových souvislostí.
- **Digitální:** kurátorované digitální výstupy a evidence zdrojů.

Asynchronní práce

Smysl. Samostatné časově řízené úkoly navázané na kurzy/ateliéry/expedice.

Rozvoj kompetencí (minimální standard):

- **K učení:** řízení času, volba strategie, auto-kontrola kvality.
- **Řešení problémů:** samostatný postup a ověřování zdrojů.
- **Podnikavost:** dokončování zakázek v termínu.
- **Občanská (doplněný standard):** v každém pololetí alespoň **1 úloha s veřejným přesahem** (např. práce s otevřenými daty, místní téma, služba škole/obci).
- **Digitální:** bezpečná práce s informacemi, citace, uvážené použití AI.

Individuální projekt (IP)

Smysl. Dlouhodobá práce do hloubky na vlastním tématu; plán, milníky, veřejná prezentace.

Rozvoj kompetencí:
k učení (autonomie, metareflexe), řešení problémů (výzkum/analýza), komunikativní (odborná prezentace), podnikavost (řízení projektu, důkaz užitku), digitální (evidence procesu, správa dat, citace/AI).

Týmový projekt

Smysl. Povinná týmová zkušenost se společným výstupem a individuálním hodnocením.

Rozvoj kompetencí:
sociální a personální (role, konflikt management), komunikativní (vyjednávání, peer-review), řešení problémů (strategie, iterace), podnikavost (harmonogram, rozpočet, odpovědnost), občanská (užitek pro komunitu), digitální (kolaborativní nástroje, licence).

Konzultace

Smysl. Otevřený prostor pro obsahové i organizační dotazy a cílenou podporu.

Rozvoj kompetencí:
komunikativní (jasné zadávání a přijímání zpětné vazby), k učení (vyhledání podpory, seberegulace), sociální (kultura dialogu), digitální (korektní sdílení materiálů).

Realizace klíčových kompetencí mimo vyučovací formy

Mentoring

Smysl. Důvěrné provázení studenta k autonomii – cíle, strategie, reflexe, podpora.

Rozvoj kompetencí (minimální standard):

- **K učení:** osobní cíle, plán, kroky ke zlepšení; pravidelná reflexe.
- **Sociální a personální:** sebepoznání, psychohygiena, zvládání zátěže.
- **Komunikativní:** nastavování očekávání, konstruktivní rozhovor.
- **Digitální (doplněný standard): pravidelný „digitální check-in“** – zdravé digitální návyky, soukromí, autorská práva, práce s AI; plán osobní digitální bezpečnosti.

Mentorský kruh

Smysl. Skupinové setkání mentorovaných – sdílení, podpora, sebehodnocení.

Rozvoj kompetencí:
sociální a personální (podpora vrstevníků), komunikativní (bezpečné sdílení, moderovaná diskuse), občanská (respekt pravidel společenství), digitální (prezentace a sdílení výstupů).

Portfolio (digitální)

Smysl. Průběžná dokumentace učení: klíčové práce, projekty, reflexe, přehled aktivit.

Minimální požadavky:

- přehledná struktura, ukládání různých typů souborů, úpravy a vyhledávání,
- sdílení a veřejná prezentace vybraných výstupů,
- **metadatování zdrojů (citace, licence)** a krátká **reflexe použitých digitálních/AI nástrojů** u větších výstupů.

Rozvoj kompetencí:
k učení (metareflexe a evidence pokroku), komunikativní (prezentace), podnikavost (profesní stopy a výběr artefaktů), digitální (správa dat, etika).

Hodnocení a zpětná vazba

Smysl. Formativní přístup, srozumitelná kritéria a pravidelná zpětná vazba.

Rozvoj kompetencí:
k učení (práce s kritérii, vlastní kroky ke zlepšení), komunikativní (reflexní dialog), sociální a personální (přijímání a poskytování zpětné vazby), podnikavost (odpovědnost za kvalitu a termíny), digitální (využití digitálních nástrojů hodnocení).

Tripartita (student – průvodce – rodič)

Smysl. Společná reflexe učení a plán podpory; student je hlavním aktérem.

Rozvoj kompetencí:
komunikativní (prezentace vlastního učení), sociální a personální (sebereflexe), občanská (spoluodpovědnost za vzdělávání).

Digitální prostředí školy

Standard: bezpečné a efektivní používání digitálních nástrojů pro učení, tvorbu, komunikaci a spolupráci; ochrana soukromí a digitální stopy; korektní citace; uvážené využití AI. Tato pravidla jsou závazná ve všech formách výuky a činnostech školy.

Poznámka k souladu s RVP G

Výše popsané formy a nástroje zajišťují systematický rozvoj všech klíčových kompetencí dle platného RVP pro gymnázia. Vazba na ScioCíle (školní kompetenční rámec) konkretizuje a prohlubuje očekávané výstupy na úroveň každodenních činností žáků ve škole i mimo školu (expedice, projekty, veřejné sdílení). Evidence průběhu a výsledků učení je vedena v digitálním portfoliu a školních systémech (Workspace, Edookit), což umožňuje transparentní sledování pokroku i plnění postupových kritérií.

3.7 Výuka žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Škola systematicky zajišťuje **rovné podmínky** pro všechny žáky, včas identifikuje a řeší speciální vzdělávací potřeby i mimořádné nadání. Podpůrná opatření, **PLPP** a

IVP jsou používány účelně, s pravidelnou evaluací a v úzké spolupráci žák–škola–rodina–ŠPZ. Díky **kombinovanému uspořádání** výuky škola cíleně zajišťuje dostupnost vzdělávání i v distančních režimech a bezpečnou realizaci podpory včetně expedic.

Východiska a principy

- Škola uplatňuje **inkluzivní přístup** a důslednou **individualizaci** vzdělávání.
- Klíčovým nástrojem je **pravidelný měsíční individuální rozhovor** se studentem (s mentorem) a průběžné plánování cílů v kratších učebních cyklech.
- Podpora vychází z reálných potřeb žáka, respektuje jeho **zdravotní stav, sociokulturní kontext, motivaci, nadání a tempo učení**.
- Vzdělávání probíhá v **kombinované formě** (online/offline); škola dbá na **přístupnost a rovnocenné podmínky** ve všech režimech.

Identifikace a vyhodnocování potřeb

- Pokud průvodce/mentor zaznamená projevy nasvědčující **specifickým poruchám učení/chování, zdravotnímu či sociálnímu znevýhodnění**, případně **mimořádnému nadání**, informuje zákonné zástupce (plnoletého žáka) a navrhne další postup podpory.
- Škola **bezodkladně uplatní potřebná podpůrná opatření 1. stupně**; pokud to situace vyžaduje, doporučí žákovi kontaktovat **ŠPZ** (PPP/SPC).
- Podpora je **průběžně vyhodnocována** v pravidelných intervalech (min. 1× měsíčně v rámci mentorských setkání a dále na pedagogických radách).

Podpůrná opatření

- Škola využívá **podpůrná opatření** v rozsahu 1.–5. stupně dle doporučení ŠPZ a vnitřních možností školy (personálních, organizačních i materiálních).
- **Typy opatření (orientačně):**
    - **Organizační a metodické úpravy** (diferenciace, flexibilní termíny, prodloužený čas, jasná struktura zadání, rozfázování úkolů).

    - **Úpravy hodnocení** (důraz na slovní a formativní hodnocení, zohlednění postupu, možnost alternativních forem výstupů).
    - **Pomůcky a technologie** (asistivní technologie, čtenářské/psací podpory, grafické organizéry).
    - **Personální podpora** (asistent pedagoga, konzultace odborných pracovníků).
    - **Bezpečnost a psychohygiena** (plán zvládání zátěže, klidové režimy, srozumitelná pravidla).
- V **online režimu** škola zajišťuje dostupné materiály (přístupný formát, jasné instrukce), přiměřenou zátěž, možnost náhradních termínů a **technickou podporu**.

Žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

- Škola zohledňuje jazykovou úroveň žáka a postupně posiluje **jazykovou podporu** (srozumitelná zadání, vizualizace, glosáře, přípravné jazykové aktivity).
- Hodnocení se zaměřuje primárně na **porozumění obsahu a postupný rozvoj češtiny**; dle potřeby škola využije podpůrná opatření a doporučení ŠPZ.

Mimořádně nadaní žáci

- Mimořádně nadaný žák má specifické vzdělávací potřeby: škola uplatňuje **obohacování** (náročnější zadání, větší hloubka), **akceleraci** (rychlejší postup/část obsahu) a **individuální rozvojové cíle**.
- Preferujeme **projektové a badatelské formy**, mentorské vedení, soutěže a veřejné prezentace výsledků.
- Při potřebě systémového řešení škola navrhne vyšetření v **ŠPZ** a nastaví odpovídající podpůrná opatření / IVP.

Individuální vzdělávací plán (IVP)

- **Kdy vzniká:** Je-li **doporučen ŠPZ** (pro SVP nebo mimořádné nadání) nebo je-li to vzhledem k potřebám žáka účelné.

- **Tvorba:** IVP zpracuje mentor ve spolupráci s výchovným poradcem a dalšími pedagogy; projedná se žákem a zákonnými zástupci. **Souhlas zákonných zástupců** je podmínkou realizace.
- **Obsah:** závěry/doporučení ŠPZ, **priority vzdělávání a rozvoje**, specifikace **předmětů/oblastí** a forem, ve kterých se IVP uplatní (včetně expedic a distanční výuky), podpůrná opatření, **způsob hodnocení**, termíny revizí.
- **Doba platnosti a revize:** IVP se obvykle stanovuje na **delší období** (zpravidla dvě pololetí až dva roky) s **průběžnými revizemi**; změny se provádějí po dohodě všech stran a v návaznosti na doporučení ŠPZ.
- **Realizace:** IVP se uplatňuje v běžných hodinách, v online výuce i na školních akcích (včetně expedic); všichni dotčení pedagogové jsou s IVP prokazatelně seznámeni.

Úpravy hodnocení a postupová kritéria

- Hodnocení respektuje **podpůrná opatření** a zohledňuje individuální pokrok žáka, včetně **alternativních forem ověřování** a prezentace výstupů.
- V **kombinované formě** škola zajišťuje rovné podmínky (dostupnost zadání, časové úpravy, náhradní termíny, asistivní technologie, adekvátní formy prezentace).
- Postupová kritéria a podmínky pro **připuštění k maturitní zkoušce** se posuzují s ohledem na IVP/PLPP a plnění dohodnutých cílů.

Spolupráce a role

- **Mentor** je hlavní kontaktní osoba pro plánování, monitorování a vyhodnocování podpory.
- **Výchovný poradce** koordinuje PLPP/IVP a komunikaci se ŠPZ.
- **Pedagogický sbor** realizuje opatření v praxi a sdílí informace v rozsahu nutném pro podporu žáka (v souladu s ochranou osobních údajů).
- **Zákonní zástupci / zletilý žák** jsou partnery školy; podílí se na plánování a vyhodnocení podpory.
- **ŠPZ (PPP/SPC)** poskytuje diagnostiku a odborná doporučení; škola s ním aktivně spolupracuje.

Bezpečí, ochrana osobních údajů a dokumentace

- Škola zachází s citlivými údaji v **nezbytném rozsahu** a **v souladu s právními předpisy**.
- Dokumenty (PLPP, IVP, doporučení ŠPZ) jsou **evidovány a zpřístupněny** pouze osobám, které je ke své práci nezbytně potřebují.
- Při expedicích a online aktivitách škola dbá na **bezpečnost**, přiměřenou zátěž a na jasné komunikační kanály.

3.8 Průřezová témata

Vymezení a postavení

Průřezová témata jsou povinnou součástí vzdělávání na gymnáziu. Rozvíjejí postoje, hodnoty a jednání žáků a propojují obsahy napříč vzdělávacími oblastmi. V průběhu čtyřletého studia škola zajistí, aby byly **zařazeny všechny tematické okruhy** všech průřezových témat stanovených v RVP pro gymnázia. Průřezová témata začleňujeme jak **integrovaně** do předmětů (zejména do předmětu **Univerzum**), tak do **expedic, projektů, ateliérů, hubů** a jednorázových akcí (workshopy, besedy, komunitní aktivity).

Zásady realizace v Expediční střední ScioŠkole

- **Integrované začlenění a kontinuita:** u každého tematického okruhu je určeno, kde a jak se realizuje (vyučovací forma, expedice/projekt), jaké jsou očekávané žákovské výstupy a jak proběhne reflexe.
- **Rozmanité formy:** využíváme výuku v blocích, projektové dny, expedice, veřejné prezentace, spolupráci s odborníky i komunitními partnery.
- **Postupné prohlubování:** v jednotlivých ročnících se témata vracejí s rostoucí náročností, důrazem na samostatnost a přenos do praxe.
- **Hodnocení:** převážně formativní (pozorování, rozhovor, sebereflexe, peer-feedback, veřejná prezentace), s důrazem na postoje, dovednosti, argumentaci a aplikaci poznatků.

Organizační a časové vymezení

- Rozložení tematických okruhů napříč 1.–4. ročníkem je stanoveno v učebních osnovách a ročním plánu práce školy. **Není nutné** zařadit všechna průřezová témata v každém ročníku; v průběhu celého studia však škola **zajistí pokrytí všech tematických okruhů**. Pro prohloubení průřezových témat škola využívá projektové dny, týdenní expediční bloky a disponibilní časovou dotaci.

Aplikace průřezových témat

<table>
<tr><th>Průřezové téma/Tematický okruh</th><th>1. ročník</th><th>2. ročník</th><th>3. ročník</th><th>4. ročník</th></tr>
<tr><td colspan="5">Osobnostní a sociální výchova</td></tr>
<tr><td>Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti</td><td colspan="4" rowspan="5">Průřezové téma je realizováno v rámci vzdělávacího obsahu předmětu Univerzum.

Výuková forma expedice nabízí optimální prostředí k realizaci okruhů tohoto průřezového tématu. V rámci expedic jsou uplatňovány aktivity zážitkové pedagogiky, které vedou žáky k systematickému osobnostnímu rozvoji. Výuková forma expedice přináší ideální prostor pro rozvoj sociálních dovedností a spolupráce. Toto průřezové téma je součástí tzv. černého modulu.</td></tr>
<tr><td>Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů</td></tr>
<tr><td>Sociální komunikace</td></tr>
<tr><td>Morálka všedního dne</td></tr>
<tr><td>Spolupráce a soutěž</td></tr>
<tr><td colspan="5">Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</td></tr>
<tr><td>Globalizační a rozvojové procesy</td><td colspan="4" rowspan="4">Průřezové téma je realizováno v rámci vzdělávacího obsahu předmětu Univerzum.

Škola pravidelně reflektuje záležitosti a souvislosti dnešního globálně propojeného světa a pravidelně zve odborníky na témata evropských a globálních souvislostí. Toto průřezové téma je součástí tzv. žlutého modulu.</td></tr>
<tr><td>Globální problémy, jejich příčiny a důsledky</td></tr>
<tr><td>Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce</td></tr>
<tr><td>Žijeme v Evropě</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Vzdělávání v Evropě a ve světě</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Multikulturní výchova</td></tr>
<tr><td>Základní problémy sociokulturních rozdílů</td><td rowspan="3">Průřezové téma je realizováno v rámci vzdělávacího obsahu předmětu Univerzum.

Škola individualizující pojetí hromadného vzdělávání citlivě přistupuje i k otázkám souvisejících s respektem k odlišnostem všeho druhu. Toto průřezové téma je součástí tzv. žlutého modulu.</td></tr>
<tr><td>Psychosociální aspekty interkulturality</td></tr>
<tr><td>Vztah k multilingvní situaci a k spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí</td></tr>
<tr><td colspan="2">Environmentální výchova</td></tr>
<tr><td>Problematika vztahů organismů a prostředí</td><td rowspan="3">Průřezové téma je realizováno v rámci vzdělávacího obsahu předmětu Univerzum.

Škola vnímá svou nezastupitelnou roli ve vlivu na problematiku enviromentální výchovy a pravidelně zve odborníky na témata souvisejících s ochranou životního prostředí. Toto průřezové téma je součástí tzv. zeleného modulu.</td></tr>
<tr><td>Člověk a životní prostředí</td></tr>
<tr><td>Životní prostředí regionu a České republiky</td></tr>
<tr><td colspan="2">Mediální výchova</td></tr>
<tr><td>Média a mediální produkce</td><td rowspan="5">Průřezové téma je realizováno v rámci vzdělávacího obsahu předmětu Univerzum.

Problematice mediální výchovy je věnován prostor v rámci nabídky kurzů. Důsledná práce s informacemi a jejich vyhodnocováním je systemický úkol školy překračující horizont triviálních znalostí. Toto průřezové téma je součástí tzv. červeného modulu.</td></tr>
<tr><td>Mediální produkty a jejich významy</td></tr>
<tr><td>Uživatelé</td></tr>
<tr><td>Účinky mediální produkce a vliv médií</td></tr>
<tr><td>Role médií v moderních dějinách</td></tr>
</table>

Učební plán

4.1 Poznámky k učebnímu plánu - přehled vyučovacích forem

Vzdělávání v Expediční střední ScioŠkole probíhá v promyšlené kombinaci distančních a prezenčních forem. Jednotlivé formy se navzájem doplňují: některé budují systematicky znalosti a dovednosti, jiné rozvíjejí samostatnost, projektovou práci a zkušenost z reálného světa. Společně vytvářejí prostředí, ve kterém si studenti stanovují osobní cíle, pracují na nich a průběžně reflektují vlastní pokrok. Časová dotace, návaznost na vzdělávací oblasti i kritéria hodnocení jsou rozvedeny v učebních osnovách (předmět **Univerzum**).

Kurz online
Pravidelné synchronní lekce vedené průvodcem slouží k systematickému osvojování učiva, nácviku řešení úloh a průběžné zpětné vazbě. Na online výuku navazuje řízená asynchronní práce (domácí úkoly, studijní deníky, krátké projekty), která podporuje samostatnost a plánování času.

Kurz výjezdní
Prezenční blok (jeden či více dnů) umožňuje intenzivní procvičení a praktickou práci, kterou online režim plnohodnotně nenahradí: laboratorní měření, terénní pozorování, reálné experimenty, dramatizace či týmové workshopy. Důraz je na dovednosti, spolupráci a přímou zkušenost s obsahem.

On-line ateliér
Projektově zaměřená skupinová práce v online prostředí vede studenty k plánování, tvorbě výstupů a společné reflexi. Týmy si rozdělují role, průběžně sdílí postup a na závěr veřejně prezentují hotové práce (prezentace, videa, prototypy, studie). Smyslem je propojit znalosti s tvorbou a dát jim hmatatelnou podobu. Návrhy na témata ateliéru vycházejí primárně od studentů.

Výjezdní ateliér
Tematicky zaměřený projekt v prezenčním režimu přináší „ponoření“ do tématu: terénní sběr dat, návštěvy institucí, praktické dílny, tvůrčí laboratoře. Studenti řeší

komplexní úkoly, propojují obory a přebírají odpovědnost za výsledný výstup i jeho prezentaci před publikem.

Individuální projekt & konzultace

Dlouhodobá samostatná práce studenta pod vedením garanta rozvíjí odbornou hloubku i studijní autonomii. Student si stanoví cíl, plán, milníky a dokumentuje postup. Pravidelné konzultace slouží k ověřování směru, úpravám plánu a formativní zpětné vazbě. Výstupem je prezentovatelný artefakt (studie, prototyp, akce pro komunitu apod.) a reflexe procesu.

Shromáždění

Komunitní setkání celé školy je místem sdílení informací, spolurozhodování a kultivace školní kultury. Prostor dostávají studentské návrhy, hlasování o pravidlech i veřejné prezentace projektů. Studenti se učí argumentovat, respektovat pravidla diskuze, facilitovat diskuzi a přebírat spoluzodpovědnost za podobu školy.

Mentorské kruhy a mentorské konzultace

Pravidelná skupinová (a individuální) setkání s mentorem slouží k nastavování cílů učení, plánování práce a sebereflexi. Sdílení v bezpečném prostředí pomáhá sledovat pokrok, předcházet zátěži a posilovat studijní návyky. Student je v roli aktéra: přináší vlastní témata, hodnotí svůj posun a navrhuje další kroky.

Ministerstva a Úřad práce

Studentská samospráva („ministerstva“) se stará o praktický chod školy a komunitní projekty. **Úřad práce** nabízí na průběžné bázi krátkodobé užitečné činnosti, jimiž lze naplňovat práci pro školu (organizace akcí, komunikace, servis, tvorba materiálů). Studenti rozvíjejí podnikavost, spolupráci a odpovědnost za společné prostředí.

Pohyb

Systematická péče o tělesnou kondici a zdravý životní styl probíhá v online i prezenčním režimu. Věnujeme se základům kondice, kompenzačním cvičením, outdoorovým aktivitám i bezpečnému chování v terénu. Cílem je vztah k celoživotní pohybové aktivitě a pochopení souvislostí mezi zátěží, regenerací a učením.

Expedice

Klíčová prezenční forma propojuje zážitkové učení, týmovou spolupráci a reálné

výzvy mimo školní budovu. Studenti plánují a zajišťují logistiku, pracují s rizikem a bezpečností, sbírají data v terénu a reflektují dopad své činnosti na komunitu či prostředí. Expedice dávají smysl učivu a přenášejí ho do života.

Zvláštní postavení mají v koncepci školy tzv. **pilířové expedice** – pevná osa kurikula, kterou projde **každý žák v každém ročníku dvakrát** (podzim/jaro), celkem tedy **osm expedic** během studia. Obsahově navazují na čtyři „pilíře učení“ (1. ročník: *učit se poznávat*; 2. ročník: *učit se být*; 3. ročník: *učit se být společně*; 4. ročník: *učit se jednat*) a rozvíjejí odpovídající ScioCíle. Pilířové expedice jsou koncipovány jako **zážitkové učení s jasnou návazností** mezi ročníky: vedou k osobní zkušenosti, přebírání odpovědnosti a přenosu učení do reálného života i komunity.

Pískoviště

Týdenní soustředěný prezenční blok obsahující tematické bloky, v nichž kombinujeme **kurzy, workshopy i další formy výuky** do souvislých dnů. Pískoviště slouží jednak k **diagnostice** (průběžné **testování** a ověřování pokroku), jednak k cílenému **rozvoji gramotností**: **jazykové** (čtení s porozuměním, psaní, argumentace), **matematické** (práce s daty, modely, úlohy vyšší kognice), **v cizích jazycích** (komunikace, porozumění, akademické dovednosti) a **digitální** (informační práce, bezpečí, tvorba, práce s AI).

Důraz klademe na **nácvik dovedností „v rukou“**, rychlou zpětnou vazbu a opakované zkoušení v bezpečném prostředí, aby si studenti mohli nové postupy upevnit a přenést je do expedic, ateliérů i běžných kurzů.

Hub

Mezifáze mezi ateliéry slouží k dokončování výstupů, **mezipředmětovému sdílení**, reflexi a přípravě na další období. Součástí mohou být exkurze, hosté a veřejné prezentace. Hub pomáhá „uzavírat“ cyklus učení a přenášet poznatky do další práce.

Staveniště a tematické výjezdy

Cílené prezenční dny nebo kratší výjezdy k jednomu tématu či dovednosti. Důraz je na praktickou činnost, odborné workshopy a kontakt s prostředím, kde znalosti vznikají a používají se (laboratoře, firmy, instituce, dílny).

Čajovna

Otevřená platforma pro přednášky a workshopy hostů i průvodců. Přináší inspiraci napříč obory, rozšiřuje obzor a nabízí prostor pro otázky, diskusi a kritické myšlení. Studenti se zároveň učí zodpovědně zvát hosty a spolupodílet se na programu.

4.2 Poznámky k učebnímu plánu - vyučovací formy podrobně

Kurzy

Charakteristika a smysl

Kurzy jsou **pravidelná, systematická** učební forma zaměřená na **osvojování a procvičování učiva**, budování studijních návyků a průběžnou zpětnou vazbu. Oproti ateliérům mají „rytmus hodin“ a jasnou **sekvenci témat** (mikro-cíle, nácvik, diagnostika, opakování, přenos do praxe). Kurzy probíhají ve dvou podobách:

- **Kurz online** – pravidelné **synchronní** lekce v online prostředí + navazující **asynchronní** práce (samostudium, úkoly, mini-projekty, trénink dovedností).
- **Kurz výjezdní (prezenční)** – **soustředěný blok** výuky v budově školy či externě (laboratoř, instituce, terén), často navázaný na online část či pískoviště; důraz na praktické činnosti, měření, experiment a „dovednosti v rukou“.

Cílem kurzů je **porozumění, procvičení a uchopení** obsahu a dovedností tak, aby je studenti uměli **přenášet** do ateliérů, expedic i samostatné práce.

Tvorba a nabídka portfolia kurzů

- **Návrhy kurzů připravují průvodci**; do podoby finální nabídky je **doplní a schvaluje Programová rada školy** (volený orgán složený ze zástupců studentů každého ročníku a zástupců školy).
- **Před každým kurzovým obdobím** je zveřejněno **portfolio kurzů** (online i výjezdních) včetně anotací a organizačních informací.
- **Studenti si následně vybírají** z nabídky kurzů pro dané období; zápis zohledňuje případné **předpoklady, kapacity a kolize** (zveřejněné v anotaci).

- Cílem kurikulárního plánování je **pestrost a vyváženost** (vzdělávací oblasti, úroveň náročnosti, návaznost na ScioCíle a profil období).

Anotace kurzu – náležitosti před přihlašováním

Každý kurz je před spuštěním zveřejněn s kratkou anotací, aby se student mohl **informovaně rozhodnout**. Anotace obsahuje zejména:

- **Název kurzu** a **období**
- **Vzdělávací oblast(i)** (např. odkaz na moduly předmětu, mezipředmětová souvislost)
- **Časovou dotaci a očekávanou domácí/asynchronní zátěž**
- **Průvodce** (garant/lektorský tým) a **úroveň náročnosti** (škála * až ****).
- **Motto/krátké sdělení** (co je hlavní nápad kurzu).
- **Napojení na ScioCíle / stavební kameny** (které kompetence a dovednosti kurz rozvíjí).
- **Popis kurzu – o čem to bude** (cíle, typické činnosti, výstupy, využité metody; u výjezdní varianty i stručná logistika a bezpečnostní rámec).
- **Podmínky splnění kurzu** (kritéria úspěchu, požadované výstupy, termíny, forma závěrečného ověření/mini-diagnostiky).
- **Podmínky k zapsání do kurzu** (případné předpoklady, doporučené předchozí dovednosti, kapacita, potřebné pomůcky).

Plánování a organizace

- Kurzy se plánují v cyklech (typicky **4–6 týdnů**) s jasně popsanými **výstupy**, **kritérii splnění**
- U **výjezdní** varianty je součástí plánu **předběžná příprava** (metodika, bezpečnost, materiál) a po návratu **zpracování a sdílení dat/výstupů**.
- V online kurzu je předem stanoveno, co se děje **synchronně** a co **asynchronně** (včetně časové náročnosti a rubrik hodnocení).

Průběh a role průvodců

- Průvodce strukturuje učení do **krátkých didaktických kroků**, průběžně **diagnostikuje** porozumění (rychlé dotazníky, „exit ticket“, mini-testy) a dává **formativní zpětnou vazbu**.
- Podporuje **aktivní zapojení** (párová/týmová práce, řešení úloh, diskuse, krátké prezentace).
- V **online** kurzu dbá na rytmus (střídání aktivit, jasné instrukce, dostupnost materiálů); ve **výjezdním** kurzu zajišťuje praktickou organizaci a bezpečnost, vede **reflexi** po aktivitách.

Obsahový záběr a typy činností

- **Jazykové a čtenářské dovednosti (ČJL):** práce s textem, interpretace, psaní a argumentace, rétorika, tvůrčí psaní.
- **Cizí jazyky:** komunikace v běžných i akademických situacích, porozumění, slovní zásoba, krátké jazykové projekty.
- **Matematické dovednosti:** modelování, řešení problémů, práce s daty a pravděpodobností, numerická/finanční gramotnost.
- **Přírodovědné dovednosti (F–Ch–Bi–Z):** experiment a měření, terénní pozorování, vyhodnocení a vizualizace dat, bezpečnost práce.
- **Společenskovědní gramotnosti (D, ZSV, Z):** analýza pramenů a dat, interpretace, komparace, občanské a globální souvislosti, ekonomická témata.
- **Digitální dovednosti / informatika:** informační práce, data a jejich etické užití, základy algoritmizace (dle úrovně), kyberbezpečnost, uvážené a transparentní využití **AI**.
- **Umění a kultura (VV/HV):** vizuální komunikace, výtvarná a designová tvorba, fotografie/video, práce se zvukem; **art & media** výstupy.
- **Mediální výchova:** analýza mediálních sdělení, fact-checking, role médií v demokracii, **tvorba médií** (článek, podcast, video, kampaň) a etika publikování.
- **Člověk a zdraví (TV):** kondiční a kompenzační cvičení, bezpečný pohyb a první pomoc; u výjezdních kurzů i outdoor.

- **Člověk a svět práce / podnikavost:** týmové role, projektové řízení, prezentace, kariérní a finanční gramotnost, reflektovaná praxe.

Hodnocení, diagnostika a podpora

- Převládá **formativní hodnocení**: jasná kritéria, průběžná zpětná vazba, sebehodnocení.
- Pravidelná **mikro-diagnostika** (krátké testy, ústní ověřování, úlohy s okamžitou zpětnou vazbou) slouží k **včasné podpoře** a úpravě výuky.
- U výjezdních kurzů jsou zařazeny **praktické kontrolní úkoly** (protokol, měření, prototyp, poster).
- Výstupy a komentáře se promítají do **asynchronních úkolů** a osobních studijních plánů.

Asynchronní navazování (online i po výjezdu)

- Vždy je stanoveno **co, proč a do kdy**: trénink, čtení s otázkami, mini-projekt, příprava „přenosu“ dovednosti do ateliéru/expedice.
- Studenti mají **opěrné materiály** (návody, vzorová řešení, rubriky) a možnost **konzultací**.
- Asynchronní část slouží k **upevnění** dovedností a **diferenciaci** (náročnost dle potřeb).

Výstupy a dokumentace

1. **Kurzovní složka** (digitální): materiály, pracovní listy, protokoly, odkazy, zápisy z diagnostik, zadání asynchronních úkolů.
2. **Artefakty učení**: vybrané práce studentů (řešené úlohy, krátké texty, prototypy, poster, audio/video).
3. **Portfolio studenta**: každý student vloží **alespoň jeden reprezentativní výstup** z cyklu + **krátkou reflexi** (co už umím, na čem dál pracuji).
4. *(Výjezdní varianta)* **Bezpečnostní a metodický záznam**: cíl, postup, nález/závěr, poznámky k organizaci.

Napojení na další formy

Kurzy zajišťují **„motor dovedností“** pro ateliéry, expedice, individuální projekty i pískoviště. Diagnostická zjištění z kurzů využíváme při nastavování **mentorských cílů** a plánování podpory (PLPP/IVP, je-li relevantní).

Ateliéry

Charakteristika a formy

Ateliéry jsou základní učební jednotkou Expediční střední ScioŠkoly. Realizují se ve dvou komplementárních podobách:

- **On-line ateliér** probíhá v **třítýdenním bloku**, zpravidla se synchronními setkáními ve **středu a ve čtvrtek** během online týdnů a s průběžnou asynchronní prací mezi nimi.
- **Výjezdní (prezenční) ateliér** je **třídenní** intenzivní blok v terénu/institucích/dílnách, kterému **předchází povinná distanční příprava** (studium podkladů, rozdělení rolí, plán sběru dat, bezpečnost a logistika).

Cílem ateliérů je společně se vzdělávat a **zkoumat svět z různých úhlů pohledu**, s důrazem na praktickou činnost, spolupráci a veřejně sdílené výstupy. Velká péče je věnována **výběru témat** a přípravě (logistika, bezpečnost, materiály, hosté).

Plánování ateliérů

S návrhy témat přicházejí žáci i průvodci v čase určeném pro **koordinaci ateliérů**. Zohledňujeme:

- **multidisciplinaritu** (kombinace témat a vzdělávacích oblastí),
- **pestrost** (minimální opakování, rovnoměrný rozvoj znalostí, dovedností i postojů),
- **praktičnost** (co konkrétně budeme dělat; jaké budou výstupy; kde a s kým).

Velká koordinace slouží k představování návrhů (téma, učební cíl, výstup, konkrétní činnosti, volitelně exkurze/hosté). Výsledkem je přehled schválených ateliérů na další období a určení formy: **on-line třítýdenní** / **prezenční třídenní** (případně hybridní s jasně popsanou distanční přípravou a následnou online reflexí). Následuje **malá koordinace** se zapsanými žáky: vznikne **časový plán**, rozdělí se práce před

startem (zajistit výjezdy, hosty, materiál, povolení), dohodnou se **role a kritéria úspěchu**. Je možné spojit malou koordinaci s úvodem ateliéru, dovoluje-li to jeho povaha.

Průběh a role průvodců

Průvodci **moderují proces** tak, aby žáci vlastní debatou došli k realistickému plánu a měřitelným výstupům; rozhodování a odpovědnost drží žáci. Úlohou průvodců je bezpečně rámovat práci (organizace, rizika, etika práce v terénu/online), zajišťovat **pravidelnou reflexi a sebereflexi** a poskytovat **formativní zpětnou vazbu**.

- V **on-line ateliérech** vedou synchronní setkání, řídí asynchronní spolupráci a průběžné dokumentování práce.
- Ve **výjezdních ateliérech** podporují terénní, dílenské a komunitní aktivity; dbají na to, aby **předchozí distanční příprava** byla splněna (bezpečnost, metodika, rozdělení rolí), a aby po návratu proběhla **online/metodická reflexe** a zpracování dat/výstupů.

Výstupy a dokumentace

1. **Krátká prezentace ateliéru** – na konci bloku všechny paralelní týmy veřejně představí výsledky; forma není předepsaná (prezentace, výstava, demonstrace, ukázka prototypu…).
2. **Dokumentace** – použité prameny, materiály a výstupy v digitální podobě uložené na školním disku (včetně uvedení zdrojů a licencí); u výjezdních ateliérů také stručný **terénní protokol** (cíl, metoda, postup, data, závěry, bezpečnostní poznámky).
3. **Portfolio žáka** – každý žák vloží do svého digitálního portfolia své výstupy (individuální i týmové) a krátkou **reflexi procesu**; u výjezdní formy je součástí i **reflexe distanční přípravy** a přenosu zkušeností do další práce.

Obvyklé otázky malé koordinace.

- Co je **cílem** ateliéru a jak ho poznáme?
- Co budeme dělat **společně** a co **individuálně**?
- Jaká budou **kritéria splnění** a hodnocení?

- Jak zajistíme **distanční přípravu** (co přesně má být hotové před výjezdem)?
- Kam/jak **vyjedeme** (u výjezdní formy), koho **pozveme** (hosté, instituce)?
- Jak bude vypadat **společný výstup** a komu může být **užitečný**?
- Jak se ateliér bude **jmenovat**?

Pozn.: Žádoucí je **pestrost výstupů** (nejen prezentace a plakáty): prototypy, studie, reportáže, výzkumné zprávy, instalace, performance, komunitní akce apod. Zodpovědnost za výsledek **nesou žáci**; úkolem průvodců je bezpečný rámec, kvalita procesu a reflexe – a u výjezdních ateliérů také hlídání kompletní **distanční přípravy** a následného **zpracování a sdílení** výsledků.

Individuální projekt

Charakteristika a smysl

Individuální projekt (IP) je dlouhodobá, samostatná práce studenta vedená odborným garantem (školním průvodcem, případně doplněným o externího konzultanta). IP je časově ohraničený na jedno pololetí, má jasně stanovené cíle, měřitelné kritérium kvality a konkrétní výstup, který je – pokud je to možné – prezentován naživo před publikem. Téma nebo způsob zpracování musí být pro studenta výzvou: buď nové téma, nebo nová forma přináší zřetelný posun.

Zadání a plán projektu (před schválením)

Student připraví krátký **projektový záměr** a obhájí jej před odborným garantem:

- **Téma** a „proč právě tohle“.
- **Co se naučím** (hlavní cíl + dílčí cíle jako SMART).
- **Výstup** (co bude na konci, komu a jak poslouží).
- **Postup** (jak k cíli dojdu, co budu dělat, jaké zdroje potřebuji).
- **Kritéria kvality** – výslovně: **„Jak poznáš, že je to hotové a dobré?“**
- **Harmonogram** na pololetí (milníky, termíny, prostor pro zapracování připomínek).
- **Rizika, etika, bezpečnost**, případně rozpočet.

- **Odborný garant** a frekvence konzultací; je-li navržen **externí konzultant**, schvaluje ho garant.

Záměr schvaluje **odborný garant**; u náročných projektů škola může určit **oponenta**.

Organizace a průběh práce

- **Pravidelné konzultace:** minimálně **1× za měsíc**; z každé konzultace krátký **záznam** (posun – co dál – rizika).
- **Milníky a checkpointy:** rešerše, návrh/architektura, prototyp/pilot, ověření/upravení, finální výstup. Po každém milníku **formativní zpětná vazba**.
- **Samostatnost a opora:** student nese odpovědnost za plán i realizaci; garant pomáhá s metodikou, prioritami, kvalitou.
- **Bezpečnost a etika:** BOZP, práce s daty, souhlasy, citace/licence; využití AI je **transparentně popsáno** (k čemu a jak).
- **Spolupráce s praxí:** možné exkurze, mini-stáže, testování s uživateli; koordinace přes garanta.

Minimální procesní kroky (pololetí)

1. **Formulace vize a cíle** (včetně osobního posunu).
2. **Popis způsobu řešení** (jak k cíli dojdu, co konkrétně budu dělat).
3. **Uvědomění si učení** (co se tím naučím, jak to poznám).
4. **Písemné zadání projektu** (typicky hotové do 2. konzultace): téma, cíl, **kritéria kvality** („Jak poznáš, že je to hotové?“), stručný časový plán.
5. **Pravidelné konzultace** s garantem, řešení překážek a změn; **prostor v harmonogramu** pro zapracování připomínek.
6. **Odevzdání výstupu** v dohodnutém **termínu**.
7. **Veřejná prezentace naživo** (preferovaná forma) + **obhajoba**.
8. **Reflexe a sebehodnocení**, uložení všeho do **portfolia**.

Podpora dovedností a typové projekty

- **Výzkumné/badatelské:** rešerše, metodika, sběr dat, analýza, interpretace.
- **Tvořivé/designové:** návrh–prototyp–testování–iterace, dokumentace rozhodnutí.
- **Společenské/komunitní:** akce/kampaň/služba, dopad a jeho vyhodnocení.
- **Podnikavé/startupové:** problém–řešení fit, jednoduchý rozpočet, zpětná vazba.
- **Umělecké / mediální / interdisciplinární:** art & media, práce s publikem, kurátorský záměr.

Hodnocení, diagnostika a reflexe

- **Kritéria úspěchu** stanoví student s garantem při zadání (kvalita výstupu, naplnění cílů, práce se zdroji, užitečnost/dopad, dokumentace procesu, prezentace/obhajoba).
- **Průběžná diagnostika**: checkpointy k milníkům (anotovaná rešerše, metodický list, verze prototypu, testovací protokol).
- **Závěrečné hodnocení** vychází z:
    1. **výstupu**,
    2. **procesu** (plán, rizika, učení z chyb),
    3. **prezentace a obhajoby**,
    4. **reflexe** (co jsem se naučil, co příště jinak, přenos dál).

Výstupy a dokumentace

1. **Projektová složka (digitálně):** záměr, milníky, záznamy z konzultací, pracovní verze, citace/licence, souhlasy/bezpečnostní listy.
2. **Finální výstup:** produkt/služba/prototyp/studie/akce; u výzkumu včetně dat a metodiky; u designu i podklady k výrobě.
3. **Veřejná prezentace naživo** (preferováno; při nemožnosti rovnocenná veřejná alternativa s Q&A).
4. **Reflexe a sebehodnocení** (text/audio/video).
5. **Portfolio studenta** (výstup + reflexe + vybrané milníky).

Role a odpovědnosti

- **Student:** navrhuje, realizuje, dokumentuje, dodržuje termíny, prezentuje a reflektuje.
- **Odborný garant (konzultant):** schvaluje zadání, stanoví s žákem kritéria, vede **pravidelné konzultace**, poskytuje formativní i závěrečnou zpětnou vazbu.
- **Externí konzultant:** volitelný; schvaluje ho garant; přináší specifické know-how.
- **Škola:** zajišťuje rámec, bezpečnost, veřejný prostor pro prezentace, případnou oponenturu.

Shromáždění

Charakteristika a smysl

Školní shromáždění je pravidelné komunitní setkání všech žáků a průvodců. Slouží k otevřené komunikaci, spolurozhodování o životě školy a k budování kultury spoluodpovědnosti. Jedná a rozhoduje vždy v souladu s platnými předpisy, se školním řádem a s pravomocemi ředitele školy.

Složení a role

- **Účast:** všichni žáci a průvodci; vedení školy je přítomno.
- **Facilitace a zápis:** rolí se ujímají střídavě žáci a průvodci (stanovené „týmy shromáždění“).
- **Právo vystoupit:** každý účastník; hosté mohou být přizváni bez hlasovacího práva.

Kompetence shromáždění

Shromáždění zejména:

- **spoluvytváří a upravuje pravidla soužití** (bezpečné prostředí, respekt, komunikace) a **pravidla využívání školních prostorů a majetku**,
- stanovuje zásady **prezentace školy navenek** (komunikační pravidla, etika),

- **navrhuje plán komunitních akcí** (oslavy, potlachy, prezentace projektů, hosté),
- **rozhoduje o využití vyčleněných komunitních prostředků** (materiál pro projekty, drobné zlepšováky prostředí),
- **iniciuje a zadává pracovní skupiny** a zadání pro „ministerstva“, Programovou radu či jiné orgány,
- **podává návrhy a vydává stanoviska** k otázkám života školy (organizace, rituály, kultura zpětné vazby, udržitelnost apod.).

Pozn.: Personální otázky, BOZP, právní povinnosti školy, hodnocení a oblast vzdělávacích standardů spadají do odpovědnosti ředitele/vedení školy; shromáždění zde může dávat podněty a vyjadřovat stanoviska.

Proces jednání

- **Návrhy bodů:** sbírají se předem (online nástěnka / formulář); naléhavé body lze zařadit na začátku jednání.
- **Program:** facilitátor zveřejní předem; na úvod ověření programu a přidání urgentních bodů.
- Rozhodování:
    - preferován je **konsensus** (shoda přítomných),
    - pokud konsensus nevznikne v přiměřeném čase, rozhoduje se **hlasováním** přítomných; shromáždění je **usnášeníschopné**, je-li přítomna podstatná část komunity (minimum 50 %+1 zapsaných účastníků dané skupiny),
    - u zásadních změn (pravidla soužití apod.) je vhodné **dvojí čtení** (návrh → zapracování připomínek → schválení).
- **Pracovní skupiny:** shromáždění může zřídit pracovní skupinu s jasným **mandátem, termínem a výstupem**.
- **Zpětná vazba:** po každém bodu krátká reflexe (co fungovalo / co zlepšit).

Výstupy a dokumentace

1. **Zápis ze shromáždění** (stručný, veřejný uvnitř školy): program, přijatá usnesení, pověřené osoby, termíny.
2. **Usnesení / doporučení** předaná odpovědným orgánům (vedení školy, ministerstva, Programová rada) včetně termínů pro vyjádření.
3. **Rekapitulace na následujícím shromáždění**: kontrola plnění a krátká informovanost komunity.

Napojení na další struktury

- **Programová rada** (kurzy, rovnováha nabídky) a **ministerstva** (provozní a komunitní agenda) přijímají úkoly/mandáty ze shromáždění a reportují zpět.
- **Mentorské kruhy** připravují podněty studentů a pomáhají s návrhy řešení.
- **Vedení školy** průběžně informuje o otázkách, které vyžadují rozhodnutí v jeho pravomoci, a vyžaduje-li to věc, žádá shromáždění o stanovisko.

Mentorské kruhy a mentorské konzultace

Charakteristika a smysl

Mentorský systém je základním nástrojem individuální podpory studentů a rozvoje jejich studijní autonomie. Každý student má svého **mentora**, který jej provází celým studiem, sleduje jeho pokrok, pomáhá nastavovat cíle a reflektovat jejich naplňování.

Mentorské konzultace

Individuální **mentorské konzultace** probíhají pravidelně, zpravidla **jednou měsíčně**, a jsou příležitostí k reflexi studia, plánování následujícího období a řešení osobních či studijních potřeb.

Mentor a student společně:

- sledují naplňování stanovených cílů a kompetencí,
- aktualizují osobní plán učení a portfolio,

- reflektují zkušenosti z kurzů, ateliérů a projektů,
- hledají rovnováhu mezi zátěží, motivací a odpočinkem,
- vyhodnocují spolupráci a vztahy ve škole.

Rozhovory probíhají v důvěře a respektu. Mentor může – se souhlasem studenta – přizvat i dalšího průvodce, rodiče nebo školní psycholožku.

Mentorské kruhy

Mentorské kruhy jsou skupinová setkání studentů vedených jedním mentorem. Umožňují sdílení zkušeností, vzájemnou podporu a společnou reflexi.
Kruhy se využívají zejména:

- před koncem pololetí k tvorbě sebehodnocení,
- při plánování cílů a priorit na nové období,
- při řešení aktuálních témat života školy či vztahů.

Mentorské kruhy pomáhají budovat soudržnost, empatii a dovednost otevřeně komunikovat.

Mentorské konzultace i kruhy zajišťují, že student nikdy „nezmizí v systému“. Jsou osobním prostorem pro rozhovor, zpětnou vazbu a směřování, které napomáhá růstu samostatnosti a odpovědnosti za vlastní učení.

Ministerstva a Úřad práce

Charakteristika a smysl
Ministerstva představují dlouhodobé **pracovní skupiny studentů a průvodců**, které se podílejí na praktickém chodu školy a jejím rozvoji. Jsou jedním z nástrojů, jimiž se studenti učí převzít odpovědnost, spolupracovat, plánovat a dotahovat úkoly do konce.
Smyslem ministerstev je rozvíjet **aktivitu, občanské kompetence, týmovou práci a vztah k veřejnému prostoru**.

Organizace a činnost

Na začátku každého školního roku jsou vyhlášena **stálá ministerstva**, která pokrývají klíčové oblasti chodu školy.
Kromě nich škola průběžně vypisuje **krátkodobé pracovní nabídky** v prostředí Basecampu (tzv. **Úřad práce**), které umožňují studentům zapojit se do konkrétních úkolů podle jejich zájmu a časových možností.

Každé ministerstvo má:

- **jasně definovanou gesci a odpovědnost**,
- **určeného garanta z řad průvodců**, který pomáhá s koordinací,
- **vlastní plán činnosti**, který pravidelně prezentuje na shromáždění,
- **povinnost reflexe a vyhodnocení výsledků** na konci pololetí.

Příklady stálých ministerstev

- **Ministerstvo financí** – správa školní pokladny, rozpočtů expedic a finančních operací.
- **Ministerstvo expedic** – spolupráce na plánování a logistice školních výjezdů, komunikace s průvodci.
- **Ministerstvo sociálních sítí** – správa sociálních sítí, webu, marketing a propagace školy navenek.
- **Redakční rada (školní časopis)** – příprava školního magazínu, rozhovory, reportáže, publicistika.
- **Ministerstvo školství** – organizace a koordinace zápisů na jednotlivé výukové formy, správa školního kalendáře, monitoring docházky

Krátkodobé úkoly z „Úřadu práce“ mohou zahrnovat například tvorbu grafiky, údržbu školního prostoru, pomoc s akcemi, přípravu expedičního vybavení nebo školních prezentací.

Cíle a přínosy

Zapojení do činnosti ministerstev umožňuje studentům:

- učit se plánovat, řídit a hodnotit práci týmu,

- nést odpovědnost za výsledek společné činnosti,
- porozumět fungování komunity a procesům rozhodování,
- rozvíjet organizační, komunikační a finanční gramotnost,
- přispívat ke zlepšování prostředí školy a jejímu fungování.

Ministerstva jsou praktickou školou spolupráce, občanské angažovanosti a samostatnosti. Studenti se jejich prostřednictvím učí, že škola není jen místem, kde se učí o světě, ale také místem, které mohou sami utvářet.

Pohyb

Charakteristika a smysl

Pohybové aktivity mají v Expediční střední ScioŠkole zvláštní postavení. Jsou chápány jako přirozená součást celkového rozvoje osobnosti, jako prostředek psychohygieny, týmové spolupráce i rozvoje vůle a vytrvalosti. Pohyb není pouze tělesná výchova, ale i cesta k sebepoznání, fyzické i duševní rovnováze a vědomé péči o zdraví.

Organizace a formy

- **Online týdny:**
  Studenti mají povinnost zařadit pohybovou aktivitu do rozvrhu mezi druhou a třetí hodinou. Mohou volit mezi individuálním nebo skupinovým pohybem (běh, chůze, posilování, jóga, tanec, cyklistika, dechová cvičení aj.). Výběr je veden principem autonomie a odpovědnosti – student si volí aktivitu, která odpovídá jeho možnostem a potřebám.

- **Expediční týdny:**
  Pohyb je přirozeně začleněn do programu expedic, jejichž charakter umožňuje různorodé fyzické činnosti. Expediční výjezdy pokrývají široké spektrum aktivit **nad rámec standardního gymnaziálního kurikula**, přičemž každá expedice rozvíjí jinou oblast fyzické i psychické zdatnosti.

Obsahové zaměření

Studenti si během studia vyzkoušejí:

- **turistiku** (nalehko i „natěžko“, s batohem i se zajištěním podpůrného týmu),
- **putovní výpravy a přechody hor**,
- **cyklistické expedice** a zážitkové **vodácké kurzy**,
- **lyžařské výcviky** se zaměřením na sjezdové i běžecké lyžování,
- **pohyb v zimní přírodě** – chůze na sněžnicích, základní lavinová prevence, orientace v terénu,
- **týmové a sportovní hry**, cvičení zaměřená na koordinaci, rovnováhu, sílu a vytrvalost,
- **pohybové formy spojené s vnímáním těla** – jóga, strečink, dechová cvičení, mindfulness.

Cíle a rozvoj kompetencí

Pohybové aktivity vedou studenty k:

- rozvoji **fyzické zdatnosti a odolnosti**,
- osvojování zásad **bezpečného a zdraví prospěšného pohybu**,
- budování vztahu k přírodě a k **aktivnímu trávení volného času**,
- **spolupráci v týmu** a respektu k odlišným fyzickým schopnostem ostatních,
- rozvíjení **sebereflexe, disciplíny a vytrvalosti**,
- vnímání **rovnováhy mezi výkonem a regenerací**.

Pohyb je chápán jako integrální součást expedičního vzdělávání a zdravého životního stylu. Vede studenty k uvědomění, že péče o tělo je zároveň péčí o mysl, vztahy i schopnost obstát ve výzvách života.

Expedice

Charakteristika a smysl

Expedice tvoří jeden z ústředních pilířů vzdělávání v Expediční střední ScioŠkole. Představují formu zážitkového, komunitního a osobnostně rozvojového učení, které probíhá mimo běžné prostředí školy a vychází z principu, že nejhlubší učení vzniká ze zkušenosti.

Expedice rozvíjejí poznávací, sociální i praktické kompetence a umožňují propojit teorii s praxí, osobní prožitek s poznáním a vztah k sobě se vztahem ke světu. Studenti se v jejich průběhu učí samostatnosti, spolupráci, plánování, improvizaci i reflexi, zároveň poznávají své limity a učí se s nimi tvořivě pracovat.

Každá expedice je zároveň významným **komunitním zážitkem** — posiluje soudržnost kolektivu, vytváří příležitost pro vzájemnou podporu a přirozené mezilidské vztahy. Učení se zde děje přirozeně, skrze dění, rozhovory, situace, překážky i radost ze společného výkonu.

Typy a organizace expedic

Expedice se konají pravidelně v každém měsíci a jsou nedílnou součástí vzdělávacího programu.

V rámci školního roku se studenti účastní:

- **dvou velkých školních expedic** (zpravidla na podzim a na jaře), kterých se účastní celá škola,
- **pilířových expedic** (zpravidla podzim a jaro, dle příslušnosti k danému ročníku)
- **tematických expedic** (např. oborově zaměřených, volitelných dle zájmu),
- **maturitních expedic**, které plánují a organizují studenti 4. ročníku jako vyvrcholení svého studia pro své mladší spolužáky

Expedice obvykle trvají **pět dní (pondělí–pátek)**, jejich délka a forma se však odvíjí od konkrétního zaměření a cíle. Studenti se na jejich přípravě **aktivně podílejí** –

navrhují témata, určují cíle, plánují logistiku, program i způsob realizace. Expedice jsou tak zároveň **praktickým výcvikem v projektovém řízení**, spolupráci a zodpovědnosti.

Podoba a obsah expedic

Expedice mají široký tematický i metodický záběr. Může jít o:

- **přechody hor** a pobyt v přírodě,
- **městské expedice** spojené s poznáváním kultury, historie, architektury a společenského života,
- **vodácké a cyklistické kurzy**,
- **pobyty v horských oblastech** s prvky outdoorového vzdělávání,
- **expedice badatelské a přírodovědné**, kde studenti zkoumají konkrétní jevy v terénu,
- **expedice umělecké nebo mediální**, zaměřené na výtvarné, literární či filmové zpracování tématu,
- **návštěvy institucí, firem a organizací**, které propojují školní učivo s reálným světem.

Součástí každé expedice je i **vzdělávací a reflektivní část**, která může mít formu workshopů, lekcí, diskusí nebo tematických úkolů, jež vedou k propojení prožité zkušenosti s učebním obsahem a kompetenčními cíli.

Pilířové expedice

Zvláštní postavení mají tzv. **pilířové expedice**, které tvoří **kostru expedičního vzdělávání** a jsou zásadním nástrojem osobnostního rozvoje studentů. Každý student během studia absolvuje osm pilířových expedic – dvě v každém ročníku, vždy na začátku a na konci školního roku.

Jejich koncepce vychází z čtyř vzdělávacích pilířů dle Delorsovy zprávy (*učit se poznávat, učit se být, učit se žít společně, učit se jednat*) a ze ScioCílů školy. Pilířové expedice jsou postaveny na **sebezkušenostním principu** – jsou vedeny tak, aby přinášely hluboký osobní prožitek, který se stává základem pro vnitřní učení.

Každý ročník se zaměřuje na jiný rozměr rozvoje:

- **1. ročník – Učit se učit**
  (rozvoj studijní autonomie, práce s motivací, plánování, reflexe a seberegulace učení)
  → studenti se učí převzít odpovědnost za své učení, poznávat, jak se učí nejlépe, a získávají dovednosti potřebné pro samostatné a efektivní studium.

- **2. ročník – Poznat sám sebe**
  (sebepoznání, práce s nejistotou, osobní zodpovědnost, sebepřijetí, resilience)
  → studenti se učí porozumět svým hodnotám, emocím a reakcím, reflektují své silné i rozvojové stránky a prohlubují schopnost sebereflexe.

- **3. ročník – Spolupracovat a zvládat konflikty**
  (komunikace, spolupráce, vedení, práce v týmu, zvládání konfliktů)
  → studenti zkoumají dynamiku skupiny, učí se vědomé komunikaci, rozvíjejí empatii, dovednost facilitace a mediace a odpovědnost za fungování týmu.

- **4. ročník – Jednat a obstát**
  (vedení, iniciativa, vize, příprava na maturitu a život mimo školu)
  → studenti se učí převzít roli lídra, realizovat vlastní záměry a obstát ve výzvách reálného světa.

Každá pilířová expedice má zároveň charakter **rituálu přechodu** – představuje symbolický mezník na cestě studenta školou. Obsahuje moment překvapení, výzvu, spolupráci a reflexi. Na rozdíl od běžných expedic není jejím cílem naučit se konkrétní dovednost, ale **poznat sám sebe v akci a v konfrontaci se světem**.

Sebezkušenostní pojetí školy

Expedice – a zejména pilířové expedice – vyjadřují **sebezkušenostní filozofii školy**. Učení zde není přenosem informací, ale procesem, v němž student sám

objevuje, co znamená učit se, být součástí skupiny, nést odpovědnost a vytvářet hodnoty.

Každá expedice se tak stává prostorem pro **učení skrze činy, prožitek a reflexi**. Studenti se učí chápat nekomfort, chybu či nejistotu jako přirozenou součást růstu. Prohlubují vztah k sobě i ostatním, učí se důvěře a vědomé spolupráci.

Pilířové expedice v tomto kontextu fungují jako **dlouhodobý sebezkušenostní výcvik**, který doprovází studenta celým vzdělávacím cyklem a umožňuje mu přirozeně dozrát v autonomní a zodpovědnou osobnost.

Shrnutí

Expedice jsou živým srdcem expedičního gymnázia. Propojují vzdělávání, vztahy, pohyb i reflexi v jeden celek. Umožňují studentům zkoumat svět i sami sebe, zažívat významné momenty růstu a v praxi naplňovat poslání školy – **učit se být člověkem, který jedná s pochopením, odvahou a respektem**.

Pískoviště

Pískoviště představuje formu výuky realizovanou v prostorách školy, která má podobu „expediční školy v budově“. Probíhá formou krátkodobých kurzů, workshopů a projektů zaměřených na **diagnostiku a rozvoj gramotností** – především jazykové, matematické, digitální a čtenářské, ale také v oblasti cizích jazyků a mediální gramotnosti.

Cílem pískoviště je umožnit studentům rozvíjet a vyrovnávat své vzdělávací dovednosti v bezpečném a podpůrném prostředí, kde mohou „zkoušet, chybovat a zkoumat“, tedy učit se experimentováním.

Hub

Hub je prostorem pro **sdílení, spolupráci a rozvoj komunitního života školy**. Slouží jako místo pro společné projekty, meziročníkovou výměnu zkušeností, prezentace studentských výstupů a vzájemnou inspiraci.

V hubu se setkávají studenti všech ročníků při činnostech, které přesahují hranice jednotlivých kurzů či ateliérů – například při práci na školních časopisech, mediálních výstupech, veřejných prezentacích či studentských iniciativách.

Staveniště a tematické výjezdy

Staveniště je označení pro prakticky zaměřené dny nebo kratší výjezdy mimo školu, jejichž cílem je **spojit vzdělávání s konkrétní činností, zkušeností nebo výzvou**. Může jít o odborné exkurze, terénní výzkumy, workshopy s externími odborníky, návštěvy kulturních institucí nebo společensky prospěšné projekty.
Tematické výjezdy doplňují běžný rytmus výuky a rozšiřují obzory studentů směrem k poznání světa v jeho komplexitě – umožňují učit se v reálném prostředí, s lidmi z praxe, a vidět smysl učení v širších souvislostech.

Čajovna (volitelný)

Čajovna je prostorem a časem pro **přednášky, semináře a workshopy** vedené průvodci, ale především externími hosty a návštěvami školy. O zvaní hostů se starají studenti i průvodci, čímž čajovna přirozeně podporuje rozvoj jejich iniciativy, komunikačních dovedností a spolupráce s okolním světem.
Program čajovny je zveřejňován v aplikaci Basecamp a aktuální pozvánky jsou sdíleny na školním shromáždění. Čajovna je také místem, kde se potkává škola s veřejností – přináší inspiraci, nové myšlenky a propojuje svět vzdělávání s realitou mimo školu.

4.3 Poznámky k učebnímu plánu – Předmět Univerzum

Vzdělávání v Expediční střední ScioŠkole je postaveno na propojenosti poznání, nikoli na oddělených předmětech. Veškeré výstupy rámcového vzdělávacího programu (RVP G) jsou proto naplňovány v rámci jediného integrovaného předmětu – **Univerzum**.

Tento přístup odráží naši vizi školy:

- **vzdělávání v souvislostech**, nikoli v izolovaných oborech,
- **mezioborové a projektové učení**, které přirozeně propojuje humanitní, přírodovědné, umělecké i technické myšlení,

- **aktivní roli studenta**, který si svůj vzdělávací plán do značné míry volí sám a hledá vlastní cesty k naplnění výstupů.

Předmět **Univerzum** zastřešuje všechny vyučovací formy školy – **kurzy, ateliéry, individuální projekty, expedice, pískoviště, hub, čajovnu** a další. Tímto způsobem zajišťujeme, že rozvoj všech klíčových kompetencí i očekávaných výstupů probíhá **napříč formami učení**, nikoli pouze v rámci jedné výukové situace.

Protože studenti v Expediční střední ScioŠkole postupují v učení **individuálně a na základě vlastních voleb**, nelze jejich výuku dělit na tradiční předměty s pevně danou hodinovou dotací. Rovnoměrnost, vyváženost a naplnění všech očekávaných výstupů sleduje mentor společně se studentem v rámci **pravidelného mentoringového cyklu**.

Pro přehlednost a lepší orientaci v učivu i rozvoji jednotlivých oblastí je předmět **Univerzum rozdělen do sedmi modulů**, které odpovídají vzdělávacím oblastem RVP G. Každý modul má svou barvu – slouží jako vizuální opora při plánování, evidenci i reflexi vzdělávání:

Každý student má přehled o svém postupu v jednotlivých modulech prostřednictvím digitálního portfolia. Mentor sleduje rozvoj studenta napříč oblastmi, poskytuje zpětnou vazbu a pomáhá mu udržet rovnováhu mezi disciplínami.

Barva modulu	Vzdělávací oblasti (obory)
Červená	Český jazyk a literatura (obor)
Oranžová	Cizí jazyk, další cizí jazyk (obory)
Žlutá	Člověk a společnost; Umění a kultura
Zelená	Člověk a příroda
Modrá	Matematika a Informatika a IVT
Fialová	Člověk a svět práce
Černá	Člověk a zdraví

Výstupy studenti plní v rámci různých forem výuky popsaných v předchozích kapitolách. Hodinová dotace jednotlivých forem výuky a jejich dotace v rámci prezenční, synchronní a asynchronní výuky je patrná z následující tabulky.

Forma výuky	**počet vyuč.h. za jednotku**	Prezenčně	Online	Asynchronně
Kurz online	**12**		8	4
Dvojkurz výjezdní	**24**	24		
Atelier výjezdní	**30**	25	3	2
Ateliér online	**30**		21	9
Individuální projekt / samorost	**50**			50
Shromáždění + Mentorský kruh	**1**		1	
Práce pro školu (ministerstvo)	**1**		1	
Pohyb	**2**			2
Expedice	**47**	45	2	
Pískoviště	**47**	45	2	
HUB	**4**		2	2
Staveniště + témat. výjezd	**9**	9		
Čajovna - nepovinná				

Předepsaný počet jednotlivých forem výuky pro žáka v 1. - 3. ročníku a ve 4. ročníku je patrný z následujícího přehledu.

Formát	Počet jednotek (opakování) v 1.-3. r.	Počet jednotek (opakování) v 4. r.
Kurz online	11	5
Dvojkurz výjezdní	3	2
Atelier výjezdní	3	2
Ateliér online	3	1
Individuální projekt / samorost	2	3,2*
Shromáždění + Mentorský kruh	20	15
Práce pro školu (ministerstvo)	20	10
Pohyb	20	15
Expedice	10	7
Pískoviště	2	2
HUB	5	0
Staveniště + témat. výjezd	1	0

**ve 4. ročníku student plní 2 projekty s dotací 80 hodin za projekt, což časově odpovídá 3,2 projektu 1.-3. ročníku*

Pronásobením dvou předchozích tabulek získáme průměrný týdenní počet vyučovacích hodin a přepočtem na procenta dále zastoupení jednotlivých typů výuky v ročnících.

ročníky	Průměrný týdenní počet vyučovacích hodin	% prezenční výuky	% online výuky	% asynchronní výuky
1.-3.	34	60,2	20,2	19,6
4.	32	60,2	20,3	19,5

4.4 Tabulace učebního plánu

vzdělávací oblast	Forma výuky	Ročník - počet Ku, Ex, AT,...				hod/studium	celkem za oblast	přepočet na hod/týden
		1	2	3	4			
ČJ	Ku (ČJ)	1	1	1	1	48	390	12,2
	AT (Ateliéry)			1	1	60		
	Ex (Expedice)	0,7	0,7	0,7	0,7	132		
	Pískoviště	0,8	0,8	0,8	0,8	150		
AJ	Ku (AJ)	3	3	3	2	132	387	12,1
	AT (Ateliéry)		1		1	60		
	Ex (Expedice)	0,7	0,7	0,7	0,9	141		
	Pískoviště	0,2	0,2	0,2	0,2	38		
	V rámci MP (mat. proj.)				0,2	16		
2.J	Ku (2.J)	3	3	3	2	132	384	12,0
	AT (Ateliéry)	1	1	1		90		
	Ex (Expedice)	0,7	0,7	0,7	1	146		
	V rámci MP (mat. proj.)				0,2	16		
M	Ku (M)	2	2	2	1	84	318	10,0
	AT (Ateliéry)		1		1	60		
	Ex (Expedice)	0,7	0,7	0,7		99		
	Pískoviště	0,4	0,4	0,4	0,4	75		

ČS (člověk a spol.)	Ku (Kurzy)	5	5	5		180	1149	36,1
	AT (Ateliéry)	2	2	2		180		
ČP (člověk a příroda)	Ex (Expedice)	4	4	4	2	658		
	Pískoviště	0,4	0,4	0,4	0,4	75		
	IP/TP (projekty)			0	0,7	56		
ČSP (člověk a svět práce)	Práce pro školu	0,4	0,4	0,4	0,2	28	98	3,1
	Shromáždění	1	1	1	0,5	70		
Umění	AT (Ateliéry)			1		30	129	4,0
	Ex (Expedice)	0,7	0,7	0,7		99		
TV + Zdraví	Pohyb	2	2	2	2	160	348	10,9
	Ex (expedice)	1	1	1	1	188		
Info	Kurz	1	1			24	126	4,0
	Práce pro školu	0,6	0,6	0,6	0,3	42		
	AT (Ateliéry)	2				60		
Volitelné	IP/TP (Projekty)	2	2	2	2,1	357	969	30,4
	HUB	5	5	5	0	60		
	Ex (Expedice)	1,5	1,5	1,5	1,4	277		
	AT (Ateliéry)	1	1	1		90		
	Ku (Kurzy)	2	2	3	3	120		
	Pískoviště	0,2	0,2	0,2	0,2	38		
	Tématické výjezdy	1	1	1	0	27		
Celkem							4297	134,8

Učební osnovy

Název předmětu: *Univerzum*

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět **Univerzum** tvoří vzdělávací obsah všech vzdělávacích oblastí stanovených rámcovým vzdělávacím programem pro gymnázia (RVP G). Jedná se o **integrovaný a mezioborový předmět**, který propojuje učivo napříč tradičními disciplínami a zaměřuje se na rozvoj **klíčových kompetencí, gramotností a dovedností pro život v 21. století**.

V Expediční střední ScioŠkole chápeme vzdělávání jako komplexní proces, který propojuje poznání, zkušenost, hodnoty a osobní rozvoj. Proto je předmět Univerzum realizován prostřednictvím **všech forem výuky** – kurzů, ateliérů, individuálních projektů, expedic, pískovišť, hubů a dalších, které dohromady tvoří dynamický a provázaný vzdělávací ekosystém.

Učební osnovy školy jsou rozděleny do **sedmi vzdělávacích modulů**, které odpovídají oblastem RVP. Každý modul rozvíjí specifické znalosti, dovednosti a postoje, avšak ve výuce se tyto oblasti **přirozeně prolínají** – vzdělávací obsah proto není oddělován do tradičních předmětů, ale je chápán jako **součást širšího univerza poznání**.

Organizace vzdělávání a zajištění vyváženosti výstupů

Abychom zajistili rovnoměrné pokrytí všech vzdělávacích oblastí a podpořili komplexní rozvoj studentů, využíváme následující hlavní nástroje:

1. **Pevně vymezený čas pro základní oblasti**
   V rozvrhu jsou vyhrazené bloky pro **český jazyk, cizí jazyky a matematiku**, které se opakují napříč kurzovými cykly. Student si v daném čase volí jeden z nabízených kurzů odpovídající jeho úrovni pokročilosti nebo zaměření. Tím zajišťujeme dlouhodobý rozvoj klíčových gramotností (čtenářské, jazykové, matematické a digitální).

2. **Cyklické vzdělávání („vzdělávání ve spirále“)**
   Výstupy z jednotlivých oblastí jsou rozděleny do čtyř tematických celků, které se opakují v ročním cyklu. Studenti se tak s každou částí setkávají opakovaně – nejprve ji poznávají, poté rozvíjejí, prohlubují a nakonec aplikují v komplexních úlohách či projektech. Tento přístup umožňuje přirozené upevňování znalostí a jejich přenos do praxe.

3. **Mentoring a individuální plánování studia**
   V rámci pravidelných **mentorských rozhovorů** společně mentor a student sledují průběh studia, volbu kurzů, ateliérů, expedic a projektů. Mentor pomáhá studentovi reflektovat jeho vzdělávací profil – upozorňuje na převažující oblasti i ty, které je třeba posílit, a vede jej k vyváženému rozvoji napříč obory.

4. **Celoškolní prezentace a sdílení výstupů**
   Každé vzdělávací období je zakončeno **prezentacemi výsledků kurzů, ateliérů či projektů**. Tyto prezentace jsou nejen nástrojem hodnocení, ale i součástí procesu učení – pomáhají studentům utřídit nově získané poznatky, reflektovat úspěchy i nezdary a inspirovat se navzájem.

5. **Činnost oborové rady**
   Oborová rada je tým průvodců zodpovědný za koordinaci vzdělávání v jednotlivých oblastech. Sleduje vyváženost nabídky kurzů, rozvíjené kompetence, návaznost na RVP i naplňování vzdělávacích cílů školy.

Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací obsah předmětu **Univerzum** je rozdělen do sedmi modulů, které reflektují hlavní vzdělávací oblasti rámcového vzdělávacího programu:

Modul (barva)	Vzdělávací oblast / obor	Zaměření modulu
Červená	Český jazyk a literatura	Rozvoj jazykových a komunikačních dovedností, čtenářské a kulturní gramotnosti, schopnosti interpretace textu a tvořivého psaní.
Oranžová	Cizí jazyk, další cizí jazyk	Jazykové dovednosti, mezikulturní komunikace, porozumění textům a médiím, samostatné používání jazyka.
Žlutá	Člověk a společnost; Umění a kultura	Společenské, historické a kulturní souvislosti, umělecké vyjádření, mediální a kulturní gramotnost.
Zelená	Člověk a příroda	Přírodovědné poznávání, experiment, ekologie, kritické myšlení o světě přírody.
Modrá	Matematika; Informatika a IVT	Matematické myšlení, práce s daty, modelování, algoritmizace, digitální kompetence a bezpečnost.
Fialová	Člověk a svět práce	Podnikavost, finanční gramotnost, projektové myšlení, týmová práce, dovednosti pro pracovní a společenský život.
Černá	Člověk a zdraví	Fyzická kondice, pohybové aktivity, duševní zdraví, psychohygiena a osobní rovnováha.

Výchovné a vzdělávací strategie v rámci jednotlivých vyučovacích forem

Výchovné a vzdělávací strategie školy jsou naplňovány prostřednictvím všech výukových forem, které tvoří ucelený rámec vzdělávání na Expediční střední ScioŠkole. Každá z nich rozvíjí klíčové kompetence v jiném kontextu a s odlišným důrazem.

Ateliéry

Ateliéry jsou založeny na aktivní účasti studentů při formulování tématu, cílů i způsobu práce. Žáci přebírají odpovědnost za vlastní učení, volí formu výstupu, plánují si práci a hodnotí své výsledky. Průvodce zde vystupuje především jako moderátor, kouč a garant procesu.
V ateliérech rozvíjíme tvořivost, schopnost hledat souvislosti, pracovat v týmu i přebírat odpovědnost za společný výsledek. Důležitou součástí je reflexe, která vede studenty k hlubšímu porozumění procesu učení i vlastnímu rozvoji.

Rozvíjené kompetence:

- kompetence k řešení problémů
- kompetence sociální a personální
- kompetence občanská
- kompetence k podnikavosti

Kurzy

Kurzy rozvíjejí odborné znalosti a dovednosti ve všech vzdělávacích oblastech rámcového vzdělávacího programu. Probíhají v online i prezenční formě a pokrývají jazykové, přírodovědné, společenskovědní, umělecké i digitální gramotnosti. Studenti si kurzy volí na základě zveřejněných anotací podle úrovně a zaměření.
V jazykových kurzech posilují komunikační kompetence, v přírodovědných a matematických kurzech rozvíjejí analytické a experimentální dovednosti, ve společenskovědních kurzech učí se chápat souvislosti a kriticky interpretovat informace.

Rozvíjené kompetence:

- kompetence komunikativní
- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů

Individuální projekt

Individuální projekt (IP) je samostatná práce studenta na tématu, které si volí podle vlastního zájmu a které pro něj představuje výzvu. Cílem je rozvíjet samostatnost, zodpovědnost a schopnost plánovat a řídit vlastní učení.

Student si stanoví cíle, plán postupu a kritéria kvality, která projedná s odborným garantem projektu. Pravidelně konzultuje průběh práce a reflektuje svůj pokrok. Projekt je zakončen písemným výstupem, závěrečnou reflexí a veřejnou prezentací výsledků.

Rozvíjené kompetence:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikavosti
- kompetence komunikativní

Ministerstva a Úřad práce

Ministerstva a krátkodobé pracovní úkoly v rámci Úřadu práce umožňují studentům aktivně se zapojit do chodu školy, převzít odpovědnost za konkrétní oblast a rozvíjet organizační, komunikační i finanční dovednosti. Studenti se učí spolupracovat, plánovat rozpočet, řešit konflikty a tvořit návrhy pro zlepšení fungování školy.

Rozvíjené kompetence:

- kompetence občanská
- kompetence k řešení problémů
- kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikavosti

Shromáždění

Shromáždění je platforma demokratického rozhodování, kde mají studenti i průvodci stejný hlas. Jeho cílem je rozvíjet participaci, odpovědnost a schopnost argumentace. Studenti zde zažívají reálný dopad svého rozhodování a učí se respektovat pravidla diskuse, kompromisu i plurality názorů.

Rozvíjené kompetence:

- kompetence občanská
- kompetence sociální a personální
- kompetence komunikativní

Expedice

Expedice kombinují poznávání, týmovou spolupráci, sebepoznání a aplikaci teoretických poznatků v praxi. Podporují samostatnost, odpovědnost i fyzickou zdatnost. Nedílnou součástí jsou i pilířové expedice, které rozvíjejí sebezkušenostní rozměr učení – od poznávání sebe sama po vedení druhých.

Rozvíjené kompetence:

- kompetence sociální a personální
- kompetence občanská
- kompetence k učení

Pískoviště, Hub a Staveniště

Tyto formy propojují různé vzdělávací oblasti. Pískoviště rozvíjí základní gramotnosti, Hub umožňuje hlubší specializaci a Staveniště přináší aplikaci znalostí v praktických projektech. Studenti zde spolupracují, tvoří a experimentují.

Rozvíjené kompetence:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- kompetence komunikativní

5.1 Červený modul

Obsahové vymezení

Je tvořen vzdělávacím oborem Český jazyk a literatura. Cílem je, aby absolventi rozuměli nejrůznějším sdělením, vyjadřovali se efektivně slovem i písmem, dokázali adekvátně komunikovat a získali kritický přístup k mediálním textům a informacím ve veřejném prostoru vůbec. K dobrému zvládnutí mateřského jazyka patří i zvládnutí pravopisu, obeznámenost s jazykovými příručkami a možnostmi automatických korektorů pravopisu. Dalším cílem je porozumění uměleckým textům v historickém kontextu s důrazem na obeznámenost studentů s pojmoslovím literární teorie. Při plnění výstupů tohoto vzdělávacího oboru studenti rozvíjejí zejména kompetenci k učení, komunikativní kompetence, personální a sociální kompetence, občanské kompetence a kulturní povědomí a kompetenci využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi.

Organizační a časová vymezení je uvedeno v tabulce k učebnímu plánu (kapitola 4.4).

Výstupy a učivo

Červený modul
1.– 3. ročník
V prvních třech ročnících se student vždy seznámí s oblastmi Jazyka a jazykové komunikace a dále pak s Literární komunikací. Oblasti Jazyka a jazykové komunikace je vždy věnováno jedno kurzové období a zbývající tři jsou zaměřeny na vzdělávací oblast Literární komunikace. Zároveň je v každém školním roce kladen důraz na jiné kompetenční znalosti a učivo, nicméně dbá se na to, aby základy byly vždy v učivu přítomny, aby studenti měli možnost cyklického vzdělávání; tedy v každém dalším ročníku navazovat na úroveň dosaženou v předchozím roce.
4. ročník
Práce v závěrečném ročníku je do jisté míry ovlivněna přípravami na úspěšné ukončení studia. Kurzy jsou zaměřeny na prohlubování znalostí, systematizaci poznatků apod. V oblasti Literární komunikace je větší zaměření na dějiny literatury. I v závěrečném ročníku je počítáno s literární expedicí a ateliérem.

Ročník 1. – 3.

Výstupy

Jazyk a jazyková komunikace

Žák

- odlišuje různé varianty národního jazyka a vhodně jich využívá ve svém jazykovém projevu v souladu s komunikační situací
- při analýze vybraných textů popíše základní rysy češtiny a vysvětlí zákonitosti jejího vývoje i současné vývojové tendence
- v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování)

- v mluveném projevu vhodně užívá nonverbálních prostředků řeči
- v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu
- v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu
- ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovotvorných a syntaktických principů českého jazyka
- využívá znalostí o větných členech a jejich vztazích, o aktuálním členění výpovědí a o druzích vět podle záměru mluvčího k vhodnému vyjádření myšlenky, k účinnému dorozumívání, logickému strukturování výpovědí a k odlišení záměru mluvčího
- v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny
- používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu
- při tvorbě vlastního textu mluveného i psaného využívá základní principy rétoriky
- volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit
- posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří jeho všestrannou analýzou
- pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty
- efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet)

Učivo

- obecné poučení o jazyku a řeči – jazyk a řeč, jazyková komunikace; myšlení a jazyk; národní jazyk a jeho útvary; čeština a slovanské jazyky; jazyková kultura; základní vývojové tendence českého jazyka
- zvuková stránka jazyka – zásady spisovné výslovnosti; zvukové prostředky souvislé řeči

- grafická stránka jazyka – písmo, jeho vznik a druhy; základní principy českého pravopisu a nejčastější odchylky od nich
- slovní zásoba, sémantika a tvoření slov – jednotky slovní zásoby (včetně frazeologických); významové vztahy mezi slovy; rozšiřování slovní zásoby; způsoby tvoření slov
- tvarosloví (morfologie) – slovní druhy a jejich mluvnické kategorie a tvary
- skladba (syntax) – základní principy větné stavby (větné členy, věty, souvětí a jejich vztahy); aktuální členění výpovědi); základy valenční a textové syntaxe
- slohová charakteristika výrazových prostředků
- text a styl, slohotvorní činitelé objektivní a subjektivní
- text (komunikát) a komunikační situace – prostředí, účastníci komunikace, jejich role
- funkce komunikátů – sebevyjádření, apel, přesvědčování, argumentace, kontakt aj. jako dominantní funkce komunikátu
- míra připravenosti, oficiálnosti, formálnosti, veřejnosti komunikace; mluvenost a psanost
- komunikační strategie – adresnost, volba jazykového útvaru, prostředků verbálních a neverbálních s ohledem na partnera; vyjadřování přímé a nepřímé, jazyková etiketa
- monolog a dialog – výstavba dialogu, vztah otázka-odpověď; druhy literárního dialogu; subjekty mimotextové a vnitrotextové (autor, čtenář, vypravěč, lyrický hrdina, postavy); narativní postupy (řeč přímá, nepřímá, nevlastní přímá, polopřímá)
- rétorika – druhy řečnických projevů, příprava a realizace řečnického vystoupení
- základní vlastnosti textu, principy jeho výstavby – koherence textu (navazování, odkazování, tematické posloupnosti); členění textu a jeho signály; odstavec a další jednotky, vzájemné vztahy textů (intertextovost)
- funkční styly a jejich realizace v textech

Literární komunikace

Očekávané výstupy:

Žák

- rozliší umělecký text od neuměleckého, nalezne jevy, které činí text uměleckým
- objasní rozdíly mezi fikčním a reálným světem a vysvětlí, jakým způsobem se reálný svět promítá do literárního textu, jaký vliv může mít svět fikce na myšlení a jednání reálných lidí
- na konkrétních příkladech popíše specifické prostředky básnického jazyka a objasní jejich funkci v textu
- rozliší a specifikuje jednotky vyprávění (časoprostor, vypravěč, postavy) a zhodnotí jejich funkci a účinek na čtenáře
- rozezná typy promluv a vyprávěcí způsoby a posoudí jejich funkci v konkrétním textu
- při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje prohloubené znalosti o struktuře literárního textu, literárních žánrech a literárněvědných termínech
- identifikuje využití jednoho textu v textu jiném (intertextovost) a objasní jeho funkci a účinek na čtenáře
- postihne smysl textu, vysvětlí důvody a důsledky různých interpretací téhož textu, porovná je a zhodnotí, odhalí eventuální dezinterpretace textu
- rozliší texty spadající do oblasti tzv. literatury vážné, středního proudu a literárního braku a svůj názor argumentačně zdůvodní
- samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl

Učivo

- základy literární vědy – literární teorie, literární historie, literární kritika, poetika; interdisciplinárnost literární vědy; literatura a její funkce
- metody interpretace textu – interpretační postupy a konvence, význam a smysl, popis, analýza, výklad a vlastní interpretace textu; čtenářské kompetence; interpretace a přeinterpretování

- způsoby vyjadřování zážitků z literárních děl a soudů nad nimi (osobní záznamy, anotace, kritika a recenze, polemiky)
- jazykové, kompoziční a tematické prostředky výstavby literárního díla – tropy; figury; rytmus, rým a zvukové prostředky poezie; monolog, dialog, přímá a nepřímá řeč, nevlastní přímá a polopřímá řeč; typy kompozice; motiv, téma
- text a intertextovost – kontext, vliv a způsoby mezitextového navazování a mezitextové komunikace (motto, citát, aluze), žánry založené na mezitextovém navazování (parodie, travestie, plagiát), hraniční rysy textu (předmluva, doslov, ilustrace, obálka; autorský komentář, recenze)

Ročník 4.

Literární komunikace

Výstupy:

- vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení
- vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)
- tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje
- získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl

Učivo:

- vývoj literatury v kontextu dobového myšlení, umění a kultury – funkce periodizace literatury, vývoj kontextu české a světové literatury; tematický a výrazový přínos velkých autorských osobností; literární směry a hnutí; vývoj literárních druhů a žánrů s důrazem na moderní literaturu

Průřezová témata - Mediální výchova

MÉDIA A MEDIÁLNÍ PRODUKCE

- vývoj médií od knihtisku po internet, vznik a typy masových médií (tisk, rozhlas, televize)
- vnější vlivy na chování médií: institucionální (mediální legislativa), regulace, neformální (nátlak, lobbying, vlivové agentury, public relations apod.)
- financování médií (reklama, poplatky, efektivita realizovaná standardizací)
- lidé v médiích a jejich práce (novináři, baviči, herci, manažeři)
- jaká máme práva ve vztahu k médiím (právo na opravu a právo na odpověď)
- příprava vlastních materiálů psaných i nahrávaných (tvorba textu, zvukového a obrazového záznamu
- s využitím pokročilých funkcí aplikačního softwaru a multimediálních technologií)
- komunikace a spolupráce v týmu (stanovení časového harmonogramu, rozdělení úkolů a odpovědnosti,
- otázka autorství a dopracování materiálů s ohledem na celek)

MEDIÁLNÍ PRODUKTY A JEJICH VÝZNAMY

- kategorie mediálních produktů (noviny, časopisy, rozhlasové a televizní vysílání, internetové stránky), formy mediálních sdělení (zpravodajství, komentář, dokument, seriál, poradna , fotoromán apod.),
- vzájemné inspirace mezi médii
- rozbor aktuálního zpravodajství, kritéria pro výběr zpráv (důležitost pro život, aktuálnost, negativita, blízkost, jednoduchost, jednoznačnost, přítomnost prominentní osoby, možnost trvání v čase)
- vztah mezi mediálními produkty a skutečností (mediální „reprezentace“ skutečnosti, vztah
- zpravodajství a skutečnosti, vztah fikce a skutečnosti, „hra“ se skutečností, relevance a věrohodnost informačních zdrojů
- reklama a její výrazové prostředky, kritický přístup k reklamě, rozbor reklamy z hlediska použité
- strategie (úspěch ve společnosti, získání obdivu, výzvy k identifikaci)

UŽIVATELÉ

- (vědomí síly a významu aktivního přístupu ke všem podnětům)
- co je veřejnost, publikum, občané, uživatelé, konzumenti
- jak vzniká čtenářská/posluchačská/divácká skupina, co je cílová skupina
- média pro vybrané skupiny (pro mládež, pro ženy, pro zájmové skupiny)
- jak se měří a popisuje publikum (náklad, čtenost, sledovanost, podíl na trhu)
- co je aktivní publikum, „sémantická moc“ publika (volnost vyložit si sdělení po svém)
- návyky při konzumaci médií (strukturace dne podle médií – čtení novin či časopisu, sledování televize, „boj o dálkové ovládání“, uspořádání nábytku vzhledem k televizi apod.)
- sledování a popis návyků při užívání médií v rodině/třídě/skupině a jejich rozbor
- ohlasy čtenářů/diváků/posluchačů na pořad, formulace názorů, napsání souhlasné či nesouhlasné reakce

ÚČINKY MEDIÁLNÍ PRODUKCE A VLIV MÉDIÍ

- vliv médií na uspořádání každodenního života (od denního rytmu přes rozestavění nábytku po výběr konverzačních témat)
- předpokládané či skutečné vlivy některých mediálních obsahů na vnitřní rozpoložení jedince (násilí, pornografie)
- příprava televizní či rozhlasové diskuse na téma „vliv médií“ (vliv násilných obsahů, vliv médií na rodinný život, vliv médií na podobu sportu apod.)

ROLE MÉDIÍ V MODERNÍCH DĚJINÁCH

- čím se liší postavení člověka v tradiční a moderní společnosti: význam knihtisku, význam vysílání,
- význam digitalizace, kontinuální využívání tradičních a digitálních médií
- moderní společnost a svoboda projevu: zda mohou být média nezávislá a odpovědná

5.2 Oranžový modul

Obsahové vymezení

Oranžový modul čerpá svůj obsah z oboru cizích jazyků. Tento navazuje na poznání českého jazyka a má i podobné cíle – postupné zvládání mluvených a psaných projevů a vytváření komplexní komunikační kompetence, jsou tu však i cíle specifické. Aktivní znalost cizích jazyků je v současné epoše nezbytná jak z hlediska globálního, neboť přispívá k účinnější mezinárodní komunikaci, tak i pro osobní potřebu žáka, protože usnadňuje přístup k informacím a k intenzivnějším osobním kontaktům, čímž umožňuje vyšší mobilitu žáka a jeho rychlejší orientaci.

Studenti plní výstupy z ŠVP jednak v samostatných kurzech věnovaných cizím jazykům, jednak v rámci ateliérů, dále při zahraničních zájezdech, exkurzích a samostatných expedicích. Primárním cizím jazykem je anglický jazyk. Sekundárním jazykem je španělština, němčina, francouzština nebo italština. Je žádoucí, když student využije možnosti distančního vzdělávání a absolvuje v rámci studia zahraniční, jazykově zaměřený pobyt, a to např. formou svého individuálního projektu.

Organizační a časová vymezení

Organizační a časová vymezení je uvedeno v tabulce k učebnímu plánu (kapitola 4.4).

Cíle vzdělávání v cizích jazycích

Minimální cílovou úrovní pro anglický jazyk je úroveň B2 podle společného evropského referenčního rámce. Minimální cílovou úrovní pro druhý cizí jazyk je úroveň B1 podle společného evropského referenčního rámce. Je snahou žákům poskytnout prostor pro dosažení vyšších úrovních (C1, B2), zejména díky možnosti individuální přípravy v rámci samorostu a také odstupňované náročnosti nabízených kurzů.

Výstupy a učivo

Náročnost učiva je přizpůsobena aktuální úrovni studentů v dané skupině, kterou může představovat konkrétní kurz či ateliér. Je přirozené, že studenti do školy přicházejí s různou úrovní cizích jazyků a je snahou se podle možností na tyto úrovně navazovat v dalším studiu. Učivo se opakuje cyklicky, ovšem s důrazem na aktuální témata. Učivo i rozvíjené kompetence jsou obdobné u angličtiny a cizích jazyků, proto jsou níže předkládány společně. Hloubka učiva se však liší vzhledem k rozdílným očekávaným výstupům, které jsou na úrovni B2 u angličtiny a B1 u dalších cizích jazyků.

Oranžový modul
1.– 3. ročník
Výuka se v každém kurzovém období(odpovídá čtvrtletí) zaměřuje na jednu oblast z výstupů a učiva, nicméně používá prostředky i z jiných a propojuje je tak do jednoho celku, zaměřuje se na aktuální dění a zájmy studentů. Jednotícím prvkem je snaha o maximální prostor pro aktivní komunikaci v angličtině, respektive v dalším cizím jazyce. V každém roce proběhnou dvě jazykově zaměřené expedice, optimálně v zahraničí a tematický ateliér.
4. ročník
• systematizace poznatků z jednotlivých výukových oblastí 1. - 3. ročníku • prohlubování učiva • propojování cizího jazyka s učivem odborných předmětů (CLIL) • příprava na maturitní zkoušku • část maturitních prací je nutno vypracovat v angličtině a druhém studovaném cizím jazyce

Cizí jazyk (Angličtina)

Ročník 1. – 3.

Výstupy

RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického ústního projevu složitějšího obsahu na aktuální téma, postihne jeho hlavní a doplňující informace
- rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zabarvení, názory a stanoviska jednotlivých mluvčích
- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma
- identifikuje strukturu textu a rozliší hlavní a doplňující informace
- vyhledá a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi
- odvodí význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby, kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů
- postihne zápletku i sled událostí ve filmu či hře

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- formuluje svůj názor srozumitelně, gramaticky správně, spontánně a plynule
- volně a srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý autentický text se slovní zásobou a jazykovými strukturami odpovídajícími náročnějšímu textu
- přednese souvislý projev na zadané téma
- sestaví souvislý text na širokou škálu témat a vyjádří své stanovisko
- podrobně popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související
- logicky a jasně strukturuje formální i neformální písemný projev různých slohových stylů
- využívá výkladové a odborné slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- vyjádří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou
- adekvátně a gramaticky správně okomentuje a prodiskutuje odlišné názory různých faktografických i imaginativních textů

- reaguje spontánně a gramaticky správně v složitějších, méně běžných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obratů

Učivo

JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY A FUNKCE

- fonetika – zvuková výstavba slova, zvuková stránka věty, fonetická redukce, fonetické rysy
- pravopis – pravidla u složitějších slov, zákonitosti vyplývající z psané podoby jazyka pro frázování a intonaci, konvence používané k prezentaci výslovnosti
- gramatika – jmenné a verbální fráze, morfémy, prefixy, sufixy, další vyjádření minulosti, přítomnosti a budoucnosti, rozvité věty vedlejší, složitá souvětí, odvozování, transpozice, transformace, valence

KOMUNIKAČNÍ FUNKCE JAZYKA A TYPY TEXTŮ

- postoj, názor, stanovisko – souhlas, nesouhlas, svolení, prosba, odmítnutí, možnost, nemožnost, nutnost, potřeba, zákaz, příkaz
- emoce – libost/nelibost, zájem/nezájem, radost/zklamání, překvapení, údiv, obava, vděčnost, sympatie, lhostejnost, strach
- morální postoje a funkce – omluva, odpuštění, pochvala, pokárání, lítost, přiznání, odsouzení
- kratší písemný projev – pozdrav, vzkaz, přání, blahopřání, pozvání, odpověď, osobní dopis, úřední dopis, žádost, inzerát, strukturovaný životopis
- delší písemný projev – podrobný životopis, vypravování, úvaha, esej, podrobný popis, odborný popis
- čtený či slyšený text – jazykově nekomplikované a logicky strukturované texty, texty informační, popisné, faktografické, dokumentární, imaginativní i umělecké
- informace z médií – tisk, rozhlas, televize, internet, film, audionahrávky, videonahrávky, veřejná hlášení, telefon

TEMATICKÉ OKRUHY A KOMUNIKAČNÍ SITUACE

- oblast veřejná – veřejné instituce, veřejná oznámení, úřady, úřední dopisy, hlavní politické strany a orgány, veřejná jednání, veřejné služby, pasy, oprávnění, vystoupení, soutěže
- oblast pracovní – státní správa, firmy, průmysl, zemědělství, méně časté profese, nástroje a zařízení, pracovní události, pracovní smlouva, obchodní dopis, reklamní materiály, návody, popis práce, bezpečnost práce
- oblast osobní – cizí domov, krajina, společenské vztahy, blízcí lidé, spolupracovníci, umělecké předměty, domácí potřeby, vybavení pro sport a zábavu, zdraví, nehody, životní styl, netradiční dovolená, netradiční koníčky, recepty, romány, časopisy
- oblast společenská – příroda, životní prostředí, ekologie, globální problémy, věda a technika, pokrok

REÁLIE ZEMÍ STUDOVANÉHO JAZYKA

- politické a ekonomické postavení ve světě
- stručná charakteristika ekonomiky, společnosti a kultury
- vztahy s Českou republikou
- literatura, významná díla a autoři
- věda, technika, sport, umění, významné osobnosti, díla, úspěchy
- život a tradice, rodina, vzdělávání, národní záliby a zvláštnosti
- jazykové zvláštnosti a odlišnosti
- média a jejich účinky na jednotlivce a společnost
- aktuální události a dění většího významu
- autentické materiály – tisk, rozhlas, film

Ročník 4.

Výstupy

RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- využívá různé druhy slovníků, informativní literaturu, encyklopedie a média
- čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- s porozuměním přijímá a srozumitelně i gramaticky správně předává obsahově složitější informace
- používá bohatou všeobecnou slovní zásobu k rozvíjení argumentace, aniž by redukoval to, co chce sdělit

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- komunikuje plynule a foneticky správně na témata abstraktní i konkrétní v méně běžnýchi odborných situacích
- při setkání s rodilými mluvčími zahájí, vede a zakončí dialog a zapojí se do živé diskuse na různá témata týkající se odbornějších zájmů

Učivo

JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY A FUNKCE

- lexikologie – ustálené kolokace, ustálená větná spojení, přísloví, jednoduché idiomy, frázová slovesa,
- ustálené větné rámce, odborné výrazy a fráze na známá témata

KOMUNIKAČNÍ FUNKCE JAZYKA A TYPY TEXTŮ

- samostatný ústní projev – popis, shrnutí, srovnání, vyprávění, oznámení, prezentace, reprodukce textu
- interakce – formální i neformální rozhovor, diskuse, korespondence, strukturovaný pohovor, náhodné situace v osobním i profesním životě, komunikace prostřednictvím telefonu a dalších médií

TEMATICKÉ OKRUHY A KOMUNIKAČNÍ SITUACE

- oblast vzdělávací – primární, sekundární a terciární školství v ČR a v zemích studovaného jazyka, naučné společnosti a kluby, profesní instituce, povolání a tituly vzdělávacích institucí, studentské shromáždění, vybavení učeben, práce v učebnách, debaty a diskuse, anotace, výtahy
- oblast osobnostní – identita, způsob vnímání sebe sama, světonázor

Další cizí jazyk (Němčina, Španělština, Francouzština, Italština)

Ročník 1. – 3.

Výstupy

RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma
- identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace
- rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy
- odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata
- formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně
- logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma
- sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek
- jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života
- reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů

Učivo

JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY A FUNKCE

- fonetika – distinktivní rysy, slovní přízvuk, tónový průběh slova, struktura slabiky, rytmus, intonace, slabé a silné formy výslovnosti
- pravopis – interpunkce, pravidla u běžných slov, stažené tvary, běžně používané litografické znaky, konvence používané ve slovníku k prezentaci výslovnosti
- gramatika – jednoduché slovní tvary, alternace samohlásek a modifikace souhlásek, nepravidelné a nulové tvary slovních druhů, synonyma, antonyma, základní vyjádření přítomnosti, minulosti
- a budoucnosti, trpný rod přítomný, slova složená a sousloví, rozvité věty vedlejší, souřadné souvětí, supletivnost, řízenost, shoda

KOMUNIKATIVNÍ FUNKCE JAZYKA A TYPY TEXTŮ

- postoj, názor, stanovisko – souhlas, nesouhlas, svolení, prosba, odmítnutí, zákaz, příkaz, možnost, nemožnost, nutnost, potřeba
- emoce – libost/nelibost, zájem/nezájem, radost/zklamání, překvapení, údiv, obava, vděčnost, sympatie, lhostejnost, strach
- morální postoje – omluva, odpuštění, pochvala, pokárání, lítost, přiznání
- kratší písemný projev – pozdrav, vzkaz, přání, blahopřání, pozvání, odpověď, osobní dopis, jednoduchý formální dopis, žádost, jednoduchý inzerát
- delší písemný projev – stručný životopis, příběh, stručný popis
- čtený či slyšený text – jazykově nekomplikované a logicky strukturované texty, texty informační, popisné i umělecké
- samostatný ústní projev – popis, srovnání, vyprávění, krátké oznámení, jednoduše formulovaná prezentace, reprodukce kratšího textu

TEMATICKÉ OKRUHY A KOMUNIKAČNÍ SITUACE

- oblast veřejná – služby, obchody, nákupní střediska, trhy, zboží, nálepky a obaly, veřejná doprava, jízdní řády, lístky, pokuty, divadlo, kino, programy,

zábavní podniky, restaurace, jídelníčky, hotely, formuláře, běžné události, zdravotní služby, oznámení, letáky

- oblast pracovní – zaměstnání, běžné profese, běžné podniky, běžné vybavení pracoviště, obchodní administrativa, obchodní dopis, nákup a prodej, jednoduchý návod a popis práce, orientační značení, jednoduché recepty
- oblast vzdělávací – škola, učebny, školní prostory, učitelé, pomocný personál, vybavení školy, méně běžné školní pomůcky, významné školní dny a události, výuka, domácí úkoly, diskuse, video-texty, texty na obrazovce počítače, slovníky, příručky
- oblast společenská – příroda, životní prostředí, kultura, tradice, sport, média

REÁLIE ZEMÍ STUDOVANÉHO JAZYKA

- geografické zařazení a stručný popis
- významné události z historie, významné osobnosti
- životní styl a tradice v porovnání s Českou republikou
- kultura, umění a sport, některé známé osobnosti a jejich úspěchy
- ukázky významných literárních děl

Ročník 4.

Výstupy

RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení
- využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- shrne a ústně i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace
- využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správně s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prostředků
- zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluvčími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích

Učivo

JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY A FUNKCE

- lexikologie – ustálená slovní spojení, přirovnání, složené předložky

KOMUNIKATIVNÍ FUNKCE JAZYKA A TYPY TEXTŮ

- interakce – formální i neformální rozhovor, diskuse, korespondence, strukturovaný pohovor
- informace z médií – tisk, rozhlas, televize, internet, film, audionahrávky, videonahrávky, veřejná prohlášení, telefon

TEMATICKÉ OKRUHY A KOMUNIKAČNÍ SITUACE

- oblast osobní – rodina a její společenské vztahy, přátelé, příbuzní, vybavení domácnosti; život mimo domov: kolej, hotel, domov přátel, okolní krajina; jednoduché vybavení pro sport a zábavu, život na venkově a ve městě, dovolená, svátky, osobní dopisy
- oblast osobnostní – koníčky, zájmy, názory a postoje k blízkému okolí

5.3 Modrý modul

Obsahové vymezení

Modrý modul je tvořen oblastmi matematiky a informatiky. Cílem vzdělávacích oblastí Matematika a její aplikace a Informatika je, aby absolventi celoživotně rozvíjeli abstraktní a analytické myšlení, logické usuzování a chápali, že je základem pro studium většiny oborů. Absolvent Expediční střední ScioŠkoly dokáže za pomoci matematického, logického a informatického uvažování řešit konkrétní problémy, se kterými se v životě setká.

Studenti matematiku studují ve škole jednak odděleně, v rámci matematicky zaměřených kurzů tak ve spojení s jinými vzdělávacími oblastmi v rámci ateliérů a expedic. Prakticky matematiku a informatiku využívají také při plnění povinností práce pro školu.

Informatika je každodenní součástí studia v online části výuky a proto je vymezena jako jeden kurz v 1. až 3. ročníku. Studenti skrze informační nástroje pracují v kurzech, využívají Internet jako hlavní zdroj informací v ateliérech, vytvářejí digitální portfolia pro prezentaci výsledků své práce. ICT využívají pro vzájemnou komunikaci a propagaci školy. Každý student má přístup ke školnímu *cloudu*, kde se nacházejí mimo jiné i zápisy ze všech shromáždění a společných schůzí. Cílem této oblasti je, aby absolventi dokázali prakticky využívat možnosti informačních a komunikačních technologií a přemýšleli o výhodách i rizicích jejich používání. Při plnění výstupů této vzdělávací oblasti studenti rozvíjejí zejména kompetenci k učení, kompetenci k řešení problémů, komunikativní kompetence, personální a sociální kompetence, kompetenci k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, matematickou kompetenci a kompetenci využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi.

Výstupy a učivo

Modrý modul
1. – 3. ročník
Učivo matematiky a očekávané výstupy jsou rozděleny do 4 skupin, každé je věnováno jedno kurzové období – čtvrtletí. Studenti se tak setkávají s tématem opakovaně v každém ročníku, vždy na hlubší úrovni. Zároveň výuka v kurzech umožňuje studentům s problematičtějším porozuměním matematice prohlubovat základy. Učivo a výstupy informatiky se prolínají výukou v ateliérech a kurzech zaměřených primárně na jinou vzdělávací oblast. Expediční plán počítá s realizací dvou matematicky orientovaných expedic.
4. ročník
Matematika ve 4. ročníku je volitelná pro zájemce o její studium. Plošně se studenti posledního ročníku s touto oblastí setkávají v rámci společných ateliérů a expedic.

Informatika (ročník 1. – 3.)

Informatika v Expediční střední škole prostupuje veškerými činnostmi v online prostředí, je průřezovým tématem. Dobré uživatelské ovládání digitálních technologií je základem pro veškerou online práci, proto je na ni kladen důraz především při nástupu studenta do školy, primárně v prvním ročníku, a to ve všech typech časů. Prozkoumávání vhodných zdrojů a jejich relevantnosti, zpracování získaných informací jsou součástí především ateliérů a individuálních projektů. Pro doplnění a podpoření teoretického základu jsou tématu věnovány vybrané bloky v Čajovně, úvodních diskuzích a shromážděních. Algoritmizace úloh, práce s tabulkami a pokročilejšími funkcemi je součástí matematiky. Prezentování informací rovněž patří k základním pilířům našeho školního systému.

Očekávané výstupy:

Algoritmizace a programování

- vyhledává v textu problému klíčová data a jevy a vytváří jejich formální zápis,
- navrhuje algoritmus řešení problému a ověřuje jeho správnost,
- zapisuje algoritmus pomocí zvoleného programovacího jazyka,
- používá podprogramy s parametry a návratovými hodnotami,
- používá proměnné a datové struktury (např. seznamy, záznamy, slovníky),
- pracuje s podmíněným vykonáváním části programu a s cyklem,
- analyzuje běh programu a odhaluje a odstraňuje chyby,
- vyhodnocuje efektivitu algoritmu a volí vhodné datové struktury,
- modifikuje nebo rozšiřuje cizí program,
- testuje a ladí vlastní i cizí program,
- využívá souběh procesů,
- dokumentuje svůj program a používá verziování.

Informační systémy

- popíše funkci informačního systému a jeho vazbu na jiné systémy,
- navrhne strukturu datového modelu pro konkrétní situaci,
- rozliší typy datových struktur a vhodně je využívá,
- vytvoří databázový model,
- vytvoří tabulku s vhodnými datovými typy a omezeními,
- definuje vazby mezi tabulkami,
- vytváří dotazy nad databází,
- navrhne uživatelské role a nastaví jejich oprávnění,
- navrhne rozhraní informačního systému,
- popíše výhody a rizika spojená s používáním informačních systémů.

Data, informace a modelování

- rozlišuje data, informace a znalosti,
- zpracovává a vyhodnocuje data z různých zdrojů,
- posuzuje relevanci, úplnost a věrohodnost dat,
- prezentuje data a informace pomocí vhodných nástrojů,
- využívá modely a simulace k pochopení jevů a procesů,
- vytváří a interpretuje jednoduché modely a simulace.

Digitální technologie

- rozpozná základní komponenty digitálních technologií a jejich funkce,
- efektivně využívá dostupné digitální technologie a služby,
- volí vhodné digitální nástroje k řešení problémů,
- používá digitální technologie k tvorbě obsahu,
- vyhodnocuje vliv digitálních technologií na společnost a na vlastní život,
- posuzuje dopady využívání digitálních technologií na životní prostředí,
- používá digitální technologie bezpečně a zodpovědně,
- chrání své osobní údaje a respektuje práva druhých.

Učivo

Algoritmizace a programování

- Principy algoritmického myšlení, fáze tvorby algoritmu.
- Datové typy, proměnné, konstanty.
- Příkazy přiřazení, větvení, cyklus.
- Funkce, procedury, podprogramy, parametry a návratové hodnoty.
- Datové struktury – seznam, záznam, slovník.
- Strukturované a objektové programování.
- Ladění, testování, dokumentace programu.
- Souběžné procesy, optimalizace.

Informační systémy

- Struktura a komponenty informačního systému.

- Datový model, typy datových struktur.
- Relace, tabulky, datové typy, omezení, primární a cizí klíče.
- Tvorba a použití databázových dotazů.
- Uživatelské role a oprávnění.
- Návrh uživatelského rozhraní.
- Provoz a bezpečnost informačních systémů, ochrana dat.

Data, informace a modelování

- Data, informace, znalosti.
- Zdroje dat, získávání a zpracování dat.
- Analýza, vyhodnocování a prezentace dat.
- Modely a simulace, interpretace modelů.

Digitální technologie

- Hardware a software, architektura počítače.
- Operační systémy, souborové systémy.
- Počítačové sítě, internet a cloudové služby.
- Digitální nástroje pro spolupráci, tvorbu a komunikaci.
- Dopady digitálních technologií na společnost, bezpečnost a ochrana osobních údajů.

Matematika a její aplikace

Ročník 1. – 3.

1) **Práce s daty, kombinatorika, pravděpodobnost, posloupnosti**

Očekávané výstupy žáka:

- řeší reálné problémy s kombinatorickým podtextem (charakterizuje možné případy, vytváří model pomocí kombinatorických skupin a určuje jejich počet)
- využívá kombinatorické postupy při výpočtu pravděpodobnosti, upravuje výrazy s faktoriály a kombinačními čísly

- diskutuje a kriticky zhodnotí statistické informace a daná statistická sdělení
- volí a užívá vhodné statistické metody k analýze a zpracování dat (využívá výpočetní techniku)
- reprezentuje graficky soubory dat, čte a interpretuje tabulky, diagramy a grafy, rozlišuje rozdíly v zobrazení obdobných souborů vzhledem k jejich odlišným charakteristikám

Učivo:

- kombinatorika – elementární kombinatorické úlohy, variace, permutace a kombinace (bez opakování), binomická věta, Pascalův trojúhelník
- pravděpodobnost – náhodný jev a jeho pravděpodobnost, pravděpodobnost sjednocení a průniku jevů, nezávislost jevů
- práce s daty – analýza a zpracování dat v různých reprezentacích, statistický soubor a jeho charakteristiky (vážený aritmetický průměr, medián, modus, percentil, kvartil, směrodatná odchylka, mezikvartilová odchylka)
- posloupnost – určení a vlastnosti posloupností, aritmetická a geometrická posloupnost

2) Argumentace, ověřování, číslo a proměnná

Očekávané výstupy žáka:

- čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky
- užívá správně logické spojky a kvantifikátory
- rozliší definici a větu, rozliší předpoklad a závěr věty
- rozliší správný a nesprávný úsudek
- vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému
- užívá vlastnosti dělitelnosti přirozených čísel
- operuje s intervaly, aplikuje geometrický význam absolutní hodnoty

- provádí operace s mocninami a odmocninami, upravuje číselné výrazy
- odhaduje výsledky numerických výpočtů a efektivně je provádí
- účelně využívá kalkulátor
- upravuje efektivně výrazy s proměnnými

Učivo:

- základní poznatky z matematiky – výrok, definice, věta, důkaz
- množiny – inkluze a rovnost množin, operace s množinami
- Výroková logika
- číselné obory – přirozená, celá, racionální a reálná čísla
- mocniny – mocniny s přirozeným, celým a racionálním exponentem, odmocniny

3) Funkční vztahy a rovnice

Očekávané výstupy žáka:

- určuje definiční obor výrazu
- rozkládá mnohočleny na součin vytýkáním a užitím vzorců, aplikuje tuto dovednost při řešení rovnic a nerovnic
- řeší lineární a kvadratické rovnice a nerovnice, řeší soustavy rovnic, v jednodušších případech diskutuje řešitelnost nebo počet řešení
- rozlišuje ekvivalentní a neekvivalentní úpravy
- geometricky interpretuje číselné, algebraické a funkční vztahy, graficky znázorňuje řešení rovnic, nerovnic a jejich soustav
- analyzuje a řeší problémy, v nichž aplikuje řešení lineárních a kvadratických rovnic a jejich soustav
- využívá poznatky o funkcích při řešení rovnic a nerovnic, při určování kvantitativních vztahů
- modeluje závislosti reálných dějů pomocí známých funkcí
- řeší aplikační úlohy s využitím poznatků o funkcích a posloupnostech

- interpretuje z funkčního hlediska složené úrokování, aplikuje exponenciální funkci a geometrickou posloupnost ve finanční matematice
- načrtne grafy požadovaných funkcí (zadaných jednoduchým funkčním předpisem) a určí jejich vlastnosti formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných funkcí a posloupností

Učivo:

- výrazy s proměnnými – mnohočleny, lomené výrazy, výrazy s mocninami a odmocninami rovnice a nerovnice – lineární rovnice, nerovnice a jejich soustavy, kvadratická rovnice
- (diskriminant, vztahy mezi kořeny a koeficienty), rovnice a nerovnice v součinovém a podílovém tvaru, rovnice a nerovnice s absolutní hodnotou, rovnice s neznámou ve jmenovateli a pod odmocninou, logaritmické, exponenciální a goniometrické rovnice
- obecné poznatky o funkcích – pojem funkce, definiční obor a obor hodnot, graf funkce, vlastnosti funkcí
- funkce – lineární funkce, kvadratická funkce, funkce absolutní hodnota, lineární lomená funkce, mocninné funkce, funkce druhá odmocnina

4) Geometrie

Očekávané výstupy žáka:

- používá geometrické pojmy, zdůvodňuje a využívá vlastnosti geometrických útvarů v rovině a v prostoru, na základě vlastností třídí útvary
- určuje vzájemnou polohu lineárních útvarů, vzdálenosti a odchylky
- využívá náčrt při řešení rovinného nebo prostorového problému
- v úlohách početní geometrie aplikuje funkční vztahy, trigonometrii a úpravy výrazů, pracuje s proměnnými a iracionálními čísly

- řeší polohové a nepolohové konstrukční úlohy užitím všech bodů dané vlastnosti, pomocí shodných zobrazení a pomocí konstrukce na základě výpočtu
- užívá různé způsoby analytického vyjádření přímky v rovině (geometrický význam koeficientů)
- řeší analyticky polohové a metrické úlohy o lineárních útvarech v rovině
- využívá charakteristické vlastnosti kuželoseček k určení analytického vyjádření
- z analytického vyjádření (z osové nebo vrcholové rovnice) určí základní údaje o kuželosečce řeší analyticky úlohy na vzájemnou polohu přímky a kuželosečky

Učivo:

- geometrie v rovině – rovinné útvary (klasifikace), obvody a obsahy; shodnost a podobnost trojúhelníků;
- Pythagorova věta a věty Euklidovy; množiny bodů dané vlastnosti; úhly v kružnici, shodná zobrazení
- trigonometrie – sinová a kosinová věta; trigonometrie pravoúhlého a obecného trojúhelníku
- analytická geometrie v rovině – vektory a operace s nimi; analytická vyjádření přímky v rovině; kuželosečky (kružnice, elipsa, parabola a hyperbola

Ročník 4.

Očekávané výstupy:

- zobrazí ve volné rovnoběžné projekci hranol a jehlan, sestrojí a zobrazí rovinný řez těchto těles řeší planimetrické a stereometrické problémy motivované praxí
- aplikuje vztahy mezi hodnotami exponenciálních, logaritmických a goniometrických funkcí a vztahy mezi těmito funkcemi

Učivo:

- geometrie v prostoru – polohové a metrické vlastnosti; základní tělesa, povrchy a objemy, volné rovnoběžné promítání
- exponenciální, logaritmické a goniometrické funkce, vztahy mezi goniometrickými funkcemi

5.4 Žlutý modul

Obsahové vymezení

Vzdělávací oblast Člověk a společnost využívá společenskovědní poznatky získané v základním vzdělávání, rozvíjí je a učí žáky zpracovávat je v širším myšlenkovém systému. Její součástí jsou i zcela nové obsahové prvky, jejichž pochopení je podmíněné rozvinutější myšlenkovou činností a praktickou zkušeností žáka gymnázia. Studenti se učí kriticky reflektovat společenskou skutečnost, posuzovat různé přístupy k řešení problémů každodenní praxe a aplikovat poznatky do současnosti. Rozvíjeny jsou důležité myšlenkové operace, praktické dovednosti a vědomí vlastní identity žáka. Oblast přispívá k utváření historického vědomí, k uchování kontinuity tradičních hodnot naší civilizace a k občanskému vzdělávání mládeže. Posiluje respekt k základním principům demokracie a připravuje žáky na odpovědný občanský život v demokratické společnosti v souladu s principy udržitelného rozvoje. Podporuje vědomí neopakovatelnosti a jedinečnosti života, významu lidské důstojnosti a úcty k výtvorům lidského ducha minulých generací i současnosti. Záměry vzdělávací oblasti jsou realizovány především prostřednictvím vzdělávacích oborů Občanský a společenskovědní základ, Dějepis a Geografie. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí.

Organizační a časová vymezení

Organizační a časová vymezení je uvedeno v tabulce k učebnímu plánu (kapitola 4.4).

Cílové zaměření vzdělávacího modulu

Vzdělávání v daném modulu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření realistického pohledu na skutečnost a k orientaci ve společenských jevech a procesech tvořících rámec každodenního života;
- chápání současnosti v kontextu minulosti a budoucnosti, k vnímání společenské skutečnosti v minulosti jako souhrnu příkladů modelových společenských situací a vzorů lidského chování a jednání v nejrůznějších situacích;
- chápání vývoje společnosti jako proměny sociálních projevů života v čase, k posuzování společenských jevů v synchronních i chronologických souvislostech provázaných příčinnými, následnými, důsledkovými a jinými vazbami;
- rozvíjení prostorové představivosti o historických a soudobých jevech, k vnímání významu zeměpisných podmínek pro variabilitu a mnohotvárnost společenských jevů a procesů;
- vnímání sounáležitosti s evropskou kulturou; pochopení civilizačního přínosu různých kultur v závislosti na širších společenských podmínkách; uplatňování tolerantních postojů vůči minoritním skupinám ve společnosti, odhalování rasistických, xenofobních a extremistických názorů a postojů v mezilidském styku;
- zvládání základů společenskovědní analýzy a historické kritiky, k rozlišování mezi reálnými a fiktivními ději, k chápání proměnlivosti interpretace jevů a idejí v závislosti na vývoji jedince a společnosti;

- rozvíjení pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou i současnou zkušenost lidstva; chápání nesprávnosti mechanického přenosu současných etických představ do reality minulosti;
- vědomé reflexi vlastního jednání i jednání druhých lidí; respektování různých systémů hodnot a motivací druhých lidí; odhalování předsudků v posuzování různých lidí, událostí či sociálních jevů a procesů; rozpoznávání negativních stereotypů v nahlížení na roli muže a ženy ve společnosti;
- upevňování pocitu odpovědnosti za sebe jako jednotlivce i jako člena určitého společenství, k rozvíjení zralých forem soužití s druhými lidmi a ochoty podílet se na veřejném životě své obce, regionu, státu; uplatňování partnerských přístupů při spolupráci;
- osvojování demokratických principů v mezilidské komunikaci, k rozvíjení schopnosti diskutovat o veřejných záležitostech, rozpoznávat manipulativní strategie, zaujímat vlastní stanoviska a kritické postoje ke společenským a společenskovědním záležitostem, věcně (nepředpojatě) argumentovat, využívat historické argumentace na podporu pozitivních občanských postojů;
- rozvíjení a kultivaci vědomí osobní, lokální, národní, evropské i globální identity,
- poznávání a porozumění umění prostřednictvím soustředěné a vědomé reflexe a vlastní tvorby, sledování a hodnocení umění na pozadí historických, společenských a technologických změn;
- chápání umění jako specifického a nezastupitelného způsobu komunikace probíhající mezi všemi účastníky uměleckého procesu, k schopnosti odlišovat podstatné znaky jednotlivých druhů umění na základě porovnávání a uvědomování si jejich shodností a odlišností;
- užívání jazyka umění jako prostředku k vyjádření nejrůznějších jevů, vztahů, prožitků, emocí a představ a k schopnosti svůj způsob vyjádření hodnotit, porovnávat a nabízet ostatním členům society;
- aktivnímu podílení se na vytváření vstřícné a podnětné atmosféry (na základě porozumění, tolerance, ale i kritičnosti) pro poznávání a porozumění kulturním hodnotám, projevům a potřebám různorodých sociálních skupin, etnik a národů a na vytváření pozitivního vztahu ke kulturnímu bohatství současnosti i minulosti;

- uvědomování si vlivu výchovy a vzdělání na rozvoj tvořivé osobnosti v roli tvůrce, interpreta a recipienta a na kvalitu její účasti v uměleckém procesu.

Výstupy a učivo

Žlutý modul
1. – 3. ročník
Vzdělávací modul bude vyučována v tzv. “paradigmatech”, které jsou rozděleny do čtyř historických oblastí: Pravěk a Starověk, Středověk, Novověk a Moderní doba sahající až do současnosti. Každé historické epoše bude věnováno ve školním roce jedno kurzové období, kde si student bude moci vybrat vždy ze čtyř možných kurzů podle svého uvážení a zaměření. Paleta nabízených kurzů daného období bude velice různorodá, avšak zároveň v každém z nich získá student obecnou představu o konkrétní historické epoše, kulturním a myšlenkovým kontextem a nabyde potřebné znalosti. Tento systém umožní o dost lépe učit takto obecnou vzdělávací oblast v co možná nejširším kontextu a student postupně dokáže nahlížet na problémy různých oborů v širších souvislostech. Zároveň skrze historickou posloupnost bude možnost, aby pedagog mohl jasně a názorně ukazovat postupný vývoj dějinného vědomí, genezi různých oborů a celkový vývoj společnosti. V jednotlivých výše uvedených “paradigmatech” budou dále realizovány výstupy a učivo i ze vzdělávacích oborů, které bezprostředně nesouvisejí s historií.
Vzdělávání ve 4. ročníku v této oblasti je volitelné.

Paradigmata v historických epochách:

1) Pravěk a Starověk

Očekávané výstupy

- charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého
- rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace
- objasní ve shodě s aktuálními vědeckými poznatky materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých vývojových etapách pravěku; charakterizuje pojem archeologická kultura
- vysvětlí zásadní zlom ve vývoji lidstva v důsledku cílevědomé zemědělské a řemeslné činnosti
- zařadí časově a prostorově hlavní archeologické kultury pravěku
- zdůvodní civilizační přínos vybraných starověkých společenství, antiky a křesťanství jako základních fenoménů, z nichž vyrůstá evropská civilizace
- objasní židovství (vazbu mezi židovstvím a křesťanstvím) a další neevropské náboženské a kulturní systémy
- popíše určující procesy a události, uvede významné osobnosti starověkých dějin
- objasní podstatu filozofického tázání, porovná východiska filozofie, mýtu, náboženství, vědy a umění k uchopení skutečnosti a člověka
- věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí
- rozliší hlavní filozofické směry v Antice, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filosofických otázek
- věcně správně argumentuje v dialogu a diskuzi
- rozlišuje významné náboženské systémy
- objasní, v čem spočívá odlišnost mezi morálními a právními normami
- reaguje na hudbu pohybem, ztvárňuje ji úměrně svým hudebním schopnostem a pohybovým dispozicím; pohyb ve spojení s hudbou využívá k vyjádření vlastních představ a pocitů;

- interpretuje hudbu na základě vědomostí a individuálních hudebních schopností; vytváří vlastní soudy a preference, které dokáže v diskusi obhájit
- uvědomuje si rozdílnost přístupů jednotlivých lidí k hudbě a hudební tvorbě, vnímá hudbu jako způsob prezentace vlastních idejí a názorů i idejí, pocitů a názorů ostatních lidí a na základě toho je schopen se s hudbou ztotožnit, či ji odmítnout
- při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky, zkušenosti a znalosti, rozpozná jejich vliv a individuální přínos pro tvorbu, interpretaci a přijetí vizuálně obrazných vyjádření
- pojmenuje účinky vizuálně obrazných vyjádření na smyslové vnímání, vědomě s nimi pracuje při vlastní tvorbě za účelem rozšíření citlivosti svého smyslového vnímání
- nalézá, vybírá a uplatňuje odpovídající prostředky pro uskutečňování svých projektů
- samostatně experimentuje s různými vizuálně obraznými prostředky, při vlastní tvorbě uplatňuje také umělecké vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění
- využívá znalosti aktuálních způsobů vyjadřování a technických možností zvoleného média pro vyjádření své představy
- charakterizuje obsahové souvislosti vlastních vizuálně obrazných vyjádření a konkrétních uměleckých děl a porovnává výběr a způsob užití prostředků
- vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako základní faktor rozvoje své osobnosti; dokáže objasnit její význam v procesu umělecké tvorby i v životě

Učivo

- význam historického poznání pro současnost
- práce historika, historické informace, jejich typy, účel a možnost využití
- doba kamenná (paleolit, mezolit, neolit, eneolit), bronzová a železná
- staroorientální státy
- antické Řecko
- antický Řím

- naše země a ostatní Evropa v době římské; civilizovanost a barbarství; limes romanus jako civilizační hranice
- Předsókratovská filosofie, Klasické období athénské filosofie, Helénistické období
- vztah filosofie k mýtu, základní filosofické otázky, náboženství
- pravěké a starověké umění
- architektura
- podoby víry, znaky náboženské víry, náboženské systémy
- právo a spravedlnost
- hudebně pohybové činnosti – pohyb hudby a gesto, pohybové etudy, tanec jako způsob komunikace
- hudební skladatel a interpret, interpretace v hudbě, umělecký provoz
- hudba jako způsob identifikace, sebeprezentace a druh generační výpovědi
- uplatnění vizuálně obrazného vyjádření v úrovni smyslové, subjektivní a komunikační
- světonázorové, náboženské, filozofické a vědeckotechnické zázemí historických slohů evropského kulturního okruhu
- výtvarné umění jako experimentální praxe z hlediska inovace prostředků, obsahu a účinku

2) Středověk

Očekávané výstupy

- charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého
- rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace
- objasní proces christianizace a její vliv na konstituování raně středověkých států v Evropě; vysvětlí podstatu vztahu mezi světskou a církevní mocí v západním i východním kulturním okruhu i projevy vlivu náboženství a církve ve středověké společnosti

- definuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 5.–15. století a jeho specifické projevy ve vybraných státních celcích
- charakterizuje základní rysy vývoje na našem území
- vymezí specifika islámské oblasti
- vysvětlí důsledky tatarských a tureckých nájezdů, zejména pro jižní a východní Evropu
- rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek ve Středověku
- věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí
- posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem
- umí popsat základní principy křesťanského myšlení a fungování církve
- dokáže popsat středověké výtvarné umění, architekturu a hudbu
- dokáže porozumět vztahu mezi filosofií a teologií
- využívá svůj individuální pěvecký potenciál při zpěvu, při mluvním projevu vede svůj hlas zněle a přirozeně, správně artikuluje, logicky člení větu (obsah sdělení), uplatňuje zásady hlasové hygieny v běžném životě
- vyděluje podstatné hudební znaky z proudu znějící hudby, rozpoznává hudebně výrazové prostředky užité ve skladbě, uvědomuje si hudební formu díla a k dílu přistupuje jako k logicky utvářenému celku
- odliší hudbu podle jejího stylového zařazení, významu a funkce, rozpozná vhodnost či nevhodnost využití určité hudby v konkrétních situacích
- porovnává různé znakové systémy, např. mluveného i psaného jazyka, hudby, dramatického umění
- rozpoznává specifičnosti různých vizuálně obrazných znakových systémů a zároveň vědomě uplatňuje jejich prostředky k vytváření obsahu při vlastní tvorbě a interpretaci
- vysvětlí umělecký znakový systém jako systém vnitřně diferencovaný a dokáže v něm rozpoznat a nalézt umělecké znaky od objevných až po konvenční

- na příkladech vysvětlí umělecký výraz jako neukončený a nedefinitivní ve svém významu; uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci
- uvědomuje si význam osobně založených podnětů na vznik estetického prožitku; snaží se odhalit vlastní zkušenosti i zkušenosti s uměním, které s jeho vznikem souvisejí

Učivo

- utváření středověké Evropy (byzantsko-slovanská oblast, franská říše a oblast západní, východní a střední Evropy)
- islám a arabská říše, mongolská a turecká expanze
- křesťanství jako nové kulturní a společenské pojítko, vnitřní nejednota křesťanství, papežství a
- císařství, křížové výpravy, kacířství, husitství
- venkov a zemědělství, kolonizace; rozvoj řemesel a obchodu, urbanizace
- vzdělanost a umění středověké společnosti
- středověké křesťanské filosofické myšlení, arabské myšlení
- teologické myšlení
- právo a spravedlnost
- vokální činnosti – kultivace pěveckého a hlasového projevu, intonační a rytmický výcvik, sólový a sborový zpěv, improvizace jednoduché vokální kompozice (předvětí a závětí, perioda)
- hudba jako organizovaný zvuk – hudební dílo – hudební objekt, hudebně výrazové prostředky, hudební forma, hudební znak, formální struktura a sémantika skladby
- hudební styly a žánry, funkce hudby – hudba a její využití v běžném životě, hudba jako kulturní statek a jako zboží, estetická a umělecká hodnota hudebního díla, hudební průmysl, hudba na objednávku a možnosti jejího zneužití
- vizuálně obrazné znakové systémy z hlediska poznání a komunikace
- role subjektu v uměleckém procesu – smyslové vnímání a jeho rozvoj; předpoklady tvorby, interpretace a recepce uměleckého díla; mimovědomá a

uvědomělá recepce uměleckého díla; tvořivá osobnost v roli tvůrce, interpreta a recipienta

3) Novověk

Očekávané výstupy

- charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého
- rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace
- rozpozná nové filozofické a vědecké myšlenky, které byly zformulovány ve 14.–17. století; zhodnotí jejich praktické dopady
- porozumí důsledkům zámořských objevů, jež vedly k podstatným hospodářským i mocensko-politickým změnám
- popíše základní rysy reformace a protireformace, vysvětlí důsledky pro další evropský i světový vývoj
- vymezí základní znaky stavovství a absolutismu; uvede konkrétní projevy v jednotlivých zemích a příklady střetů
- posoudí postavení českého státu uvnitř habsburského soustátí a analyzuje jeho vnitřní sociální, politické a kulturní poměry
- určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, rozpozná jejich uplatnění v revolucích 18. a 19. století
- na konkrétních příkladech jednotlivých států demonstruje postupný rozklad, zánik a proměny dosavadních systémů přes úsilí mocenských struktur o jejich udržení
- posoudí význam ústavy a novou organizaci státu, uvede základní typy parlamentních státních systémů
- vysvětlí emancipační hnutí národů i jednotlivých společenských vrstev; vymezí místo utváření českého novodobého národa v tomto procesu, včetně jeho specifických rysů
- charakterizuje proces modernizace, vysvětlí průběh industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky; rozpozná její ekologická rizika; určí

základní příčiny asymetrického vývoje Evropy a světa v důsledku rozdílného tempa modernizace

- vysvětlí expanzivní záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském světě, jež byly příčinou četných střetů a konfliktů daného období
- rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek v Novověku
- využívá jednoduché a podle vybavení školy i složitější hudební nástroje (keyboardy, keyboardy ve spojení s počítačem) při individuálních či společných hudebních aktivitách a přiměřeně svým hudebním schopnostem a dovednostem používá hudební nástroje jako prostředek sdělování hudebních i nehudebních myšlenek a představ
- uvědomuje si roli hudebního průmyslu v současném světě; popíše možnosti využití hudby v „mimohudební“ oblasti a je schopen poukázat na příklady jejího zneužívání
- upozorní na ty znaky hudební tvorby, které s sebou nesou netoleranci, rasismus a xenofobii, a dokáže se od takové hudby distancovat
- objasní roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku vizuálně obrazného vyjádření
- na příkladech vizuálně obrazných vyjádření uvede, rozliší a porovná osobní a společenské zdroje tvorby, identifikuje je při vlastní tvorbě
- své aktivní kontakty a získané poznatky z výtvarného umění uvádí do vztahů jak s aktuálními i historickými uměleckými výtvarnými projevy, tak s ostatními vizuálně obraznými vyjádřeními, uplatňovanými v běžné komunikaci
- na konkrétních příkladech vysvětlí, jak umělecká vizuálně obrazná vyjádření působí v rovině smyslové, subjektivní i sociální a jaký vliv má toto působení na utváření postojů a hodnot
- vytváří si přehled uměleckých vizuálně obrazných vyjádření podle samostatně zvolených kritérií
- na příkladech uvádí příčiny vzniku a proměn uměleckých směrů a objasní širší společenské a filozofické okolnosti vzniku uměleckých děl
- vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého díla a zejména k porozumění uměleckým dílům současnosti

Učivo

- renesance a humanismus; reformace
- zámořské plavby
- rivalita a kooperace evropských velmocí v raném novověku; třicetiletá válka
- absolutismus a stavovství
- barokní kultura, politika, náboženství
- osvícenství
- velké revoluce – francouzská revoluce 1789-1799, vznik USA, rok 1848
- Evropa za napoleonských válek a po Vídeňském kongresu
- rozvoj výroby a vědy, proměna agrární společnosti ve společnost průmyslovou, změny v sociální struktuře
- utváření novodobých národních společností (české, slovenské, německé, italské); emancipační hnutí sociálních skupin
- předpoklady a projevy imperiální (mocenské a koloniální) politiky velmocí; nástup Ruska jako evropské velmoci; USA, jejich vnitřní vývoj a mezinárodní postavení do I. světové války
- vzájemné střetávání velmocí, diplomatické a vojenské aktivity v předvečer I. světové války, mimoevropská ohniska koloniálních konfliktů
- proměny životního stylu, vzdělanost a umění „belle epoque“ přelomu 19. a 20. století
- novověká filosofie; racionalismus a empirismus
- osvícenské myšlení, humanismus, vzdělávání
- právo a spravedlnost
- instrumentální činnosti – hra a tvorba instrumentálních doprovodů (rytmicko-melodické doprovody, jednoduchá aranžmá), hra a tvorba jednoduchých instrumentálních kompozic (hudební věta, malá písňová forma, rondo), moderní hudební nástroje a počítač
- hudební nástroje, nové technologie v hudbě, záznam hudby, přímá a nepřímá komunikace hudby
- interpretace hudebního díla – popis hudebního díla v rovině významu, výrazu a výstavby, zařazení díla do historického a sociálního kontextu, hudební dílo jako možné poselství, vlastní hodnocení
- interakce s vizuálně obrazným vyjádřením v roli autora, příjemce, interpreta

- vývoj uměleckých vyjadřovacích prostředků podstatných pro porozumění aktuální obrazové komunikaci
- úloha komunikace v uměleckém procesu – postavení umění ve společnosti, jeho historické proměny; umělecká a mimoumělecká znakovost; umění jako proces tvorby nových, sociálně dosud nezakotvených znaků; role umělce v societě; publikum a jeho účast v uměleckém procesu; sociální a technologické proměny dneška (nové technologie, nové umělecké disciplíny a jejich obsahy) a jejich vliv na úlohu komunikace v uměleckém procesu; subjektivní chápání uměleckých hodnot ve vztahu k hodnotám považovaným za společensky uznávané

4) Moderní doba a současnost

Očekávané výstupy

- charakterizuje vznik, vývoj a rozpad bipolárního světa, jeho vojenská, politická a hospodářská seskupení, vzájemné vztahy a nejvýznamnější konflikty
- vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku; zejména se zaměří na pochopení vnitřního vývoje a vzájemných vztahů supervelmocí USA, SSSR a na situaci ve střední Evropě a v naší zemi
- porovná a vysvětlí způsob života a chování v nedemokratických společnostech a v demokraciích
- popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech, vysvětlí lidská práva v souvislosti s evropskou kulturní tradicí; zná základní instituce sjednocující se Evropy, jejich úlohu a fungování
- objasní hlavní problémy specifické cesty vývoje významných postkoloniálních rozvojových zemí; objasní význam islámské, židovské a některé další neevropské kultury v moderním světě
- vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku; zejména se zaměří na pochopení vnitřního vývoje a vzájemných vztahů supervelmocí USA, SSSR a na situaci ve střední Evropě a v naší zemi
- popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech, vysvětlí lidská práva v souvislosti s evropskou

kulturní tradicí; zná základní instituce sjednocující se Evropy, jejich úlohu a fungování

- vymezí základní problémy soudobého světa a možnosti jeho dalšího vývoje
- objasní, proč a jak se lidé odlišují ve svých projevech chování, uvede příklady faktorů, které ovlivňují prožívání, chování a činnost člověka
- porovná osobnost v jednotlivých vývojových fázích života, vymezí, co každá etapa přináší do lidského života nového a jaké životní úkoly před člověka staví
- vyloží, jak člověk vnímá, prožívá a poznává skutečnost, sebe i druhé lidi a co může jeho vnímání a poznávání ovlivňovat
- využívá získané poznatky při sebepoznávání, poznávání druhých lidí, volbě profesní orientace
- na příkladech ilustruje vhodné způsoby vyrovnávání se s náročnými životními situacemi
- uplatňuje společensky vhodné způsoby komunikace ve formálních i neformálních vztazích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší konstruktivním způsobem
- respektuje kulturní odlišnosti a rozdíly v projevu příslušníků různých sociálních skupin, na příkladech doloží, k jakým důsledkům mohou vést předsudky
- objasní podstatu některých sociálních problémů současnosti a popíše možné dopady sociálně-patologického chování na jedince a společnost
- posoudí úlohu sociálních změn v individuálním i společenském vývoji, rozlišuje změny konstruktivní a destruktivní
- rozlišuje a porovnává historické i současné typy států (forem vlády)
- objasní, proč je státní moc v ČR rozdělena na tři nezávislé složky, rozlišuje a porovnává funkce a úkoly orgánů státní moci ČR
- vyloží podstatu demokracie, odliší ji od nedemokratických forem řízení sociálních skupin a státu, porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě
- objasní podstatu a význam politického pluralismu pro život ve státě, uvede příklady politického extremismu a objasní, v čem spočívá nebezpečí ideologií
- vyzná se v politickém systému ČR

- objasní, v čem spočívá odlišnost mezi morálními a právními normami, odůvodní účel sankcí při porušení právní normy
- rozumí a dokáže popsat základní rysy právního systému u nás
- posoudí projevy globalizace, uvede příklady globálních problémů současnosti, analyzuje jejich příčiny a domýšlí jejich možné důsledky
- objasní důvody evropské integrace, posoudí její význam pro vývoj Evropy
- zhodnotí význam vědeckého poznání, techniky a nových technologií pro praktický život i možná rizika jejich zneužití
- rozliší hlavní filosofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filosofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filosofického myšlení
- orientuje se v zápise jednoduchých, případně i složitějších vokálních, instrumentálních i vokálně-instrumentálních písní a skladeb; na základě svých individuálních hudebních schopností tyto skladby realizuje
- popíše a na vybraných hudebních dílech (částech hudebního díla) ukáže důležité znaky tvorby a interpretace, vysvětlí, v čem tkví originální a nezaměnitelný přínos skladatele a interpreta, možná poselství sdělovaná prostřednictvím hudby na základě svých schopností, znalostí i získaných zkušeností dešifruje a interpretuje
- orientuje se ve vývoji hudebního umění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, na základě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla
- na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuálně obrazného vyjádření a jeho účinku v procesu komunikace
- na příkladech objasní vliv procesu komunikace na přijetí a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření; aktivně vstupuje do procesu komunikace a respektuje jeho pluralitu
- rozlišuje umělecké slohy a umělecké směry (s důrazem na umění od konce 19. století do současnosti), z hlediska podstatných proměn vidění a stavby uměleckých děl a dalších vizuálně obrazných vyjádření

- na konkrétních příkladech vizuálně obrazných vyjádření objasní, zda a jak se umělecké vyjadřovací prostředky výtvarného umění od konce 19. století do současnosti promítají do aktuální obrazové komunikace
- objasní podstatné rysy magického, mytického, univerzalistického, modernistického přístupu k uměleckému procesu, dokáže je rozpoznat v současném umění a na příkladech vysvětlí posun v jejich obsahu
- objasní podstatné rysy aktuálního (pluralitního, postmodernistického) přístupu k uměleckému procesu a na základě toho vysvětlí proces vzniku „obecného vkusu“ a „estetických norem“
- dokáže vystihnout nejpodstatnější rysy dnešních proměn a na příkladech uvést jejich vliv na proměnu komunikace v uměleckém procesu

Učivo:

- první světová válka, české země v době první světové války, I. odboj
- revoluce v Rusku, upevňování bolševické moci
- versailleský systém a jeho vnitřní rozpory
- vznik Československa, Československo v meziválečném období
- Evropa a svět ve 20. a 30. letech, světová hospodářská krize ve světě i v ČSR, růst mezinárodního napětí a vznik válečných ohnisek
- mnichovská krize a její důsledky
- kultura 1. poloviny 20. století (zrod moderního umění, nástup masové kultury, sport)
- druhá světová válka (globální a hospodářský charakter války, věda a technika jako prostředky vedení války, holocaust), Protektorát Čechy a Morava, II. odboj
- Evropa a svět po válce (OSN, princip sociálního státu)
- Východní blok, jeho politický, hospodářský a sociální vývoj; SSSR jako světová velmoc; RVHP, Varšavská smlouva
- euroatlantická spolupráce a vývoj demokracie; USA jako světová velmoc
- životní podmínky na obou stranách „železné opony“
- konflikty na Blízkém východě, vznik státu Izrael

- dekolonizace; „třetí svět“ a modernizační procesy v něm – ekonomické, demografické a politické postavení v globálním světě
- pád komunistických režimů a jeho důsledky; sjednocující se Evropa a její místo v globálním světě
- globální problémy moderní společnosti
- moderní a současná filosofie, krize a ústup filosfického a kritického myšlení
- evropská integrace – podstata a význam; Evropská unie – význam; proces integrace; orgány EU; jednotná evropská měna
- mezinárodní spolupráce – důvody, význam a výhody; významné mezinárodní organizace a společenství – RE, NATO, OSN, jejich účel a náplň činnosti
- proces globalizace – příčiny, projevy, důsledky; globální problémy
- právo a spravedlnost – smysl a účel práva, morálka a právo
- stát – znaky a funkce, formy státu, právní stát; Ústava ČR – přehled základních ustanovení
- demokracie – principy a podoby; občanská práva a povinnosti, podstata občanské společnosti,její instituce; politické subjekty, politický život ve státě; volby, volební systémy; úřady
- lidská práva – zakotvení lidských práv v dokumentech; porušování a ochrana lidských práv, funkce ombudsmana
- ideologie – znaky a funkce, přehled vybraných ideologií
- společenská podstata člověka – význam začlenění jedince do sociálních vazeb, proces socializace; mezilidská komunikace, problémy v mezilidských vztazích
- sociální struktura společnosti – sociální útvary, společenské instituce; sociální nerovnost, sociální mobilita; jedinec ve skupině (vztahy, role, normy chování)
- podstata lidské psychiky – vědomí; psychické jevy, procesy, stavy a vlastnosti
- osobnost člověka – charakteristika osobnosti, její typologie; vývoj a formování osobnosti v jednotlivých etapách lidského života; význam celoživotního učení a sebevýchovy
- orientace v notovém (grafickém) zápisu vokálních kompozic, orientace v notovém a grafickém zápise instrumentálních kompozic,
- vznik a vývoj hudby – hudba vokální a instrumentální, periodizace hudebního vývoje (hledisko obecně historické, kulturně historické, hudebně imanentní),

charakteristické hudební znaky jednotlivých slohů, průniky, syntézy, hledání nových cest

- vývoj uměleckých vyjadřovacích prostředků podstatných pro porozumění aktuální obrazové komunikaci
    - chápání vztahů předmětů a tvarů v prostoru (Cézanne), celistvost a rozklad tvaru (analytický kubismus), povrch a konstrukce (syntetický kubismus, konstruktivismus, geometrická abstrakce),
    - vytváření iluze prostoru, objemu a pohybu (antická mimesis, fotografie, film)
    - proměnlivost obrazu v čase (futurismus, nová média), proměnlivost tvaru (animovaný film, nová média), pohyblivé stanoviště diváka a změny úhlu vidění (umění akce, nová média), časoprostorové chápání a proměna kvalit (kubismus, nová média), princip náhody (dadaismus)
    - relativita barevného vidění (pointilismus, impresionismus, postimpresionismus, Cézanne)
    - taktilní a haptické kvality díla (informel), zapojení těla, jeho pohybu a gest do procesu tvorby (akční tvorba, bodyart)
    - osvobození obrazu od zavedeného zobrazování viditelného (Kandinskij, Kupka), figurace a nefigurace (neoklasicismus, lyrická abstrakce), vztah slova a obrazu (lettrismus), vznik a uplatnění symbolu (symbolismus, surrealismus, pop-art, konceptuální umění)
    - tvůrčí potenciál podvědomí (surrealismus), sebeuvědomování diváka (akční tvorba, osobní mytologie), účast v sociálním prostoru (performance), minority (postmodernismus), stopy člověka v krajině (land-art)
    - vztahy s neevropskými kulturami (Gauguin, Picasso, minimal-art), zrušení hranice umění a neumění (Duchamp), neumělecké a neškolené vizuální vyjadřování (insitní umění)
    - požadavek a meze obecné srozumitelnosti, vliv reklamy, masovost a autenticita projevu (pop-art, televize, nová média – akční umění, postmodernismus), citace a metaznak (postmodernismus), moduly a jejich spojování, rekombinace, struktury (umění nových médií)

- umělecký proces a jeho vývoj – vliv uměleckého procesu na způsob chápání reality; dynamika chápání uměleckého procesu – její osobnostní a sociální rozměr; znaková podmíněnost chápání světa – znakové systémy jednotlivých druhů umění; historické proměny pojetí uměleckého procesu (magický, mytický, univerzalistický, modernistický a postmodernistický, pluralitní model umění); prezentace uměleckého díla

Průřezová témata

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

GLOBALIZAČNÍ A ROZVOJOVÉ PROCESY

- teoretická základna pojmu globalizace: jak se promítají vývojové procesy současného světa do každodenního společenského života, do života každého člověka
- historické přístupy k procesům globalizace: vnímání vývojových procesů probíhajících v určitých historických etapách, zprvu nerovnoměrně v různých regionech světa, později již v celosvětové (globální) úrovni
- ekonomický rozvoj a globalizace: soubor procesů vedoucích k propojování výrobců a spotřeby v celosvětovém měřítku se sociálními a politickými dopady: internacionalizace světového hospodářství – národní státy, nadnárodní společnosti, globální trh a spotřeba; globální ekonomická nerovnost – nerovnoměrnost v rozložení a rozvoji světového hospodářství, centra a periferie výroby a spotřeby; koncentrace hospodářské a politické moci

GLOBÁLNÍ PROBLÉMY, JEJICH PŘÍČINY A DŮSLEDKY

- nerovnoměrný vývoj světa: hospodářské, etnické, náboženské, ideologické, politické a kulturní konflikty, hlavní světová ohniska napětí, terorismus
- chudoba a bohatství: rozdílné aspekty a kritéria hodnocení
- nerovnost v ekonomickém a společenském rozvoji: tzv. rozdělený svět; mezinárodní dluh

- světový populační vývoj, mezinárodní migrace a migrační politika, azylové a uprchlické hnutí

HUMANITÁRNÍ POMOC A MEZINÁRODNÍ ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE

- historické kořeny rozvojové spolupráce: kolonialismus, dekolonizace, studená válka
- možnosti zapojit se do rozvojové spolupráce: organizace v oblasti humanitární pomoci a rozvojové spolupráce v národním a mezinárodním měřítku, nadace a fondy podporující lidi v tísni, jejich funkce
- světový obchod: mezinárodně organizovaný spravedlivý obchod (Fair Trade) a problémy jeho naplňování

ŽIJEME V EVROPĚ

- geografický a geopolitický profil Evropy, evropské jazykové a kulturní okruhy
- evropské kulturní kořeny a hodnoty: křesťanství, demokracie, právo, umění, věda, hospodářství
- významní Evropané: výběrová mozaika světově významných představitelů evropské politiky,
- vědy a kultury; význační Evropané a jejich vliv na českou politiku, vědu a kulturu
- významní Evropané z českého prostředí: výběrová mozaika evropsky a světově významných
- politické aspekty postavení českých zemí v Evropě a ve světě: podstatné vývojové mezníky

VZDĚLÁVÁNÍ V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

- vzdělávací politika EU a její projekce do vzdělávacího systému v ČR
- vzdělávací programy EU a možnosti účasti v nich
- proces utváření evropského vzdělávacího prostoru a mobilita ve vzdělávání
- podmínky a možnosti studia v zahraničí

- srovnávací charakteristiky vzdělávání na gymnáziích v ČR a obdobných školách v zahraničí, profily
- absolventů a závěrečné zkoušky (maturita), kompatibilní prvky a rozdíly

Multikulturní výchova

ZÁKLADNÍ PROBLÉMY SOCIOKULTURNÍCH ROZDÍLŮ

- Jak se projevuje sociokulturní rozrůzněnost v regionech ČR a v Evropě
- Jaké jsou modely soužití různých sociokulturních skupin, co je podstata multikulturalismu
- Jaká je v současné době situace, pokud jde o imigraci do ČR (ve srovnání s některými jinými zeměmi v Evropě, např. Švédskem, Švýcarskem, Nizozemskem)
- Které příčiny způsobují imigraci (historické, sociální, ekonomické)
- Které příčiny způsobují etnickou, náboženskou a jinou nesnášenlivost jako možný zdroj mezinárodního napětí (interkulturní konflikt) a jak jí předcházet
- Jaké postoje a jednání provázejí xenofobii, rasismus, intoleranci a extremismus

PSYCHOSOCIÁLNÍ ASPEKTY INTERKULTURALITY

- Jaké představy mám o imigrantech, žadatelích o azyl, uprchlících
- Jak ovlivňují předsudky a stereotypy styk příslušníků majority s cizinci a příslušníky minority
- Jak reaguji na osoby, jejichž myšlení, cítění a jednání vychází z odlišné kultury, než je má vlastní
- Z čeho vzniká strach z cizinců
- Jak mohu změnit své monokulturní představy o lidech na představy multikulturní
- Jak je možné změnit a zlepšit porozumění mezi lidmi různého kulturního původu, náboženství, světového názoru apod.

VZTAH K MULTILINGVNÍ SITUACI A KE SPOLUPRÁCI MEZI LIDMI Z RŮZNÉHO KULTURNÍHO PROSTŘEDÍ

- Jak se mohu naučit využívat jazykovou a kulturní pluralitu pro potřebnou diskusi jazykové a kulturní rozrůzněnosti (v ČR, v Evropě)
- Jakými prostředky mohu rozvíjet své jazykové kompetence pro kontakt a spolupráci s příslušníky jiných etnik (v ČR, v Evropě)
- Na které instituce a organizace (v ČR, v Evropě) se mohu obrátit se žádostí o pomoc při řešení problémů multikulturního charakteru
- Jak používat jazyk, aby byl zbaven rasistických a diskriminujících výrazů

5.5 Zelený modul

Obsahové vymezení

Naším cílem v této vzdělávací oblasti je vést studenty k pochopení základních zákonitostí okolního světa, k získání schopnost okolní jevy pozorovat, přemýšlet o nich a snažit se je vysvětlit a také experimentálně zkoumat. Je důležité přistupovat k přírodě jako k celku a vnímat propojení fyzikální, chemické i biologické stránky téhož objektu. Důležitou součástí je schopnost studenta samostatně přistupovat k problémům, navrhovat postupy a hledat řešení, ale na druhou stranu být i platným členem týmu a být schopen v rámci projektu dobře spolupracovat. Při plnění výstupů této vzdělávací oblasti studenti rozvíjejí zejména kompetenci k učení, kompetenci k řešení problémů, matematickou kompetenci a kompetenci využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi.

Pro tuto oblast je pro nás důležitý badatelský přístup, od kterého si mimo jiné slibujeme i zvýšení zájmu studentů o tyto vědy. Učitel nepředkládá žákům velké množství informací, ale vede je k objevování souvislostí a nacházení závěrů pomocí vlastní činností. Žák se tak vzdělává především v kompetenční rovině, kdy se na základě dosavadních znalostí učí shromažďovat další potřebné informace, stanovit hypotézu, provést pokus, diskutovat, vyhodnocovat výsledky a formulovat závěry.

Je nám blízký přístup STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, Math) usilující o propojenost poznatků z různých oborů, objevování a zkoumání na praktických příkladech.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje vzdělávací obory Fyzika, Chemie, Biologie, Geografie a Geologie. Součástí je i ekologie a pohled na zdraví člověka z biologického hlediska. Absolvent chápe sám sebe jako součást přírody a uvědomuje si, že nese svůj díl odpovědnosti za tento svět. Snažíme se, aby studium přírody probíhalo co nejvíc v přírodě a aby skladba témat byla přizpůsobena ročním obdobím.

Oblasti Člověk a příroda jsme rozdělili veškeré učivo do čtyř částí, v každém kurzovém období klást důraz na vybranou část a podporovat její zastoupení ve výběru u studentů odpovídající nabídkou kurzů. V kurzech se zpravidla objevuje

největší zastoupení teoretického poznání, které je doplňováno podrobnějším prozkoumáním v kolektivní práci ateliérů a doplněno o praktické části na expedicích. Opakovaný kontakt s tématem v různých formách času umožňuje poměrně komplexní poznání a provázání různě hlubokých poznatků. Podporou pro seznámení se se širokým spektrem poznatků je také vzájemné sdílení závěrů jednotlivých pracovních skupin (ateliérů, kurzů) formou prezentací, her, kvízů apod.

Vzhledem k velkému rozsahu modulu, zde více než v jiných oblastech, vnímáme důležitost role oborové rady a plánování obsahů v rámci školního roku.

Organizační a časová vymezení

Organizační a časová vymezení je uvedeno v tabulce k učebnímu plánu (kapitola 4.4).

Výstupy a učivo

Zelený modul (oblast Člověk a příroda)
1.– 3. ročník
Učivo a výstupy modulu jsou rozděleny do 4 skupin. Volba tématu pro dané čtvrtletí by měla zohledňovat roční období, ve kterém výuka probíhá, a momentální možnosti školy - navázání na expedice.
4. ročník
Vzdělávání ve 4. ročníku v této oblasti je volitelné. Naším cílem je podpořit zejména studenty cílící na medicínu, techniku a přírodovědné obory v získání potřebné úrovně pro přijetí na danou školu. Hlavním formátem vzdělávání je individuální projekt, ve kterém se student zaměří na vybranou oblast a má k dispozici konzultace s garantem dané oblasti. Též podporujeme spolupráci mezi studenty se stejnými zájmy, například v navrhování ateliéru nebo jiných společných časů a samozřejmě také ve spolupráci na skupinovém maturitním projektu.

Navrhované obsahy pro jednotlivá období. Oborová rada má právo na začátku školního roku rozhodnout o jiném uspořádání tematických bloků v rámci ročních období i v rámci přesunu částí obsahu.

1) **Období podzim**

FYZIKÁLNÍ VELIČINY, SÍLY V TEKUTINÁCH, TERMIKA

ANORGANICKÁ CHEMIE

OBECNÁ BIOLOGIE, GENETIKA, BIOLOGIE VIRŮ, BAKTERIÍ, PROTISTŮ A HUB

GEOGRAFICKÉ INFORMACE A TERÉNNÍ VYUČOVÁNÍ

GEOLOGICKÉ PROCESY V LITOSFÉŘE

Očekávané výstupy

- měří vybrané fyzikální veličiny vhodnými metodami, zpracuje a vyhodnotí výsledky měření, rozliší skalární veličiny od vektorových a využívá je při řešení fyzikálních problémů a úloh
- aplikuje s porozuměním termodynamické zákony při řešení konkrétních fyzikálních úloh
- porovná zákonitosti teplotní roztažnosti pevných těles a kapalin a využívá je k řešení praktických problémů
- využívá zákony zachování některých důležitých fyzikálních veličin při řešení problémů a úloh
- objasní procesy vzniku, šíření, odrazu a interference mechanického vlnění

- využívá názvosloví anorganické chemie při popisu sloučenin
- charakterizuje významné zástupce prvků a jejich sloučeniny, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí
- předvídá průběh typických reakcí anorganických sloučenin

- využívá znalosti základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v anorganické chemii
- odliší živé soustavy od neživých na základě jejich charakteristických vlastností

.

- porovná významné hypotézy o vzniku a evoluci živých soustav na Zemi
- objasní stavbu a funkci strukturních složek a životní projevy prokaryotních a eukaryotních buněk vysvětlí význam diferenciace a specializace buněk pro mnohobuněčné organismy odvodí hierarchii recentních organismů ze znalostí o jejich evoluci
- využívá znalosti o genetických zákonitostech pro pochopení rozmanitosti organismů analyzuje možnosti využití znalostí z oblasti genetiky v běžném životě
- pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informačních zdrojů) významné zástupce hub a lišejníků
- posoudí ekologický, zdravotnický a hospodářský význam hub a lišejníků
- charakterizuje viry jako nebuněčné soustavy
- zhodnotí způsoby ochrany proti virovým onemocněním a metody jejich léčby
- zhodnotí pozitivní a negativní význam virů
- charakterizuje bakterie z ekologického, zdravotnického a hospodářského hlediska zhodnotí způsoby ochrany proti bakteriálním onemocněním a metody jejich léčby
- charakterizuje protista z ekologického, zdravotnického a hospodářského hlediska stavba a funkce protist

- používá dostupné kartografické produkty a další geografické zdroje dat a informací v tištěné i elektronické podobě pro řešení geografických problémů
- orientuje se s pomocí map v krajině
- používá s porozuměním vybranou geografickou, topografickou a kartografickou terminologii vytváří a využívá vlastní mentální schémata a mentální mapy pro orientaci v konkrétním území

- čte, interpretuje a sestavuje jednoduché grafy a tabulky, analyzuje a interpretuje číselné geografické údaje

- analyzuje energetickou bilanci Země a příčiny vnitřních a vnějších geologických procesů
- určí nerostné složení a rozpozná strukturu běžných magmatických, sedimentárních a metamorfovaných hornin
- analyzuje různé druhy poruch v litosféře
- využívá geologickou mapu ČR k objasnění geologického vývoje regionů

Učivo

- soustava fyzikálních veličin a jednotek – Mezinárodní soustava jednotek (SI)
- absolutní a relativní odchylka měření
- termodynamika – termodynamická teplota; vnitřní energie a její změna, teplo; první a druhý termodynamický zákon; měrná tepelná kapacita; různé způsoby přenosu vnitřní energie v rozličných systémech

- vodík a jeho sloučeniny
- s-prvky, p-prvky, d- a f- prvky a jejich sloučeniny

- vznik a vývoj živých soustav; evoluce
- buňka – stavba a funkce
- molekulární a buněčné základy dědičnosti
- dědičnost a proměnlivost
- genetika člověka
- genetika populací
- stavba a funkce virů
- stavba a funkce bakterií

- stavba a funkce hub
- stavba a funkce lišejníků
- Protista

- geografická kartografie a topografie – praktické aplikace s kartografickými produkty, s mapami různých funkcí, s kartogramy
- geografický a kartografický vyjadřovací jazyk – obecně používané pojmy, kartografické znaky, vysvětlivky, statistická data, ostatní informační, komunikační a dokumentační zdroje dat pro geografii
- geografické informační a navigační systémy – geografický informační systém (GIS), dálkový průzkum
- Země (DPZ), praktické využití GIS, DPZ a satelitních navigačních přístrojů GPS
- (globální polohový systém)
- terénní geografická výuka, praxe a aplikace – geografické exkurze a terénní cvičení, praktická
- topografie, orientace, bezpečnost pohybu a pobytu v terénu, postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení přírodních a společenských prvků krajiny a jejich interakce

- magmatický proces – vznik magmatu a jeho tuhnutí; krystalizace minerálů z magmatu
- zvětrávání a sedimentační proces – mechanické a chemické zvětrávání, srážení, sedimentace metamorfní procesy – jejich typy; kontaktní a regionální metamorfóza
- deformace litosféry – křehká a plastická deformace geologických objektů, vývoj stavby pevnin a oceánů; mechanismus deskové tektoniky; zemětřesení a vulkanismus, tvary zemského povrchu

2) **Období Zima I**

MIKROSVĚT, STAVBA A VLASTNOSTI LÁTEK

OBECNÁ CHEMIE

BIOLOGIE ČLOVĚKA

ZEMĚ JAKO VESN9RNÉ TĚLESO A JEJÍ PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ

SLOŽENÍ, STRUKTURA A VÝVOJ ZEMĚ

Očekávané výstupy

- objasní souvislost mezi vlastnostmi látek různých skupenství a jejich vnitřní strukturou
- využívá stavovou rovnici ideálního plynu stálé hmotnosti při předvídání stavových změn plynu
- analyzuje vznik a průběh procesu pružné deformace pevných těles
- využívá zákon radioaktivní přeměny k předvídání chování radioaktivních látek
- navrhne možné způsoby ochrany člověka před nebezpečnými druhy záření
- využívá poznatky o kvantování energie záření a mikročástic k řešení fyzikálních problémů posoudí jadernou přeměnu z hlediska vstupních a výstupních částic i energetické bilance

- využívá odbornou terminologii při popisu látek a vysvětlování chemických dějů
- provádí chemické výpočty a uplatňuje je při řešení praktických problémů
- předvídá vlastnosti prvků a jejich chování v chemických procesech na základě poznatků o periodické soustavě prvků
- využívá znalosti o částicové struktuře látek a chemických vazbách k předvídání některých fyzikálně chemických vlastností látek a jejich chování v chemických reakcích

- podle předloženého schématu popíše a vysvětlí evoluci člověka

- využívá znalosti o orgánových soustavách pro pochopení vztahů mezi procesy probíhajícími v lidském těle
- charakterizuje individuální vývoj člověka a posoudí faktory ovlivňující jej v pozitivním a negativním směru

- používá správně základní ekologické pojmy objasňuje základní ekologické vztahy

- porovná postavení Země ve vesmíru a podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
- porovná na příkladech mechanismy působení endogenních (včetně deskové tektoniky) a exogenních procesů a jejich vliv na utváření zemského povrchu a na život lidí
- objasní mechanismy globální cirkulace atmosféry a její důsledky pro vytváření klimatických pásů objasní velký a malý oběh vody a rozliší jednotlivé složky hydrosféry a jejich funkci v krajině hodnotí vodstvo a půdní obal Země jako základ života a zdroje rozvoje společnosti rozliší hlavní biomy světa
- rozliší složky a prvky fyzickogeografické sféry a rozpozná vztahy mezi nimi

- porovná složení a strukturu jednotlivých zemských sfér a objasní jejich vzájemné vztahy
- využívá vybrané metody identifikace minerálů

Učivo

- kinetická teorie látek – charakter pohybu a vzájemných interakcí částic v látkách různých skupenství

- vlastnosti látek – normálové napětí, Hookův zákon; povrchové napětí kapaliny, kapilární jevy; součinitel teplotní roztažnosti pevných látek a kapalin; skupenské a měrné skupenské teplo

- soustavy látek a jejich složení
- veličiny a výpočty v chemii
- stavba atomu
- periodická soustava prvků
- chemická vazba a vlastnosti látek
- tepelné změny při chemických reakcích rychlost chemických reakcí a chemická rovnováha

- opěrná a pohybová soustava
- soustavy látkové přeměny
- soustavy regulační
- soustavy rozmnožovací

- základní ekologické pojmy
- podmínky života
- biosféra a její členění

- Země jako vesmírné těleso – tvar a pohyby Země, důsledky pohybu Země pro život lidí a organismů, střídání dne a noci, střídání ročních období, časová pásma na Zemi, kalendář
- fyzickogeografická sféra – vzájemné vazby a souvislosti složek fyzickogeografické sféry, základní zákonitosti stavu a vývoje složek fyzickogeografické sféry, důsledky pro přírodní prostředí
- systém fyzickogeografické sféry na planetární a na regionální úrovni – objekty, jevy, procesy, zonalita, azonální jevy

- minerály – jejich vznik a ložiska; krystaly a jejich vnitřní stavba; fyzikální a chemické vlastnosti minerálů
- geologická historie Země – geologická období vývoje Země; změny polohy kontinentů;
- evoluce bioty a prostředí

- Země jako geologické těleso – základní geobiocykly
- zemské sféry – chemické, mineralogické a petrologické složení Země

3) Období Zima II

NEWTONOVSKÁ a KVANTOVÁ FYZIKA, SVĚTLO a VLNĚNÍ

BIOCHEMIE

BIOLOGIE ŽIVOčICHŮ, EKOLOGIE

REGIONY, GEOGRAFIE A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

- využívá zákony šíření světla v prostředí k určování vlastností zobrazení předmětů jednoduchými optickými systémy
- užívá základní kinematické vztahy při řešení problémů a úloh o pohybech rovnoměrných a rovnoměrně zrychlených/zpomalených
- určí v konkrétních situacích síly a jejich momenty působící na těleso a určí výslednici sil
- využívá (Newtonovy) pohybové zákony k předvídání pohybu těles
- kvanta a vlny – foton a jeho energie; korpuskulárně vlnová povaha záření a mikročástice
- atomy – kvantování energie elektronů v atomu; spontánní a stimulovaná emise, laser; jaderná energie;

- objasní strukturu a funkci sloučenin nezbytných pro důležité chemické procesy probíhající v organismech
- charakterizuje základní metabolické procesy a jejich význam

- charakterizuje hlavní taxonomické jednotky živočichů a jejich významné zástupce
- popíše evoluci a adaptaci jednotlivých orgánových soustav
- objasní principy základních způsobů rozmnožování a vývoj živočichů
- pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informačních zdrojů) významné živočišné druhy a uvede jejich ekologické nároky
- posoudí význam živočichů v přírodě a v různých odvětvích lidské činnosti
- charakterizuje pozitivní a negativní působení živočišných druhů na lidskou populaci
- charakterizuje základní typy chování živočichů
- zhodnotí problematiku ohrožených živočišných druhů a možnosti jejich ochrany

- používá správně základní ekologické pojmy objasňuje základní ekologické vztahy

- rozlišuje na konkrétních územních příkladech mikroregionální, regionální, státní, makroregionální a globální geografickou dimenzi
- vymezí místní region (podle bydliště, školy) na mapě podle zvolených kritérií, zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry mikroregionu a jeho vazby k vyšším územním celkům a regionům
- zhodnotí polohu, přírodní poměry a zdroje České republiky
- lokalizuje na mapách hlavní rozvojová jádra a periferní oblasti České republiky, rozlišuje jejich specifika

- lokalizuje na mapách makroregiony světa, vymezí jejich hranice, zhodnotí jejich přírodní, kulturní, politické a hospodářské vlastnosti a jednotlivé makroregiony vzájemně porovná

- zhodnotí na příkladech různé krajiny jako systém pevninské části krajinné sféry se specifickými znaky, určitými složkami, strukturou, okolím a funkcemi
- analyzuje na konkrétních příkladech přírodní a kulturní (společenské) krajinné složky a prvky krajiny
- zhodnotí některá rizika působení přírodních a společenských faktorů na životní prostředí v lokální, regionální a globální úrovni

Učivo

- kinematika pohybu – vztažná soustava; poloha a změna polohy tělesa, jeho rychlost a zrychlení
- dynamika pohybu – hmotnost a síla; první, druhý a třetí pohybový zákon, inerciální soustava; hybnost tělesa; tlaková síla, tlak; třecí síla; síla pružnosti; gravitační a tíhová síla; gravitační pole; moment síly; práce, výkon; souvislost změny mechanické energie s prací; zákony zachování hmotnosti, hybnosti a energie
- mechanické kmitání a vlnění – kmitání mechanického oscilátoru, jeho perioda a frekvence; postupné vlnění, stojaté vlnění, vlnová délka a rychlost vlnění; zvuk, jeho hlasitost a intenzita
- vlnové vlastnosti světla – šíření a rychlost světla v různých prostředích; stálost rychlosti světla v inerciálních soustavách a některé důsledky této zákonitosti; zákony odrazu a lomu světla, index lomu; optické spektrum; interference světla
- elektromagnetické záření – elektromagnetická vlna; spektrum elektromagnetického záření
- optické zobrazování – zobrazení odrazem na rovinném a kulovém zrcadle; zobrazení lomem na tenkých čočkách; zorný úhel; oko jako optický systém; lupa

- lipidy, sacharidy, proteiny
- nukleové kyseliny
- enzymy, vitaminy a hormony

- morfologie a anatomie živočichů
- fyziologie živočichů
- systém a evoluce živočichů
- živočichové a prostředí
- etologie
- základní ekologické pojmy

- místní region – možnosti rozvoje mikroregionu, strategické a územní plánování
- Česká republika – hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, charakteristiky obyvatelstva a sídel, transformační ekonomické procesy, struktura hospodářství, regiony, euroregiony
- makroregiony světa – jádra, periferie, modelový region – modelové problémy s důrazem na Evropu a Evropskou unii

- krajina – vývoj krajiny, přírodní prostředí, společenské prostředí, vývoj ve využívání půdy, kulturní krajina, environmentalistika, krajinná (geografická) ekologie, typy krajiny, krajinný potenciál
- vývoj interakce příroda – společnost – prostorová koexistence, udržitelný rozvoj (život), limity přírodního prostředí, globální problémy lidstva, výchovné, hospodářské a právní nástroje ochrany přírody a životního prostředí

4) **Období - jaro**

ELEKTŘINA a MAGNETISMUS

ORGANICKÁ CHEMIE

BIOLOGIE ROSTLIN

GEOGRAFIE A SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ

ČLOVĚK A ANORGANICKÁ PŘÍRODA

VODA

Očekávané výstupy

- porovná účinky elektrického pole na vodič a izolant
- využívá Ohmův zákon při řešení praktických problémů
- aplikuje poznatky o mechanismech vedení elektrického proudu v kovech, polovodičích, kapalinách a plynech při analýze chování těles z těchto látek v elektrických obvodech
- využívá zákon elektromagnetické indukce k řešení problémů a k objasnění funkce elektrických zařízení porovná šíření různých druhů elektromagnetického vlnění v rozličných prostředích

- zhodnotí vlastnosti atomu uhlíku významné pro strukturu organických sloučenin
- aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názvů
- charakterizuje základní skupiny organických sloučenin a jejich významné zástupce, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí
- aplikuje znalosti o průběhu organických reakcí na konkrétních příkladech
- využívá znalosti základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v organické chemii

- popíše stavbu těl rostlin, stavbu a funkci rostlinných orgánů
- objasní princip životních cyklů a způsoby rozmnožování rostlin
- porovná společné a rozdílné vlastnosti stélkatých a cévnatých rostlin
- pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informačních zdrojů) významné rostlinné druhy a uvede jejich ekologické nároky
- zhodnotí rostliny jako primární producenty biomasy a možnosti využití rostlin v různých odvětvích lidské činnosti
- posoudí vliv životních podmínek na stavbu a funkci rostlinného těla
- zhodnotí problematiku ohrožených rostlinných druhů a možnosti jejich ochrany

- zhodnotí na příkladech dynamiku vývoje obyvatelstva na Zemi, geografické, demografické a hospodářské aspekty působící na chování, pohyb, rozmístění a zaměstnanost obyvatelstva
- analyzuje hlavní rasová, etnická, jazyková, náboženská, kulturní a politická specifika s ohledem na způsob života a životní úroveň v kulturních regionech světa
- identifikuje obecné základní geografické znaky a funkce sídel a aktuální tendence ve vývoji osídlení
- zhodnotí na příkladech světové hospodářství jako otevřený dynamický systém s určitými složkami, strukturou a funkcemi a zohlední faktory územního rozmístění hospodářských aktivit, vymezí jádrové a periferní oblasti světa
- zhodnotí nerovnoměrné rozmístění, objem a distribuci světových surovinových a energetických zdrojů rozliší a porovnává státy světa a jejich mezinárodní integrační uskupení a organizace podle kritérií, vzájemné podobnosti a odlišnosti
- lokalizuje na politické mapě světa hlavní aktuální geopolitické problémy a změny s přihlédnutím k historickému vývoji
- vyhledá na mapách hlavní světové oblasti cestovního ruchu, porovná jejich lokalizační faktory a potenciál

- určí základní vlastnosti vzorku půdního profilu a navrhne využitelnost a způsob efektivního hospodaření s půdou v daném regionu
- posuzuje geologickou činnost člověka z hlediska možných dopadů na životní prostředí posoudí význam i ekologickou únosnost těžby a zpracovatelských technologií v daném regionu vyhodnotí bezpečnost ukládání odpadů a efektivitu využívání druhotných surovin v daném regionu

- zhodnotí využitelnost různých druhů vod a posoudí možné způsoby efektivního hospodaření s vodou v příslušném regionu

Učivo

- elektrický náboj a elektrické pole – elektrický náboj a jeho zachování; intenzita elektrického pole, elektrické napětí; kondenzátor
- elektrický proud v látkách – proud jako veličina; Ohmův zákon pro část obvodu i uzavřený obvod;
- elektrický odpor; elektrická energie a výkon stejnosměrného proudu; polovodičová dioda
- magnetické pole – pole magnetů a vodičů s proudem, magnetická indukce; indukované napětí A
- střídavý proud – harmonické střídavé napětí a proud, jejich frekvence; výkon střídavého proudu;
- generátor střídavého proudu; elektromotor; transformátor

- uhlovodíky a jejich klasifikace
- deriváty uhlovodíků a jejich klasifikace
- heterocyklické sloučeniny
- syntetické makromolekulární látky
- léčiva, pesticidy, barviva a detergenty

- morfologie a anatomie rostlin
- fyziologie rostlin
- systém a evoluce rostlin
- rostliny a prostředí

- obyvatelstvo – základní geografické, demografické, etnické a hospodářské charakteristiky
- kulturní a politické prostředí – struktura obyvatelstva, státní zřízení, geopolitické procesy, hlavní světová ohniska napětí
- sídla a osídlení – sídelní struktura a její vývoj, sídlo, obec, město, jejich funkce
- světové hospodářství – lokalizační faktory, sektorová a odvětvová struktura a její důsledky
- socioekonomická sféra – sociálněgeografické systémy, geografické aspekty bohatství a chudoby, globalizace

- vznik a vývoj půd
- interakce mezi přírodou a společností – přístupy environmentální geologie,
- rekultivace a revitalizace krajiny
- práce v terénu a geologická exkurze
- povrchové vody – jejich rozložení na Zemi; chemické složení, pH; hydrogeologický cyklus, geologické působení vody
- podzemní vody – propustnost hornin; hydrogeologické systémy; chemické složení podzemních vod; ochrana podzemních vod

Průřezová témata - Environmentální výchova

PROBLEMATIKA VZTAHŮ ORGANISMŮ A PROSTŘEDÍ

- Jak ovlivňuje prostředí organismy, které v něm žijí, a které abiotické/biotické vlivy na organismus působí
- Jak lze charakterizovat populace, jejich vlastnosti a vzájemné vztahy
- Jak probíhá tok energie a látek v biosféře a v ekosystému

ČLOVĚK A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

- Jak ovlivňuje člověk životní prostředí od počátku své existence po současnost a jaké je srovnání těchto forem ovlivňování z hlediska udržitelnosti
- Čím jsou významné organismy pro člověka, jaké jsou příčiny vzniku a zániku některých rostlinných a živočišných druhů a jaké jsou formy jejich ochrany
- Jaké zdroje energie a suroviny člověk na Zemi využívá a jaké klady a zápory se s jejich využíváním a získáváním pojí
- Jakým způsobem člověk využívá vodu, jaké jsou nejčastější příčiny jejího znečištění, čím je způsoben nedostatek pitné vody a jaký má dopad na společnost

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ REGIONU A ČESKÉ REPUBLIKY

- S kterými problémy z hlediska životního prostředí se ČR a region nejvíce potýká
- Jaká je historie a současný stav ochrany přírody a krajiny v ČR
- Které z institucí v ČR se zabývají problematikou životního prostředí
- Jaká jsou nejvýznamnější legislativní opatření v oblasti životního prostředí a jak tato
- opatření ovlivňuje Evropská unie

5.6 Fialový modul

Obsahové vymezení

Fialový modul zahrnující vzdělávací oblast Člověk a svět práce si klade za cíl plnohodnotné uplatnění absolventa na trhu práce, získání znalostí nezbytných pro pochopení pracovních a ekonomických souvislostí současného světa v korelaci se zájmy a možnostmi každého jedince. Snažíme se zejména o to, aby studenti získali příležitost pro nácvik praktických dovedností souvisejících s ekonomickým, materiálním a organizačním chodem instituce, tedy primárně školy, ale například také s problematikou řízení projektu, tvorby rozpočtu, základů podnikání, marketingu, apod. Při plnění výstupů této vzdělávací oblasti si studenti rozvíjejí kompetenci k učení, kompetenci k řešení problémů, komunikativní kompetence, personální a sociální kompetence, občanské kompetence a kulturní povědomí, kompetenci k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, matematickou kompetenci a kompetenci využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi a rovněž odborné kompetence jednat ekonomicky a v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje.

K povinnostem studenta patří zapojit se do pracovních školních skupin, tzv. ministerstev, nebo se v každém čtvrtletí podílet na organizaci expedice nebo jiné práce důležité pro chod školy. Zároveň také podporujeme, aby během svého působení na škole studenti vystřídali více rolí. Předpokládá se, že počet skupin a jejich zacílení se bude měnit v závislosti na potřebách školy a poptávce studentů. Vzdělávací oblasti je věnován pravidelný čas v týdenním rozvrhu. Věříme, že v rámci individuálních projektů si studenti budou vybírat i oblasti, kterým by se rádi věnovali po absolvování studia a mají tak možnost se s obsahem práce lépe seznámit a rozpoznat svůj potenciál.

Škola také podporuje kontakty s jinými školami v zahraničí, výměnu zkušeností a zapojení studentů do zahraničních studijních pobytů. Snaží se tak připravit absolventy na pracovní začlenění v rámci EU.

Svět práce a fungování v ekonomické sféře je také náplní i jiných forem výuky, především výukového času ateliéry, které jsou často orientovány na aktuální témata, týmovou spolupráci a organizaci času. Podporujeme také účast studentů na

přijímacích pohovorech uchazečů o studium nebo na výběrových řízeních pro nové průvodce.

Organizační a časové vymezení:

Organizační a časová vymezení je uvedeno v tabulce k učebnímu plánu (kapitola 4.4).

Očekávané výstupy a učivo:

Očekávané výstupy jsou rozčleněny:

a) podle jednotlivých ministerstev,
b) ostatní jsou včleněny do dalších výukových forem

Výstupy realizované v jednotlivých pracovních skupinách:

Ministerstvo financí

Výstupy:

- navrhuje a spravuje rozpočet školy (vyjma mzdových prostředků), dokáže vést přehled a daňovou evidenci
- všímá si mechanismů fungování trhu
- rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem
- používá nejběžnější platební nástroje
- využívá moderní formy bankovních služeb, včetně moderních informačních a telekomunikačních technologií, ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku
- zjišťuje vyúčtování školních akcí a expedic

Ministerstvo spravedlnosti

- dokáže reklamovat a vrátit zboží, uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb, včetně produktů finančního trhu)

- seznámí se s výběrovými kritérii přijímacích pohovorů, navrhuje jejich změny
- s ohledem na české právo navrhuje pravidla pro fungování školního kolektivu
- dohlíží na principu duševní hygieny v pracovním prostředí
- uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních

Ministerstvo školství

- dokáže pracovat se specializovaným software
- seznámí se s pravidly ochrany osobních údajů
- uvědomuje si odpovědnost vůči státním institucím
- usiluje o preciznost a bezchybovost vedených záznamů
- hledá cesty efektivní organizace školní skupiny

Ministerstvo sociálních sítí

- dokáže pracovat v oblasti reklamy především na sociálních sítích
- analyzuje skrytý obsah reklamy, kriticky posuzuje podíl marketingu na úspěchu na trhu
- rozlišuje vhodnost forem používaných pro internet a různé sociální sítě
- dokáže shromažďovat podklady pro propagační kampaně
- pracuje v grafických programech a učí se zodpovědné propagaci služeb

Ministerstvo expedic

- vede evidenci příjmů a výdajů, dokáže udělat odhad nákladů a rozpočítat je mezi účastníky
- vybere vhodnou ubytovací kapacitu v závislosti na počtu účastníků a přiměřené ceně
- organizuje časový harmonogram, navrhne dopravu
- dokáže vyhledat např. vhodné letenky do zahraničí a na principu tržních mechanismů vysvětlí kolísání jejich ceny

Výstupy uplatňované v ateliérech a jiných formách výuky

- kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace
- orientuje se v pracovní nabídce ve zvolené oblasti, vnímá význam vzdělávání
- ví, jak vyhotovit potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi a vhodně prezentuje vlastní osobu a práci
- seznámí se s možností podnikání, posoudí, která forma podnikání je v konkrétní situaci nejvýhodnější a jak postupovat při zakládání živnosti, posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním
- posoudí možnosti ukládání finančních prostředků do akcií, jiných cenných papírů a forem spoření, vysvětlí úrokovou sazbou
- vybere nejvýhodnější úvěrový produkt, posuzuje jeho rizika a RPSN
- objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank
- uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď, seznámí se s právy a povinnosti účastníků pracovněprávních vztahů (pracovní doba, pracovní neschopnost, mzda, minimální mzda, odměny), odbory
- volí bezpečné pracovní postupy šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu
- objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů státu, rozlišuje základní typy daní, vysvětlí, jak provede základní výpočty daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění
- posoudí vliv inflace, úroveň HDP a míry nezaměstnanosti na změny v životní úrovni občanů, uvede příklady, jak se důsledkům inflace bránit
- uvede význam životního minima, sociálních dávek, podpory v nezaměstnanosti a dokáže vyhledat, kdy na ně né má nárok

Učivo:

- peníze – funkce peněz, formy platebního styku v tuzemské i zahraniční měně, cenné papíry, akcie; burza

- hospodaření – rozpočet domácnosti, typy rozpočtu a jejich rozdíly, tok peněz v domácnosti; spotřební výdaje, práva spotřebitele, předpisy na ochranu spotřebitele
- finanční produkty – způsoby využití přebytku finančních prostředků, spořicí a investiční produkty, další způsoby investování peněz; řešení nedostatku finančních prostředků, úvěrové produkty, leasing; úrokové sazby, RPSN; pojištění
- bankovní soustava – ČNB a komerční banky, specializované finanční instituce, moderní formy bankovnictví
- základní ekonomické pojmy – typy ekonomik, ekonomický cyklus, tržní mechanismus, nabídka, poptávka, tvorba ceny, globální ekonomické otázky
- ekonomické subjekty – právní formy podnikání (živnost, typy obchodních společností, družstvo), základní právní normy týkající se podnikání
- profesní volba – práce jako seberealizace, hodnocení vlastních schopností, vzdělávání a příprava na volbu profese (profesní a vzdělávací nabídka), přijímací pohovor a výběrové řízení (společenské jednání, komunikační dovednosti, asertivní jednání, empatie), pracovní úspěšnost a kariérní růst; dobrovolnictví jako příležitost k rozvíjení pracovních zkušeností
- mezinárodní trh práce – nabídka a poptávka po pracovních místech, informační, poradenské a zprostředkovatelské služby, pracovní trh v EU, globalizace pracovního trhu, profesní mobilita, rekvalifikace, celoživotní vzdělávání
- osobní management – plánování osobní práce, time management, zaměstnání a mezilidské vztahy, zaměstnání a rodina, workholismus
- bezpečnost práce – zásady bezpečnosti práce, ekologická hlediska práce, pracovní úraz a odškodnění
- fiskální politika – státní rozpočet, daňová soustava
- monetární politika ČNB – inflace, kurs měny, zahraniční platební bilance, HDP
- sociální politika – důchodový systém, systém sociálních dávek, životní minimum, nezaměstnanost, státní politika zaměstnanosti

5.7 Černý modul

Obsahové vymezení

Naším záměrem je vytvoření pozitivního vztahu studentů k pohybovým aktivitám jako základnímu prostředku dlouhodobého ovlivňování aktivního zdraví. Dobrá fyzická kondice a znalosti a dovednosti v oblasti táboření a různých sportů jsou i podmínkou plnohodnotné účasti na expedicích. Při plnění výstupů této vzdělávací oblasti studenti rozvíjejí zejména kompetence v oblasti vztahů a duševní hygieny, kompetenci k řešení problémů, první pomoci a pohybové kompetence.

Pohybovou část v online prostředí škola podporuje formou motivace a objasňování v rámci mentorských rozhovorů a vytvářením prostoru pro pohybové aktivity - třičtvrtěhodinová pauza uprostřed dopolední výuky, odpoledne bez online bloků. Společně se na pohyb zaměřujeme v průběhu expedic.

Organizační a časová vymezení

Organizační a časová vymezení je uvedeno v tabulce k učebnímu plánu (kapitola 4.4).

Reflexe

Reflexe nabízí všem účastníkům vzdělávacího procesu možnost se ohlédnout za aktivitami a získanými zkušenostmi. Náplní reflexe je obsah výuky, metody, prostředky, vztahy či konkrétní činnosti, ale také samotný proces učení. Reflexe nabízí příležitost k poskytování vzájemné zpětné vazby mezi všemi účastníky vzdělávacího procesu. Reflexe probíhá napříč různými formami výuky.

Očekávané výstupy

- usiluje o pozitivní změny ve svém životě související s vlastním zdravím a zdravím druhých, orientuje se ve své osobnosti, emocích a potřebách
- zařazuje do denního režimu osvojené způsoby relaxace; v zátěžových situacích uplatňuje osvojené způsoby regenerace
- korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích
- projevuje etické a morální postoje k přijetí a ochraně slabších a jedinců se specifickými potřebami

Učivo

- vliv životních a pracovních podmínek a životního stylu na zdraví v rodině, škole, obci zdravá výživa – specifické potřeby výživy podle věku, zdravotního stavu a profese
- psychohygiena – předcházení stresům v mezilidských vztazích, zvládání stresových situací, efektivní komunikace, hledání pomoci
- vztahy v rodině, mezigenerační soužití, pomoc nemocným a handicapovaným lidem
- rozvoj sociálních dovedností pro život s druhými lidmi – otevřenost vůči druhým, vyjednávání, obhajování a prosazování vlastních názorů, odmítání nehumánních postojů
- způsoby sebereflexe a kontroly emocí

Expedice a Člověk a zdraví

Očekávané výstupy:

- podle konkrétní situace zasáhne při závažných poraněních a život ohrožujících stavech, poskytne první pomoc
- projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu, projevuje k nim odmítavé postoje
- uvede důsledky porušování paragrafů trestního zákona souvisejících s výrobou a držením návykových látek a s činností pod jejich vlivem, sexuálně motivovanou kriminalitou, skrytými formami individuálního násilí a vyvozuje z nich osobní odpovědnost
- prokáže osvojené praktické znalosti a dovednosti související s přípravou na mimořádné události a aktivně chrání své zdraví a zapojuje se do likvidace následků hromadného zasažení obyvatel
- provádí pohybové dovednosti na úrovni individuálních předpokladů a usiluje o své pohybové sebezdokonalení, posoudí kvalitu stěžejních částí pohybu
- respektuje věkové, pohlavní, výkonnostní a jiné pohybové rozdíly a přizpůsobí svou pohybovou činnost dané skladbě sportujících
- volí a používá pro osvojované pohybové činnosti vhodnou výstroj a výzbroj a správně ji ošetřuje
- připraví (ve spolupráci s ostatními žáky) třídní či školní turnaj, soutěž, turistickou akci a podílí se na její realizaci, zaznamenává a zpracovává naměřená data
- respektuje pravidla osvojovaných sportů; respektuje práva a povinnosti vyplývající z různých sportovních rolí
- užívá s porozuměním tělocvičné názvosloví
- aktivně naplňuje olympijské myšlenky jako projev obecné kulturnosti

Učivo

- první pomoc při úrazech a náhlých zdravotních příhodách, hromadných událostech
- civilizační choroby, poruchy příjmu potravy,
- skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání – šikana, brutalita, zanedbávané a týrané děti (CAN)
- autodestruktivní závislosti a kriminalita související s těmito jevy – zdravotní a psychosociální rizika výroba, držení a zprostředkování nelegálních návykových látek; návykové látky a bezpečnost v dopravě
- sociální dovednosti potřebné při řešení problémů v nečekaných, složitých a krizových situacích – duševní hygiena v dlouhodobých zátěžových a stresových situacích, rozhodování se v eticky problematických situacích, rozhodnost, pohotovost, obětavost, efektivní komunikace
- vyhlášení hrozby a vzniku mimořádné události, živelní pohromy, únik nebezpečných látek do životního prostředí, jiné mimořádné události
- rizikové faktory ovlivňující bezpečnost pohybových činností – zásady jednání a chování v různém prostředí; úprava pohybových činností podle aktuálních podmínek (možných rizik)
- pohybové dovednosti a pohybový výkon, pohybové odlišnosti a handicapy – věkové, pohlavní, výkonnostní
- průpravná, kondiční, koordinační, tvořivá, estetická a jinak zaměřená cvičení
- pohybové hry různého zaměření
- turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce a pobytu v přírodě; orientace v méně přehledné krajině, orientační běh, příprava a likvidace tábořiště
- sportovní hry – herní systémy, herní kombinace a herní činnosti jednotlivce v podmínkách utkání (zařazováno podle podmínek školy a zájmu žáků)
- plavání – zdokonalování osvojených plaveckých technik (další plavecká technika); skoky do vody; dopomoc unavenému plavci,

záchrana tonoucího (plavání je zařazováno podle podmínek školy, zájmu a výběru žáků)

- lyžování – běžecké, sjezdové; snowboarding (jednotlivé formy lyžování jsou zařazovány podle aktuálních sněhových podmínek, podle zájmu a výběru žáků)
- další moderní a netradiční pohybové činnosti (činnosti jsou zařazovány podle podmínek školy a zájmu žáků)
- vzájemná komunikace a spolupráce při pohybových činnostech, sportovní role
- sportovní výzbroj a výstroj – účelnost, funkčnost, bezpečnost, finanční dostupnost a kvalita pohybové činnostní, sportovní a turistické akce – organizace, propagace, vyhodnocení, dokumentace pravidla osvojovaných pohybových činností
- olympismus v současném světě: jednání fair play – spolupráce ve sportu a pomoc soupeři, pomoc pohybově znevýhodněným, sport pro každého, sport a ochrana přírody, odmítání podpůrných látek neslučitelných s etikou sportu
- úspěchy našeho sportu na pozadí nejdůležitějších historických sportovních událostí

Pohybové výzvy v době online výuky

Očekávané výstupy

- organizuje svůj pohybový režim a využívá vhodné soubory cvičení pro tělesnou a duševní relaxaci a rozvoj své zdatnosti;
- uvědomuje si potřebu cvičení zaměřených na kompenzaci jednostranného zatížení, na prevenci a korekci svalové nerovnováhy, aktivně je vyhledává a samostatně je upraví pro vlastní použití
- připraví organismus na pohybovou činnost s ohledem na následné převažující pohybové zatížení uplatňuje účelné a bezpečné chování při pohybových aktivitách

Učivo

- zdravotně orientovaná zdatnost – kondiční cvičení
- svalová nerovnováha – příčiny svalové nerovnováhy; testy svalové nerovnováhy zdravotně zaměřená cvičení
- organismus a pohybová zátěž – způsoby zatěžování; kompenzace jednostranné zátěže individuální pohybový režim

Průřezová témata realizovaná formou expedic

Specifičnost koncepce Expediční střední ScioŠkoly umožňuje, vztáhnout průřezová témata k jednotlivým vyučovacím formám, v nichž se vzdělávání odehrává. Nejvhodnější k realizaci průřezového tématu osobnostní a sociální výchova se pak jeví expedice, na nichž jsou žáci spolu i se školou v intenzivním kontaktu a mohou tak plně rozvíjet kompetence, které jsou v tomto průřezovém tématu obsaženy.

Osobnostní a sociální výchova

POZNÁVÁNÍ A ROZVOJ VLASTNÍ OSOBNOSTI

- „já“ sám o sobě, mé chování, myšlení a prožívání
- jak rozumím vlastnímu tělesnému, psychickému a sociálnímu vývoji, jaký mám vztah
- k vlastnímu tělu a vlastní psychice
- jak jsem schopen vnímat se pozitivně
- jak rozumím vlastní jedinečnosti
- jaká/jaký chci být a proč
- co a jak mohu trénovat, aby se kvalita mého učení zlepšila
- jak rozvíjet zdravý a bezpečný životní styl
- jak být připraven na životní změny

SEBEREGULACE, ORGANIZAČNÍ DOVEDNOSTI A EFEKTIVNÍ ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- reflexe sebeovládání – mapování situací, kdy užívám svou vůli
- péče o sebe sama
- předcházení zátěžovým situacím, stresům atd.
- strategie zvládání zátěžových situací tak, aby co nejméně ublížily
- relaxace
- celková péče o vlastní zdraví
- jak jsem schopna/schopen si organizovat čas
- systematičnost mých snah a činností

- mé organizační schopnosti a dovednosti
- já v roli vedoucí/vedoucího a v roli vedené/vedeného
- jak ovládám myšlenkové postupy řešení problémů a co se v této oblasti mohu dále učit
- jak se ovládám v situacích řešení problémů

SOCIÁLNÍ KOMUNIKACE

- verbální a neverbální komunikace (specifika)
- co vím o svém komunikačním chování
- lidská komunikace a jak jí rozumím
- dovednosti spojené s následujícími kvalitami komunikace a jak je mohu dále rozvíjet:
    - vnímající komunikace (na partnera orientované vnímání, aktivní naslouchání);
    - rozumějící komunikace (porozumění komunikačním signálům v řeči lidského těla i řeči slov ve vlastní kultuře i v kontaktu s kulturami jinými);
    - respektující komunikace (způsoby komunikačního chování respektujícího odlišnosti názorů, postojů, kultur, národností)

MORÁLKA VŠEDNÍHO DNE

- jaké jsou mé hodnotové žebříčky
- jakou morálku vyznávám ve vztahu k sobě, ve vztahu k ostatním lidem (kulturám), ve vztahu k přírodě a životnímu prostředí vůbec
- jak morálně jednám v praktických situacích všedního dne
- jak přebírám zodpovědnost v různých situacích
- jak se mohu angažovat ve prospěch druhých lidí (pomoc, spolupráce, podíl na demokratickém fungování společnosti, osobní angažovanost ve společenských otázkách)
- moje hodnoty a moje sociální role současné i budoucí (žák, sportovec, přítel, rodič, občan, zaměstnanec a další)
- já a sociální a morální dilemata doby, v níž žiji

SPOLUPRÁCE A SOUTĚŽ

- můj vztah ke spolupráci a k soutěži
- které mé osobnostní předpoklady jsou výhodné a naopak nevýhodné pro situace spolupráce a které pro situace soutěžení, konkurence atd.

Hodnocení žáků

V Expediční střední ScioŠkole hodnotíme slovně. Kritériem hodnocení je naplnění očekávaných výstupů školního vzdělávacího programu. formulované v rámci kurzů, ateliérů, individuálního projektu, expedic a pracovních skupin. Podrobná pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků jsou obsažena v příloze školního řádu. Odkaz zde.

Autoevaluace školy

Cílem autoevaluačních aktivit je zhodnocení stavu v klíčových oblastech fungování školy a následné zefektivnění procesu vzdělávání a řízení školy jako instituce.

Expediční střední ScioŠkola průběžně sleduje zejména tyto oblasti:

1) Obsah a průběh vzdělávání – zda zvolené strategie a formy vzdělávání jsou v souladu s ŠVP a v souladu s hodnotami a prioritami školy; zda je ve škole dostatečný prostor pro rozvoj klíčových kompetencí; zda zvolené formy hodnocení jsou pro děti a rodiče srozumitelné a naplňují své cíle; zda škola reflektuje soudobý stav poznání a aktuální podobu kognitivních věd.
2) Výsledky vzdělávání – zda a v jaké míře škola naplňuje požadavky ŠVP, očekávání rodičů i možnosti dětí.
3) Klima školy – zda se děti, průvodci i další pracovníci školy ve škole cítí bezpečně; zda ve škole panují dobré vztahy. Zda klima školy přispívá k rozvoji vnitřní motivace dětí.
4) Materiálně technické vybavení školy – zda děti a průvodci mají k dispozici vše, co potřebují pro svou práci.
5) Další vzdělávání pracovníků a odborný růst – zda pracovníci školy mají dostatečné podmínky pro svůj odborný růst a zda tyto možnosti využívají.

Vzhledem k výše uvedeným oblastem se autoevaluace realizuje pomocí následujících nástrojů:

Pravidelný dvoudenní autoevaluační výjezd celého týmu (oblast 1 - 5)

- Vzhledem k tomu, že na tvorbě koncepce se podílí celý pedagogický tým, je klíčové, že evaluaci je věnováno dostatek času. Každý rok se proto v průběhu května či června na celotýmovém výjezdu věnujeme autoevaluaci obsahu a průběhu vzdělávání, hodnotíme klima školy. Na základě SWOT analýzy připravujeme plán na zlepšení či úpravu některých koncepčních prvků. Věnujeme se budování silného týmu. Společně rozhodujeme, které technicko-materiální vybavení školy dokoupit. Plánujeme společné vzdělávání pro celý tým na další školní rok

Supervize (oblast 1,3)

- Externího supervizora využíváme pro týmovou supervizi 2x do roka. Při supervizi týmu se zaměřujeme zejména na supervizi koncepčních prvků, zda a nakolik zvolené vzdělávací strategie a formy naplňují naše ŠVP. Stejně tak je supervize vhodná pro vyhodnocení a zlepšení atmosféry v týmu. Supervizi má rovněž vedení školy. Tyto supervize s vedením školy se zaměřují na evaluaci manažerského řízení školy v souvislosti s naplňováním obsahu a průběhu vzdělávání, klima školy a výsledků vzdělávání.

Mapa školy (oblast 1, 2, 3, 4)

- Zřizovatel školy Scio každý rok provádí anonymní dotazníkové šetření Mapa školy, zaměřené na zjišťování klimatu školy, spokojenosti rodičů, žáků i průvodců ve škole.

Individuální rozhovory vedení školy s průvodcem (oblast 2, 3, 5)

- 2x v průběhu školního roku se vedení školy setkává na individuálním rozhovoru s průvodci. Společně pak vyhodnocují práci průvodce a s ohledem na to pak nastavují jeho další pracovní cíle a další vzdělávání.